Skórzewski
Leon

IOANNIS IONSTONI

HISTORIA

Ciuilis & Ecclesiastica,

Ab orbe condito ad annum 1633.

Editio postrema emendata.

Amsterodami

Apud Ludouic. Elzeuirium. 164[illegible]

Hoc illud est præcipuè in cognitione rerum salubre ac frugiferum, omnis Te exempli documenta in illustri posita monumento intueri: inde tibi tuæque Reip. quod imitere capias: inde fœdum inceptu, fœdum exitu quod vites. *Livius in praefat. Historiæ.*

Illuſtri & Generoſiſſimo Domino
Juventutis in Illuſtri
Gymnaſio Leſznenſi Principi,
Dno. VLADISLAO
Comiti de LESZNO Palatinidæ Belſenſi:
NEC NON
Generoſo & magnæ ſpei
Adoleſcenti
Dno. ALEXANDRO
SCHLICHTIGH,
Generoſiſſimi & Magnifici
Domini
Dni. IOHANNIS
SCHLICHTIGH
De Bukowiec, ſupremi Terræ
Vſchov. Judicis, filio,
Salutem & obſervantiam.

QVOD *paucæ hæ pagellæ in publicæ famæ comitium prodeunt*, Illuſtris Juventutis Princeps, Generoſiſſime Domine,

ſummus Orthodoxæ in patria no-
bilitatis, ſtudia promovendi, ar-
dor facit. Hiſtoriæ Vniverſalis
ſtudium tam illi neceſſarium, ut
nemo in dubium vocaverit. Ni-
hil ſcire quid ante te ſit actum,
hoc eſt ſemper eſſe puerum, *in-*
quit Cicero. *At Hiſtoria* libe-
viventium, & tuba qua mor-
tui revocantur ad vitam, *à* Ni-
ceta *dicitur.* Hominis omni-
religio ſine macula vivere, *vo-*
eſt Lactantii; *nullus* Civis ver-
bonus, niſi & vir, *Lipſii.* *A*
eadem ſola omnis periculi ex-
ſors, optima dicendi & facien-
di magiſtra, *apud* Lucianum
vocatur. Vis conſilii expers mo-
le ruit ſua, *ait* Horatius. *At hæ*
ἀρχὴ φρονήσεως καὶ σοφίας *apu*
Halicarnaſſeum, παράδειγμα
τῆς εὐβουλίας *apud* Plutarchum
nuncupatur. Vnde certe factum
ut olim Alexandro Homerus
Scipioni Polybius, *Alphonſ*

Do

Doctores mortui, *Leoni* Taci-
tus, *Carolo* V. Cominæus, *in*
summis deliciis fuerint. Brevi-
tati quod studuerim, non est
quod multis exponam. Cum enim
c studiorum genus relatione
auctorum diffusum, circumstan-
tiarum multitudine intricatum,
si exactè tradatur, à vacillan-
te in flexu ætatis judicio, angu-
staque propter intellectum memo-
ria capi nequeat, non abs re illi
sentire videntur, qui, universa-
li Historia à speciali distincta, ru-
dimentis primò brevissimis, in
quibus series Historiæ in classes
distribuatur, ad certas Epochas
contemporanea referantur, facta
& transitus regnorum præcipui
delineantur, & τὸ παράδοξον
τῶν πράξεων, ut ait Polybius.
præceptoribus explicandum, obser-
vata capacitate ætatis, & com-
mendato à Rhetoribus narrationis
ordine, relinquatur, agendum

existimant. Sane Adolescens brevitatem, melle memorabilium exemplorum conditam, facilius degustabit & concoquet, & harum rerum idea animo suo impressa, tanquam in Pharo quadam constitutus, universum τῶν πεπραγμένων Oceanum, uno oculi ictu penetrabit, & retromissa memoria, acta omnium ætatum speculatus, adolescentiæ suæ in inaccessum senium abeuntis divinitatem mirabitur. Cæterum hoc quicquid est opella, vobis deberi existimavi, tum quia nobilitatis Orthodoxæ & Gymnasii Lesznensis, quod unicum Illustrissimorum Comitum Lesczeziniorum pietas nobis erexit, usibus eam dicavi: Tu autem Illustris Domine, Princeps Juventutis in eo: tum quia Cliens Illustrissimæ familiæ vestræ per Magnificum Dominum Parentem Tuum, cujus merita

orbi

orbi Polonico indies innotescunt, Generose Alexander, *factus sum. Me itaque totum Vobis debeo. Accipite ergo hoc mei erga Vos officii testimonium: prævia præceptorum dexteritate, strenuè in Historiarum campo pergite, & maturiora in maturiori ætate expectate. Valete generosissimæ Animæ, Deo, patriæ, parentibus, omnibus. Leydis* I. *Martii,* M. DC. XXXIII.

Illust. G. V. V.

Addictissimus

I. I. S. P.

DISPOSITIO totius Opuſculi.

H*iſtoria Vniverſalis continet res vel Antemonarchicas vel Monarchicas.*

Illa vel ſunt Antediluvianæ, eæque vel

Ante Noachum, vel ſub Noacho.

Vel Poſtdiluvianæ; eæque vel Ante judices, vel Iudicum, vel Regum.

Ante judices, vel anteceſſere ingreſſum Iſraëlitarum in Ægyptum. Et hic occurrunt

Poſteritas Noachi, Initia Imperii Aſſyriaci; Abrahami, Iſaaci, Jacobi, Hiſtoriæ.

Vel ſecuta ſunt. Et hic occurrunt

Joſephus, Cahatus, Amramus, & Moſes.

Res judicum vel ſunt priorum ſeptem,

Jo-

Joſuæ, Othnielis, Ehudi, Deboræ, Gideonis, Abimelechi, Tholæ.

Vel poſteriorum ſeptem,

Jairi, Jephtæ, Abezan, Elonis, Abdonis, Eli, Samuelis.

Res Regum vel ſunt ante ſeceſſionem, ubi occurrit

Saul, David, Salomon.

Vel poſt ſeceſſionem, & hac vel ante deportationem decem tribuum; ubi occurrit

Rehabeamus, Abiamus, Aſſa, Joſophat, Joram, Joaſus, Amaſias, Vſias Azarias, Jothamus, Achaſus, Ezechias.

Vel poſt deportationem, ubi occurrunt

Manaſſes, Ammon, Joſias, Joachaſus, Jojakim, Jechonias, Zedekias.

Res Monarchicæ ſub quatuor Monarchiis, Babylonica, Perſica, Macedonica, & Romana, continentur.

Babylonica vel fuit sub Nebucadnezare & ejus posteris, ubi occurrunt:

Nebucadnezar, Evilmerodach, Belzaser.

Vel sub aliis, ubi occurrit

Darius Medus.

Persica vel habuit Reges ex familiis Illustribus, vel obscuris. Illustribus, vel Cyri. ubi

Cyrus, Cambyses.

Vel Hystaspidis. ubi occurrunt:

Darius Hystaspides, Xerxes, Artaxerxes Longimanus, Xerxes II. Sogdianus, Darius Nothus, Artaxerxes Mnemon, Darius Ochus, Arses.

Ex obscura familia fuit

Darius Codomannus.

Monarchia Macedonica consideratur vel in initiis. ubi occurrit

Alexander Macedo.

Vel in statu. & eo quidem vel vacillante

Sub

Sub Philippo Aridæo, Ducibus ipſis.

Vel firmato. qui vel ante finem regni Macedonici, ubi occurrunt,

Ptolomæus Lagides, Philadelphus, Euergetes, Philopator, Epiphanes, Philometor.

Vel ante finem regni Syriaci, ubi

Euergetes II. Lathyrus, Auletes.

Vel poſt finem, ubi

Dionyſius, Cleopatra.

Monarchia Romana vel eſt Imperatorum ante diviſionem generalem, vel poſt.

Illi vel ex ſolis Romanis erant, & hi vel unius familiæ, ubi occurrunt,

Octavianus Auguſtus, Tiberius, C. Caligula, Claudius, Nero.

Vel diverſarum familiarum, ubi occurrunt,

Sulpitius Galba, M. Salvius Otto,

Otto, Aulus Vitellius, Fl. Veſpanianus, Titus, Domitian.

Imperatores ex Romanis & exteris ſimul ſumpti vel fuere ante Dyarchiam puram. ubi occurrunt :

Coccejus Nerva, Vlpius Trajanus, Ælius Adrianus, Antoninus Pius, Antoninus Philoſophus, L. Commodus Antoninus, Helvius Pertinax, Didius Julianus, Septimius Severus, Antoninus Caracalla, Opilius Macrinus, Antoninus Heliogabalus, Alexander Severus.

Vel ſub Dyarchia. ubi occurrunt,

Julius Maximinus, Gordianus Junior, Philippus Arabs, Decius, Gallus, Æmilianus, Valerianus, Gallienus.

Vel ante Dyarchiam cum Polyarchia mixtam. ubi occurrunt :

Claudius, Aurelianus, Tacitus, Probus.

Vel

Vel ſub Dyarchia cum Polyarchia mixta. ubi ſunt,

M. Aurelius Carus, Valerius Diocletianus, Conſtantius Chlorus.

Imperatores ſub diviſione generali vel fuere ſub prima, vel ſub ſecunda.

Illa vel fuit inchoata, vel interrupta, vel repetita.

Inchoata vel ab Imperatoribus, vel à Barbaris. Ab Imperatoribus vel eſt prima. ubi

Conſtantinus M.

Vel ſecunda. ubi

Conſtantinus II. Conſtans, Conſtantius, Julianus, Jovianus.

Vel tertia. ubi

Valentinianus, Valens, Gratianus, Valentinianus II. Theodoſius.

Vel quarta. ubi occurrit,

Arcadius, Theodoſius, Marcianus, Leo in Oriente, Honorius,

norius, Valentinianus III. in Occidente.

Divisio à Barbaris facta, habet,
Zenonem, Anastasium Dicorum, Justinum.

Sub interrupta divisione continentur;
Justinianus, Iustinus Iunior, Tiberius II, Mauritius, Phocas.

Repetita R. I. divisio sub Mahomete fuit, ubi Imperatores vel sunt Heracleonidæ,
Heraclius, Constans, Constantinus, Justinianus.

Vel diversarum familiarum,
Philippicus Bardanes, Artemius, Theodosius III.

Vel Isauridæ, ubi,
Leo Isaurus, Constantinus, Leo IV. Porphyrogenitus, Constantinus V.

Divisio secunda distinguitur in tempora, interregnum, antecedentia, & consequentia.

Im-

Imperatores ante Interregnum, vel fuere ex Francis & Franconibus:

Carolus M. Ludovicus Pius, Lotharius I. Ludovicus I I. Carolus Calvus, Ludovicus Balbus, Carolus Craſſus, Arnulphus, Ludovicus IV. Cunradus Dux Franconiæ.

Vel ex Saxonibus, ut,

Henricus Auceps, Otto M. Otto I I. Otto I I I. Henricus I I.

Ex Franconibus & Saxonibus, ut

Cunradus Salicus, Henricus Niger, Henricus IV. Henricus V. Lotharius Saxo.

Vel ex Suevis & Braunſvicenſib.

Cunradus I I I. Fridericus BARBAROSSA, Henricus VI. Otto Henrici V I F. Fridericus I I. Cunradus I V.

Vel ex diverſis familiis, ubi

Henricus Thuringiæ Landgravius, VVilhelmus Hollandiæ

diæ Comes, Richardus Comes Cornubiæ.

Imperatores poſt interregnum vel fuere ex Auſtriacis & aliis mixtim. & huc pertinent:

Rudolphus Habſburgicus, Adolphus Naſſovius, Albertus Auſtriacus, Henricus Lucelburgicus, Ludovius Bavarus, Carolus IV. Venceſlaus F. Rupertus Palatinus, Jodocus Marchio Moraviæ, Sigiſmundus Caroli IV. F.

Vel ex ſolis Auſtriacis; & huc ſpectant

Albertus Auſtriacus junior,
Fridericus III.
Maximilianus I. F.
Carolus V.
Ferdinandus I.
Maximilianus II.
Rudolphus II.
Mathias.
Ferdinandus II.

SCELETI HISTORIÆ VNIVERSALIS

PARS I.

De rebus ante Monarchias proprie sic dictas gestis.

LIBER I.

De rebus Antediluvianis.

HISTORIA universalis explicat res vel ante Monarchias, vel sub Monarchiis ad hæc usque tempora gestas.

Illa vero in Antediluvianas & Postdiluvianas commode dispescuntur.

Vt ergo nobis duæ hujus Sceleti historici exsurgunt partes: sic duo primæ partis libri, quorum unus Antediluviana; alter Postdiluviana negotia exponet. Sed & in primo libro duæ rerum classes occurrunt. Nam quæ ante Noachum acta sunt, necessario ab illis, quæ sub eo accidere, distingui debebunt.

Sit itaque

CLASSIS I.

De rebus ante Noachum gestis.

[Ab A. M. primo ad ann. 1056.]

IN principio creata sunt à Deo omnia, ultimo *Adamus* innocentia & justitiâ insignis, cui *Eva* tanquam auxilium adjuncta. Sed hæc à serpente ad pomi vetiti esum in paradyso inducta, origo mox calamitatum

tum facta eſt, ſenſitque eas Adamus etiam in *Caini* homicidio, quod exilium & continuus corporis tremor inſecutus eſt & *Abeli* morte. Ideo *Sethi* educatione ſiſtere ruentem in vitia naturam coactus eſt, nec infelici ſucceſſu. *Sethus* enim vir pius *Enoch* filio nato ſcholam inſtituit, mathematicas artes invenit & ad poſteritatem propagavit. *Enochus* vita ſoli Deo probata in cœlum tranſlatus eſt. *Lamechus* Cainita interim polygamiam induxit, cæteri Sethi poſteritatem ita corrupere, ut conjugia confunderent, Cyclopicam vitam agerent, nec ad frugem ſe reduci paterentur.

Ægypto *dicuntur tum præfuiſſe* Semidei *ut* Manetho *ait*. Beroſus *in Chaldæa* ſemihomines & ſemipiſces *Reges fuiſſe ſcribit*.

CLASSIS II.

De Noacho.

[Ad ann. 1660.]

NOachus præco justitiæ per centum viginti annos extitit; cum vero pœnitentiam agere nollent, arcam jussu Dei exstruxit. De illa hi sunt versiculi:

Ter denis alta cubitis, & longa tricenis
Et decies quinis lata, fit arca Nobæ.
Sex vicibus longum latum transcendit, & altum
Denis, humani corporis instar habens.

In hac Noa cum filiis & animalibus durante diluvio (duravit autem integrum annum solarem) habitavit. Pluebat autem per dies *quadraginta*, & montes editissimos x v *cubitis* aquæ superabant.

L i-

LIBER II.

De reb. post. Diluv. gestis.

HÆc sunt Antediluviana prolixius in *Genesi* exposita. *Res Postdiluvianæ* vel sunt illorum, qui *ante ingressum in Palæstinam & Iudicum regimen vixere*, vel *Iudicum*, vel *Regum*. Tres itaque Classes hic exoriuntur.

CLASSIS I.

De rebus ante Iudices gestis.

CAPVT I.

De rebus ante ingressum Israëlitarum in Ægyptum.

[Ad ann. 2260.]

TEmpus illud ante Judices, vel *antecessit Israëlitarum in Ægyptum ingressum*, vel *secutum est*. Ad illud 1. *posteritas Noachi*. 2. *Initia imperii*

Assyriaci. 3. *Abrahami*. 4. *Isaaci*. 5. *Iacobi historia* pertinent.

I. Quod concernit *posteros Noachi*, hic ex arca egressus signum Iridis de orbe, diluvio non delendo à Deo, qui etiam conjugio benedixit, politiamque instituit, accepit; plantare vineam docuit. *Semo* jus primitivum populi Dei cum imperio, *Iapheto*, derivativum donavit, *Chamum* & *Kenaanum* præteriit. Ipsi Babylonicam turrim frustra struxere: Dispersi enim, cum jam octavam turrim superponerent, diversitate linguarum injecta, variis nationibus ortum & nomina dedere. Ab *Elamo* sunt *Persæ*, Assure *Assyrii*, Aramo *Syri*, Ludo *Lydi*, Mitzraimo, *Ægyptii*, Ascenazo *Celtæ*, Kenaano *Palæstini*, Riphato *Russi*, Togarma *Sarmatæ*, Thiraso *Thraci*, Mesecho *Moschi*. Babylonios post *Nimrodus* ex

Ara-

Arabia invafit, nec fine caufa. *Serug* enim Pelegi ex Rege nepos *idololatriæ* auctor dicitur.

II. IMPERIUM ASSYRIORUM à *Belo* cœpit, qui cujas fuerit ignoratur. *Ninus* ejus filium cum Bactrianis bis bellum geffit, *Niniven* urbem CCCVI. ftadiorum condidit. *Semiramidi* uxori ab avibus educatæ regnum reliquit.

Sub eis

In *Ægypto* *Menes Tinites* menfas ac lectos adornare, pretiofifque ftragulis uti docuit. *Atothis* filius in urbe *Memphi* regiam condidit. In *Peloponneso* Sycionium regnum, quod DCCCLII. annos duravit, erectum eft.

III. ABRAHAMUS Semi gentilis ex Ure Chaldæorum cum uxore *Sara* & *Lotho* juffu Dei exit, terra *Canaan* ipfi pro-

mittitur, circumcisionem accipit, *Isaacum* filium in senecta sibi natum immolare jubetur, quatuor Reges vincit &Lothum liberat.

Ejus tempore

Sodoma cum aliis quibusdam urbibus igne cælitus delapso deletur. In Assyria *Semiramis Babylonem rebellantem expugnat, expugnatam exornat, Bactros vincit, concubitum filii expetit, versipelle sepulchrum sibi exstruit.* Ninias *vero optimus bibo quotannis novum militem provinciis imperat. In* Ægypto Pharaones *sunt*, & Hermes *multorum librorum auctor. In* Asia *regnum Cretense erigitur. In* Europa Calydnus *regiam potestatem exercet. In* Peloponneso *regni Argivorum fundamenta ponuntur.*

IV. ISAACUS *Rebeccam* Consobrinam vivo patre ducit, Ge-

Gerari de illa periclitatur, *Eſaui* filii levitate (primogenituræ enim jus ſumto pulmento abligurivit) turbatur.

Sub eo

Iſmaël *relictis duodecim principibus, qui poſt in deſertis Arabiæ habitarunt, moritur. In* Ægypto *in bucoliis paſtores ſibi reges creant, ab* Amoſide *pactis permoti ſecedunt*, & Jeroſolyma *extruunt. In* Peloponneſo Phoroneus *primus homines in jus Civitatis vocat.*

V. JACOBVS obtenta à patre benedictione minis fratris territus in Meſopotamiam concedit, ibi ex Lea *Rubenem*, *Simonem*, *Levi*, *Iudam*; ex Rachele *Ioſephum* & *Benjaminem*: ex ancillis *Gadum*, *Aſcherem*, *Danem*, & *Naphthali ſuſcipit*, à *Ioſepho*, qui à fratribus venditus, ex captivo Dominus

Ægypti factus erat, in Ægyptum vocatur, ibi filios Iosephi adoptat, ante mortem *Schilonem* Judæ promittit.

Eo vivente

In Ægypto *fuere septem anni famis, quibus Iosephi apparuit prudentia: homicidium in* Iunonis *cultu abrogatum est. In* Attica *fuit diluvium* Ogygis. *In* Peloponneso Sparta *à Sparto Amyclantis filio conditur.*

CAPUT II.

De rebus ab ingressu in Ægyptum ad Iudices gestis.

[Ad ann. 2492.]

HÆc ante ingressum gesta sunt: tempus ab ingressu historiam 1. *Iosephi*, 2. *Cahati*, 3. *Amrami*, 4. *Mosis*, continet.

I. JOSEPHUS patrem mortuum

tuum in terram promissam transfert: fratribus veniam admissæ culpæ petentibus, fraterno animo condonat, & suum cadaver in terram promissam etiam transferri jubet.

Tum temporis

Erigit Argivis Criasus *in honorem* Iunonis *columnam acuminatam, & sacerdotium fœminis demandat.*

II. CAHATO vivente multiplicati sunt Israëlitæ. Nam *Ephraimus* octo suorum generationes vidit, intra illud ætatis tempus, quo adhuc liberis operam dare poterat. Sed gratia Regum Ægyptiorum cœpit labascere.

Tum vero

In Ægypto Orus *statuam lapideam vocalem erexit. In* Æthiopia *regnum constitutum est,*

sede

sede primo in Axuma *post in* Sceva *posita. In* Græcia Atlas *Astronomiam excolit*, Prometheus *discretionem temporum & ædificiorum docet. In* Thessalia *regnum ab* Hæmone *erigitur.*

III. AMRAMO peregrinanti nati sunt *Aaron* & *Moses*. Sed hic exponitur in fiscella scirpea : à *Pharaonis* filia pro filio suscipitur & educatur. Una tribus tum intra ducentos annos XV. *generationes* vidit.

Tum etiam

In Ægypto *masculi infantes Hebræi in nixu suffocari jubentur. Sed frustra. In* Attica *regnum init* Cecrops , Athenas *condit , illas in nobiles , agricolas & opifices distribuit.* Triopæ Argivi *Regis filius* Phorbas Rhodum *occupat , & serpentibus purgat.*

IV. MOSES occiso Ægy-

ptio & cæde prodita fugit; in terra Midian per annos 40. ducta *Zippora* philosophatur; multis plagis exhausta Ægypto, (infestarunt autem eam

Sanguis, rana, culex, muscæ,
mala pestis & ulcus,
Grando, locusta, dies nubila,
præda, neces.)

filios Israëlitarum spoliis Ægyptiorum onustos educit, pascha primum celebrat, quadraginta annis in deserto cum populo moratur, inibi leges varias fert, tabernaculum & arcam fœderis extruit, Sacerdotium & Pontificatum Aaroni confirmat, Chiliarchas & Centuriones suadente Jethrone instituit, Amalekitas & aliquot Reges vincit, Gileadem Rubenitis & Gaditis dat, à Deo in monte sepelitur.

Eo peregrinante

Mergitur in rubro mari, qui abeuntes persecutus est Rameses, *Ægyptiorum Rex.* Sethos *vero* Amenophi *successor*, Cyprum *&* Phœniciam *devincit.* *Ab eo* Ægyptus *demum dici cœpit, cum primò* Aëria *diceretur.* *In* Græcia *diluvium* Deucalionis *est circa* *Parnassum.* Argis *cessit regno, jus suum speciosè producenti* Danao *fratri Sethosis,* Gelanor. *Apud eosdem* Trochilus *currum invenit.* Athenis Cranaum *socerum* Amphiction *ejicit. regno occupato* Amphyctionum *Senatum instituit.* Ab Erichtonio *decimo regni anno ejicitur. Hic primus quadrigas in Græcia junxit. In* Ætolia *discit cultum vineæ* Oeneus. *Regnum* Phrygiæ *pervenit* cum Chryse, *cui dotalitii loco*

Palla-

Palladium *erat, ad* Dardanum *Samothraciæ Regem.*

Classis II.

De rebus sub Iudicibus gestis.

Caput I.

De septem prioribus Iudicibus.

[Ad ann. 2736.]

SIc fuit historia temporum Iudices antecedentium. Historia Judicum in duo distinguitur capita. Vel enim est *Iudicum priorum septem & eorundem contemporaneorum*, vel *posteriorum totidem*. Septem priores Judices sunt. 1. *Iosua.* 2. *Othniel.* 3. *Ehud.* 4. *Debora.* 5. *Gideon.* 6. *Abimelech.* 7. *Thola.*

I. Josva Mosis successor in Palæstinam cum populo ingre-

greditur, Hierichunte expugnata, Rahab, quam Salmon abavus Davidis postea duxit, parcit; Gibeonitis, fidem, levi pœna imposita, servat, terram distribuit, Levitis XLVIII. civitates assignat, Jerosolyma capit. Israëlitæ vero maximam partem pacem cum Cananæis, Juda excepto, faciunt.

Hoc tempore

Occidere quadraginta novem Ægypti filios sponsos, totidem filiæ Danai fratris ejus, *sponsæ*, Hypermnestra *suum servavit. In* Peloponneso *reddit* Danaus Argos *humidum & fæcundum. In* Phænicia *condita est* Tyrus *ab* Agenore Cadmi *Patre. In* Suecia *fuit* Ericus XIV *Rex, qui primus exercitum in transmarinas oras eduxit.* Islandiam *Gigantes possedere referente* Arugrimo. *Extremam* Africæ *partem* Cananæi.

II. OTH-

II. OTHANIEL, antequam eligeretur Judex, seniorum consilio recta est Respublica, corrumpebantur Israëlitæ, sub servitutem à Chusane Syriæ Rege erant redacti. Electus vincit eum.

Hoc temporis spacio

In Ægypto *regnat* Rhabsaces, Argis Lynceus, Athenis Pandion, *cujus filia* Philomela *à* Thereo *rege* Thraciæ *& per* Prognen *genero violatur. In* Bœotia *occidit* Draconem *Regem* Cadmus, *frater verò ejus* Phœnix *instruit* Bythiniam *urbibus.* Erichtonii *frater* Dardani *filius*, Zacynthum *condit, nec potest persuaderi bellum minus periculi quam emolumenti habere.*

III. EHUD Eglonem Moabitarum principem clanculum interficit, elapsus auxilio Ephraimitarum pristinam liber-

tatem reducit. Hi verò cum Danitis idololatriam Michæ prosequuntur. Benjaminitæ verò ferè exciduntur, *Samgarus* trecentos latrones prosternit. Ruth Obedum Davidis avum parit.

Eo judicante

Argis *filiæ* Præti *vaccas se esse credunt, à Melampode sanantur.* Perseus *ex* Danaë *natus* Acrisium *avum occidit. Ideo regno illo derelicto*, Mycenum *condit. In* Phrygia Troja *à* Troë *conditur, ab* Ilo Tantali *expulsore amplificatur.* Athenis *immolat filiam suam in bello contra* Eumolpum *Thracem* Erechtius *&* *victoria potitur.* Pelops *Tantali filius*, Niobes πολυτεκνίας *claræ frater* Hippodamiam Oenomao *astu victo, ducit*, ludos Olympicos (Isthmici *paulo ante instituti erant*) *instituit.* Phemonoa

Prophetissa prima Hexametros Delphis fundit: *In* Italia *regnum* Latinorum *erigitur &* Ianiculum *conditur.*

IV. DEBORA Israëlitis à Jabino pressis prophetissam agit, Baracum vindicem vocat. Hic Sisaram Jabini ducem se obsidentem, & de divisione prædæ cogitantem, fundit: Jael vero in tentorium receptum, interficit.

Interim

Apud Assyrios *imperat diminuto regno* Panyas. Arcades *à* Pelope *afflicti in Italiam navigant, &* Latium *condunt.* Mycenæ Perseo *Tharsi, Iconii, & scholæ in Helicone conditore, gaudent. Ejus filia prima secundas nuptias contrahit.* Athenis *valedicit* Pandion Megarensis *postea Rex, regno* Eupalamo Metionidæ *relicto.* Trojæ Laomedon

don *arci thesauros Neptuni & Apollinis impendit.* Midas *floret.*

V. GIDEON Midianitis Israëlitas vexantibus, vindex horum ab Angelo constituitur, aram Baalis evertit, CCC militibus instructus, ita hostes perterret, ut CXXXXV millia mutuis vulneribus concidant, Regalem dignitatem oblatam respuit, monumentum infaustum ex præda erigit.

Ejus diebus

In Ægypto *incipit* XX Dynastia, *in qua* XII *Reges per annos* CXXV *regnarunt.* Athenis *removet servitutem Cretensem à civium cervicibus* Theseus, *civitatemque in patricios, agricolas & opifices distribuit.* Thebis *occidit patrem, ducit matrem per ignorantiam* Oedipus. Mycenis Hercules *Amphi-*

phitruonis filius, *duodecim periculis exponitur*, *semper salvus redit*.

VI. ABIMELECHUS omnes suos fratres ex legitimo conjugio natos (erant autem LXX.) Iothamo excepto interfecit ipse spurius, Sichemitas evertit, ad oppidulum Thebe à muliere occiditur.

Ejus temporibus

Expeditio Argonautica duce Jasone *instituitur.* Hercules *in* Hispania, Italia *&* Gallia *fortitudinis suæ monumenta relinquit. In* Lemno *uxores maritos suasu* Hypsipiles *interficiunt.* Amazones, *quæ ex* Cappadocia *prodiisse dicuntur*, Priamo *bellum inferunt.*

VII. THOLA totos XXIII, quibus præfuit, annos, pacem continuo servavit.

Sub ejus præfectura

Tollit in Colchide *vellus aureum seu pellem arietis auream* Jason, & Medeam, *quæ ipsi post miseriarum origo, ducit.* Thyestes *&* Atreus Pelopidæ, *Thyesteam cœnam celebrant.* Thebes Eteocles, *quod fratrem* Polynicen *secum ex pacto alternis regnantem ejecisset, bello à septem principibus sibi & fratri funesto petitur*, Laodamæ *regnum reliquit. In* Italia *est* Latinus.

CAPUT II.

De reliquis septem Iudicibus.

[Ad ann. 2873.]

HActenus priores septem Judices fuere: sequuntur posteriores, nimirum 1. *Iair.* 2. *Iephta.* 3. *Abezan.* 4. *Elon.* 5. *Abdon.* 6. *Eli.* 7. *Samuel.*

I. JAIR,

I. Jair, per annos octodecim pacem continuavit: sed quia Israëlitæ pietatem non continuavêre, Ammonitis sunt traditi vexandi.

Interim

Minos Dædali (*qui in rudibus statuis membra primus distinxit, & inter pedes unum extra alterius lineam promovit, ita ut gradum meditari viderentur*) *persecutor in Sicilia fraude filiarum* Cocali Regis *interficitur.* Herculis *ex* Omphala *filius* Laomedon *fit stirps* Heraclidarum, *qui* Sardibus *post* Atyadas *imperavere*, Agelaos Mermnadarum, *qui post* Heraclidas. *Bellum* Trojanum *ob raptam à* Paride Helenam *suscipitur.*

II. Jephta nothus ex latrone fit Dux, Deo volente, victoriam præclaram ab hostibus reportat: voto obstrictus uni-

cam filiam Deo consecrat, Ephraimitarum XLM occidit.

Eo judicante

Trojanum *bellum excidio urbis terminatur, postquam durasset decennium. Perierunt in eo ex* Trojanis 676000. *Ex* Græcis 886000. Æneas *in* Italiam *venit, & per Ascanium, filium imperium omnium* durabilissimum fundat. Antenor Patavium *condit. In* Asia *exstructa in* Cypro Salamis *à* Teucro. *In* Græcia *occiso* Agamemnone, *occiditur cum adultero ab* Oreste *filio mater.* Athenis *Demophoon* Palladium Phræattium, Ephetasque *instituit.*

III. ABESAN, VII annos præfuit.

IV. ELON, 10 judicavit.

V. ABDON, octo: nulla re noti, nisi primus & ultimus numerosa prole.

Sub

Sub iis

Mycenis *adjicit suo regno* Orestes Laconicum. Hyllus *Herculis filius reditum in Peloponnesum tentans, duello victus, ex pacto recedit. In* Italia *conditur ab* Ascanio Alba. *Eodem se ex Lydia* Tyrrhenus *Lydi frater, ex Peloponneso* Hillesius Falliscorum *pater conferunt.*

VI. Eli Levita Samuelem benè educat, Simsone Philistinos miserè affligente gaudet: Arcam fœderis in bello contra eosdem cum petulantibus filiis amittit. Prophetiæ sub eo rarescunt.

Interim

In Ægypto *regnant* Tanitæ. *In* Græcia Sicionium *regnum ad* Sacerdotes Karnæos *devenit*, Heraclidæ *à regulo Eliaco prudenter in Pelopponesum reducun-*

tur : Euryſtenidæ & Proclidæ Spartæ Temenus *auctor regum Macedoniæ à Carano* Argis, Creſphontes Meſſenæ, Alethes Corinthi, *regnare incipiunt*; Athenis *imperavit* Melanthius Meſſenius, Xanthi *Bœotii in duello victor, & Ionum hoſpes.*

VII. SAMVEL, ad munus propheticum anno duodecimo vocatur, Judex Politiam & Eccleſiam reſtituit; diſſipationem Philiſtinorum à Deo impetrat; Sacerdotum ordinem ex idololatria Ephraimitica confuſum, reſtituit; Regem *Saulem* petentibus Iſraëlitis creat.

Interea

Sycionium *regnum, cum cæteris Peloponneſiacis coaleſcit.* Athenis Codrus *in bello contra* Dorienſes *pro patriæ victoria ſe devovet*, Zoroaſter *Magus floret.*

CLASSIS III.

De Regibus Israëliticis.

CAPVT I.

De Regibus ante secessionem decem tribuum.

[Ad ann. 2969.]

HÆc de Judicibus. Reges vel sunt *ante secessionem decem tribuum à Iuda*, vel *post secessionem*.

Ante illam tres fuere. 1. *Saul.* 2. *David.* 3. *Salomon.*

I. SAVL primus Rex principio regni vincendo & ignoscendo benè se gerit, sed post absque Samuele sacrificat, Amalecitis contra Dei mandatum parcit, Davidem in regem electum pertinaciter persequitur, cum *Ionathane* filio occiditur, *Ischbosethus* clam trucidatur.

Eo regnante

Gileaditæ *exactis* Hagarenis *illam Arabiæ partem occupant.* Agis Spartanus *ex Eleis victis* Helotas *facit*, Myniarum *uxores maritos ex carcere* educunt. Athenis *primus perpetuus Archon fit Medon*, Nileus *frater ejus Ionicæ migrationis fit auctor.*

II. David, à Juda primò, mox suasu *Abneri* à toto Israële recipitur, aulam cum arca Hierosolymam transfert. Philistinos, Moabitas & Ammonitas atterit: *Syriam*, Damascum & Idumæam tributarias sibi facit, ab Absolone filio pulsus, occiso restituitur, *bis mille septingentas milliones* ad structuram templi reponit.

Eo imperante

In Ægypto cœperunt regnare Bubastitæ. *In* Dania Danus *filius*

lius Humbli, Dominus Iuttorum factus cum iisdem Fioniam, Scaniam, ac omnes Insulas sibi subjugat, & postmodum communi decreto regnum suum Daniam, *incolas* Danos *appellat.*

III. SALOMON turbones, qui patrem exagitaverunt, male habet, sapientiam summam à Deo impetrat, eandem in judicio ostendit, templum stupendi operis cum arce exstruit, in *Orientalem Indiam* classem mittit, proventum ultro 7992000. Ungaricorum exceptis vectigalibus & Arabum donariis habet, à regina Sabæ visitatur, ad idololatriam deflectit, sed scriptis quibusdam pœnitentiam agit.

Ejus ævo

Tyrii *Naucleri coloniam in Insulam Hispaniam* Gades *dictam* *dedu-*

deduxerunt. Spartæ Labotas Agida cum Argivis *bellum gessit. Ex* Proclidis *Euronus* domi à lanio interfectus est.

CAPVT II.

De regibus Iudæ post secessionem.

MEMBRVM I.

De Regibus Iudæ ante finem regni Israëlitici.

[Ad ann. 3251.]

DIxi de Regibus Israëliticis ante secessionem decem tribuum. Qui post fuêre, Judæ tantum & Benjaminis tribui imperabant. Erant autem vel *ante deportationem decem tribuum , & finem regni Israëlitici*, vel *post*. Ante deportationem numerantur undecim. 1. *Rehabeamus*. 2. *Abiamus*. 3. *Assa*. 4. *Io-*

4. *Iosaphat.* 5. *Ioram.* 6. *Ioasus.* 7. *Amasias.* 8. *Vsias Azarias.* 9. *Iothamus.* 10. *Achasus.* 11. *Ezechias.*

I. REHABEAMVS, dum arctius se populum habiturum, quam pater profitetur, decem tribus à se abalienat. *Iudam & Benjaminem vix retinet*, religione mutata à *Sesaco* Ægyptio obsidetur, & illi se sub fide dedit. Tribus decem *Ieroboamum* sibi præficiunt, qui sedem Thersæ statuit, *duos aureos vitulos* Bethele & Dane nempe constituit.

II. ABIAMVS, fratribus natu majoribus portiones sufficientes assignat: ab Jeroboamo interclusus ad preces confugit, eodem relicto Bethele potitur.

III. ASSA, publicum Dei cultum edictis sancit, victoriam contra *Zaram Æthiopum* Regem

gem in exercitu decies centena millia militum habentem, precibus à Deo impetrat, Ramam à *Baëso* post Nadabum in Israële Regem extructam, destruit, à pietate ultimis diebus deflectit.

Interim

In Israële Ella *filius Baësa voluptarius à* Simrio *occiditur: hic ab* Amrio *obsessus se cremat.* Amrius *successor Samariam condit.* Jericho reædificatur. Corinthi *occupat Dynastiam* Bacchis *Heraclida, nominis* Bacchiadarum *auctor.*

IV. JOSAPHATVS cultum Dei primo restituit, post societate cum *Achabo*, & *Ahasia* filio ejus Regibus Israëlitarum inita, in bello contra Syros sauciatur, in mari classem amittit, extra consortium felix. *Iorami* tamen *Ahasia* fi-

lii statuæ Baalis, quam Jesabel avia posuerat, eversoris, melior erat amicitia.

Sub eo

Fugit Dido Pygmalionis *soror ad* Hiarbam, à *quo locum, quantus bovis corio tegi posset, punica fide emit. In* Ægypto *recuperant dignitatem ductu* Petubastæ Tanitæ. *In* Syria *fuit* Naaman. Elias *&* Elisæus *florent.*

V. JORAMUS regnum ab internecione fratrum inchoat suasu uxoris Attaliæ; castra, regia, uxores, & magna stirpis pars ab Arabibus ipsi eripiuntur. Post ejus mortem Ahasiæ filius *Ioramus* Israëlitarum Rex cum quadraginta ducibus agnatis à *Iehu* ab Elisæo inuncto occiditur. *Iesabel* etiam *Nabotho* morte parentat. Baalitarum fanum in publicam latrinam mutatur.

Tum

In Aſſyria *tractat lanam ac colum in Gynecæo* Sardanapalus, Anchialen & Tarſum *in Cilicia uno die condit.*

VI. JOASUS vivo *Iojada* omnia recte curat, mortuo deflectit, ab *Hasaële* Syro vexatur, templum donariis exhaurit, ab eodem ita Joaſus Iſraëliticus agitatur, ut vix decem millia in bellum educere poſſit.

Sub eodem

In Aſſyria *in* Sardanapalum *detecta ejus vita conſurgitur, primo victor, poſt obſeſſus cremat ſe. Diviſo regno* Arbaces Mediam, Belochus Aſſyriam *occupat.* Sparta *migrat ob invidiam* Lycurgus Charilai tutor.

VII. AMASIAS Amalecitas & Idumæos domeſtico tantum milite ſtipatus, vincit. Dum

Deos

Deos ipsorum colit à *Ioaso* Israëlitico captus, Jerosolymam tradit, exosus à suis occiditur.

Eo imperante

In Syria Benhadadus *ter à* Joaso vincitur, *à* Jeroboamo *Damascus ipsius regia capitur. In* Ægypto XXIII. *Dynastia finita incipit regnare* Bochoris Saites. *In* Macedonia Caranus *à Temeno ortus desertis ob accisam suorum potestatem Argis regni jacit fundamenta.* Spartæ *leges à* Lycurgo *egregiæ feruntur.*

VIII. USIAS AZARIAS, numero Prophetarum claret, insulis ornatus, & templum ingressus dum sacerdotis munia vult obire, leprâ percutitur.

Interea

In Israële Sallumus *Zachariæ occisor à* Menahemo *interficitur. Hic contra Tappenses ita*

furit, ut prægnantes ipsorum dissecet. A Phulc Assyrio *vexatur.* In Ægypto Bochoris *vivus à* Sabacone *crematur.* In Media *est* Sosarmus. *In* Lydia Ardisus *Heraclidarum* XIX. *In* Græcia Olympici ludi *revocantur*, & Epocha Olympiadum *constituitur.* Hesiodus *floret.*

IX. JOTHAMUS splendorem templi magno sumptu auget, ab Ammonitis mille talenta argenti, deciesque mille coros tritici & hordei tributi loco accipit.

Ejus temporibus

Occidit in Israële Pecahus Pecajam *Menahemi successorem. In* Ægypto *est* Sevechus *& post eum* Tarachus. Spartæ *Ephori regum inspectores constituuntur.* Athenis *ex perpetuis Archontibus fiunt decennales.* Roma *à* Romulo *&* Remo *conditur, in tribus ple-*

plebeji & patricii dividuntur. Babylonica *Dynaſtia à* Nabonoſſare *fundatur.*

X. Achasus Jeroſolymis à Pecaho & Rezine Syro obſidetur, centum viginti millia militum perdit, altare Damaſcenum in templum inducere conatur: Filii per ignem à Judæis tranſmittuntur.

Interim

In Iſraële Hoſea Pecahum *occidit*, Tiglathphulaſſer Aſſyrius *Damaſcum capit, tribum Nephthali in Aſſyriam abducit.* Salmanaſſer *ſucceſſor ab* Hoſea *penſionem annuam exprimit. In Ægypto redit imperium ad* Saitas. *In* Peloponneſo *inter Lacedæmonios & Meſſenios bellum viginti annorum oritur. In* Siciliam *ex Græcia coloniæ deducuntur.*

XI. Ezechias ſerpentem æneum confringit, ex Se-

nacheribi ad Hierosolymam sedentis exercitu, Angeli auxilio centum quadraginta millia prosternit, retrocessione Solis de sanitate confirmatur.

Eo regnante

Salmanasser *Samariam expugnat, & populum in Assyriam deportat, finem regno Israëlitico imponit. In* Ægypto *afficitur* Sethos *clade à Sennacheribo Salmanassaris filio.* Mardokempadus *Babylonius* Assaraddonem *Sennacheribi successorem regno spoliat. Apud* Lydos *devenit regnum ad* Gygem Mermnadam *per Candaulis uxorem, quæ cum tunica pudicitiam deposuit. Apud* Medos *labente potentia, fit ex privato judice Rex*, Dejoces Ecbatanæ *conditor, qui turpe esse subditis in præsentia Regis sui screare aut ridere dixit. Roma* Numa Pompilius *urbem Martiam*

tiam sacris ceremoniisque adstringit.

MEMBRUM II.

De Regibus Judæorum post deportationem.

[Ad ann. 3360.]

REges Iudæorum post deportationem sunt septem. 1. *Manasses.* 2. *Ammon.* 3. *Iosias.* 4. *Ioachasus.* 5. *Iojakim.* 6. *Iechonias.* 7. *Zedekias.*

I. MANASSES toti cœlorum exercitui in templo Hierosolymitano altaria erexit, filium suum per ignem traducit, ab Assyriis captus Babylone, sub *Assaradin* & *Sarducino* incarceratur, inter catenas pœnitentiam agit, & reducitur.

Ejus ævo

In Ægypto XII *Reges duodecim æqualibus partibus præficiuntur,*

sed redeunt tandem omnes ad Psammetichum Saitam *qui galea sacrificavit.* Athenis *propter mollitiem Archontum mutatur Aristocratia in Democratiam.* Messenii *in secundum bellum cum Lacedæmoniis incidunt, victi Messanam in Sicilia occupant. Dux ipsorum in illo bello erat* Aristomenes. Romæ *post Numam* Hostilius *regnat, &* Alba *populum transfert.* Corinthi *Tyrannidem occupat* Cypselus, *& multos pellit, inter quos* Demaratus Lucomonis *Tarquinii parens.*

II. AMMON ob crudelitatem trucidatur.

III. JOSIAS invento Pentateuchi libro opera Jeremiæ cultum Dei quantum potest restituit; aramque Bethele olim exstructam diruit.

Sub iis

Cyaxares Medus *Assyrios vin-*

vincit, Scythas in aulam recipit. Neco Ægyptius *Ioſiam tranſitum ſibi prohibentem contra* Nopalaſſarem *Babylonium*, interficit. Romam Ancus *munit.* Corinthi Periander *Arioni muſico favet, &* Thraſibuli *conſilium exquirit.* Athenis Draco minimis delictis capitale ſupplicium decernit.

IV. JOAHASVS captivus à Necaone in Ægyptum mittitur.

V. JOJAKIMVS denegat promiſſa Nebucadnezari tributa, captus, ſupplicio afficitur.

Interim

Necaonem *Ægyptium* Nebucadnezar ad *Euphratem fundit, Danielem & ter mille viros principes Babylonem transfert.* Cyaxares & Halyattes *Scythas totali excidio delent.* Romæ Tarquinius Corinthius *regnat.*

VI. JECHONIAS Babylonem, postquam trimestre præfuisset, deportatur.

VII. ZEDEKIAS cum *Aprie* Ægyptio contra Nebucadnezarem conspirat, captus oculis privatur. Hierosolyma succenduntur, & finis regno Judaico imponitur.

Interea

Athenis Solon *leges egregias fert, opera* Anacharsidis *Scythæ usus.* Babylone *statuam. In* Italia *conditur* Mediolanum. *somniis Nebucadnezar videt. à* Belloveso *Ambigati filio,*

SCELETI HISTORIÆ VNIVERSALIS

PARS II.

De rebus Monarchicis.

HÆC in rebus Antemonarchicis occurrebant. Monarchicæ sub quatuor Monarchiis *Babylonica* nempe, *Persica*, *Macedonica* & *Romana* gestæ sunt. Monarchia Babylonica vel *fuit sub Nebucadnezare & ejus posteris*; vel *sub aliis*. Duæ itaque hic classes exsurgunt.

CLAS-

CLASSIS I.
De Nebucadnezare & ejus posteris.

[Ad ann. 3391.]

SVb hac classe occurrit Historia *Nebucadnezaris*, *Evilmerodachi*, & *Belzazaris*.

I. NEBVCADNEZAR exciso regno Judaico ad Herculis columnas pervenit, Babylonem exornat, mania ob superbiam corripitur.

Tum temporis

In Ægypto *strangulat* Amasis *Apriem superbum & Cyprum occupat. In* Media *somniat* Caxares *de prolis filiæ suæ potentia.* Corinthi definit *Cypselidarum tyrannis.* Athenis *invadit astute tyrannidem* Pisistratus *& moderatè eam gerit.* Romæ *adipiscitur dolo regnum* Servius. *In Sicilia*

furit

furit Phallaris, Ecclesiæ reliquiæ ex Judæa transferuntur.

II. EVILMERODACH, ob facilitatem contemnitur, ab Affine occiditur.

III. BELZAZAR ejusdem ex sorore Nitocride nepos lascivit, ex prædictione manus in pariete scribentis opprimitur.

Interim

Cyrus *Astyagem avum regno ejicit*. Pythagoras Samius *apud Crotoniatas pauciores sexcentis auditores nunquam habet*.

Ecclesia profanatione vasorum templi ignominia à *Belzazare* afficitur.

CLASSIS II.

De rebus ab aliis gestis.

[Ad ann. 3411.]

POst Belzazarem unicus fuit in Babylonica Monarchia *Da-*

Darius Medus. Hic verò singulis provinciis Satrapas & his tres Eparchos præficit, à Cyro vincitur, & Germaniæ præficitur.

Tum etiam

Vincitur à Cyro in Lydia Crœsus. Phocenses *in Gallia* Massiliam, *in Italia* Rhegium *condunt*. Ecclesia, dum Danieli favetur, sat bene habet.

Liber II.

De Monarchia Persica.

PRimæ Monarchiæ finis principium erat secundæ. Hæc vero Persica à conditoris dicitur natione. Cum vero reges ejus fuerint vel *ex familiis illustribus*, vel *ex obscurioribus*: Ideo etiam in duas Classes dividenda erit.

CLASSIS I.
De regibus ex familiis illustribus.

CAPUT I.
De regibus ex familia Cyri.

[Ad ann. 3429.]

FAMILIAE illustres fuêre vel *Cyri* vel *Darii Hystaspidis*. *Ex* illa fuit ipse *Cyrus* cum *Cambyse*.

I. CYRUS devicto Dario Lydos rebellantes mollibus artibus assuefacit, quidquid terrarum inter Indiam & Nilum, inter Oceanum & mare Caspium fuit, subjicit, in expeditione contra Tomirin occiditur.

Eo regnante

In Ægypto Amasis *regionem ita exornat, ut viginti quinque mil-*

millibus urbium superbierit. Romæ *occiso Servio rapit regnum* Tarquinius Superbus. Quantum ad Ecclesiam, solvitur captivitas, sumptus ad ædificationem templi à Cyro promittuntur, sed mox ædificatio per Samaritanos inhibetur.

II. CAMBYSES Psammenitum Ægypti regem deditione capit, exercitum in Æthiopas & Ammonios eductum maxima parte amittit, crudelitatem in Ægyptios, sororem suam, fratrem & Prexaspis filium exercet.

Eo vivente

Conciliat sibi Athenis *affectu impuro mortem, fratri exilium* Hipparchus, Polycrates *Samiorum tyrannus in crucem agitur.* Romæ *exercet omne crudelitatis genus* Tarquinius.

Ecclesia antiquatione de-

creti

creti à Cyro de ædificatione facti, premitur.

CAPUT II.

De Regibus ex familia Hystaspidis.

[Ad ann. 3614.]

REges ex familia Cyri fuere: sequuntur illi, qui ex familia Hystaspidis. Sunt autem nominatim, 1. *Darius.* 2. *Xerxes.* 3. *Artaxerxes Longimanus.* 4. *Xerxes* II. 5. *Sogdianus.* 6. *Darius Nothus.* 7. *Artaxerxes Mnemon.* 8. *Artaxerxes Ochus.* & 9. *Arses.*

I. DARIUS, occisis qui regnum post Cambysen invaserant, Magis, equi hinnitu sceptrum adipiscitur, Babylonem rebellantem per *Zopyrum* expugnat, à Scythis ludibrio cum suo exercitu habetur. *Pæonas* per

Megabysum in Asiam traducit. *Iones* rebelles persequitur, ab Atheniensibus in *Campo Marathonio* ingenti prælio vincitur.

Tum temporis

Romæ *Regibus ob adulterium & crudelitatem imperium abrogatur. Consules substituuntur*, Coriolanus *patriam premit, plebs duce* Sicinio *in sacrum montem secedit, à* Menenio Agrippa *reducitur.*

II. XERXES Ægyptios rebellantes in ordinem redigit, decies septies centena millia peditum, equitum octoginta millia, triremes mille ducentas septem in Græciam ducit: primò ad *Thermopylas*, mox ad *Artemisium*, tandem ad *Salamina* ita cæditur, ut in Ciliciam fugere cogatur; quarta pugna ad *Plataas* Mardonium cum exercitu amittit, sed *Athenas* exurit,

rit, quas tamen *Themistocles* restaurat.

Interim

Spartæ *viginti millia terræ motu pereunt: cum Messeniis bellum geritur.* Argivi *Mycenas excidunt. In* Sicilia Gelo *Amilcarem Carthaginensem insigni stratagemate vincit.* Hiero *ejus successor Catanam Colonorum decem millia mittit.*Thrasybulus frater ejus pellitur, & status popularis inducitur. Romæ, *Hernici in amicitiam recipiuntur, Lex agraria urgetur, Fabii omnes uno excepto à Vejentibus cæduntur.*

Ecclesia propter *Hamanis* insidias est in periculo, sed *Hesteræ* precibus liberatur.

III. ARTAXERXES LONGIMANUS, Artabano patruo occiso Ægyptum sub pristinum jugum redigit. Atheniensibus maris imperio

permiſſo Græcas per Aſiam colonias liberas eſſe jubet, clementiæ inſignis inſigne eſt exemplum.

Eo imperante

Athenienſes *Corinthios & Epidaurios vincunt, in Cherſoneſum & Naxiorum Inſulam coloniam mittunt.* Meton *apud eos floret.* Spartæ *bellum contra Athenienſes Peloponneſiacum decernitur, & meliori ferè Athenienſium fortuna geritur.* Syracuſis *ob inæqualem libertatē ſeditio movetur: peregrini inde pelluntur.* Romæ *leges feruntur. Tribuni militares conſulari poteſtate conſtituuntur.* Charondas *leges apud* Thurios *fert.* Franci *Duce* Marcomiro *Belgii quadam loca occupant.*

Sub eodem, calumniis aures patefaciente, opus templi planè diſturbatur.

IV. XERXES II. voluptatibus extinguitur.

V. Soc-

V. SOGDIANUS ab Ocho in cineribus suffocatur.

VI. DARIUS NOTHUS Lacedæmoniis contra Athenienses primò per Thissaphernem, post per Cyrum, auxilia mittit.

Ejus ætate

Athenienses *cum Spartanis infidam pacem duce* Nicia *faciunt*, *in Sicilia ingentem cladem accipiunt.* Thissaphernem *à* Pharnabazo *per Alcibiadem divellunt.* Spartani *per Gylippum Athenienses in Sicilia vincunt.* Syracusis *occupat tyrannidem* Dionysius *suspicax.*

Ecclesia respirare sub *Dario* cœpit. Judæi enim *Haggæi* & *Zachariæ* propheriis stimulati, tam processerunt in templo restaurando strenuè, ut intra quadriennium ultimam manum imponerent.

VII. ARTAXERXES MNE-

MON, Cyrum fratrem, cui *Xenophon* militavit, vincit, pecunia in Græciam submissâ, *Agesilaum* à se persequendo revocat, cum Græcis pacem facit, Regem Cypri rebellem trucidat, crudelitatem exercet, filias duas in uxores ducit.

Ejus ævo

In Attica *Athenarum muri à Spartanis dejiciuntur.* XXX *Tyranni ibidem imperant, donec* Thrasybulus *patriam liberet.* Spartani à *Thebanis Duce* Epaminonda *vincuntur. In* Sicilia *post bella vario Marte cum Carthaginensibus gesta moritur* Dionysius. Thessali *dum à filiis Iasonis vexantur*, Philippum Macedonem *advocant*, Romani *duce* Camillo *Gallos profligant, Consulem plebi, prætorem Nobilitati concedunt.*

Hierosolymis Nehemias urbi con-

condendæ ita incubuit, ut muri & vici ejus intra annos XI perficerentur. Ibidem post *Iojakimum* administravit Pontificatum *Eliasibus.*

VIII. ARTAXERXES OCHUS à Tacho Ægyptiorum Rege primo profligatur, sed post collectis peditum trecentis, equitum triginta millibus, Ægyptum recuperat, Apim occidit. Sidon à XLM. civibus ex desperatione exuritur.

Eo imperante

Philippus Macedo *Illyrios, Phocenses, Thessalos, Paonas* atterit. *In* Sicilia Dionysius *minor primò à Dione, post restitutus à* Timoleonte *tyrannide exuitur.* Romæ Curtius Torquatus & Corvinus *florent*, Capua *Romanis deditur.* In Caria *exstruitur Mausoleum.*

Ecclesiam quod concernit, *Io-*

hannes & *Iesus* de Pontificatu contendunt; multi ex Judæis Ægyptiis ad Caspium mare deportantur.

IX. ARSES fit Rex à Bagoa, sed cum vindictæ de parricida sumendæ suspicionem incurrit, cum tota stirpe tollitur.

Ejus triennio

Philippus Macedo, *Atheniensibus*, *&* *Thebanis ad Chæroneam fusis*, *Græcæ libertati finem imponit.* Latini *Romanis imperant, ut alter Consul ex Latio creetur, dimidiaque pars inde evocetur.* Archidamus *Spartanorum Rex in prælio cum Lucanis perit.*

CLASSIS II.

De Dario familiæ obscu- rioris Rege.

[Ad ann. 3619.]

FAmiliæ obscurioris Rex *Darius Codomannus* erat. Hic Bagoam sustulit. Ab *Alexandro Macedone* tribus præliis vincitur. Primo ultra centum millia amisit; altero peditum LXI millia, equitum X m occisa, XL m. capta: tertio excidit totius Asiæ imperio, & à Besso occiditur.

Eo ita bellante

Lacedæmonii *Creta vastata bellum Alexandro movent, sed ab* Antipatro *vincuntur.* Thebæ *ab Alexandro diruuntur*, Athenienses *amicè habentur.* Romani *Latinos vincunt, &* Manlius *severè filium punit.* Alexander E-

piri Rex *Tarentinis contra Brutios opitulatur.*

Ecclesiam quod concernit, immunitatem tributorum in annis Sabbathicis accipiunt Judæi. Nehemias librum suum scribit.

LIBER III.

De Monarchia Macedonica.

OCciso Dario, Ægypto, Babylone, Susis, Ecbatanis & Persepoli occupatis, desiit Monarchia Persica, inque ejus locum Macedonica successit. Historia verò ipsius in duas classes dispescitur, quarum prima *regni initia*: Secunda *statum ipsius post Alexandrum* considerat.

Classis I.

De initiis Monarchiæ Macedonicæ.

[Ad ann. 3627.]

MOnarchia Macedonica debet ortum suum *Alexandro.*

Alexander verò victoriis, de quibus superius, & ingentibus thesauris Susis & Persepoli potitus, Persicos mores induit, in *Philotam*, *Parmenionem* & *Clitum* crudeliter grassatur, Hammonis Jovis filium se credi vult; in India *Porum* vincit, Oceanum aliquoties conscendit, classem versus sinum Arabicum Duce Nearchio mittit, Roxanem & Darii filias ducit, Hæphestionem amittit, *Cossæos* Mediæ populum Persis nunquam subditum internecio-

ne

ne delet Babylonem, reversus ebrietate extinguitur.

Hoc temporis tractu

Romæ *Volsci Lucani & Appuli in Romanorum fidem veniunt.* Palæoponitani *quod colonias damno affecissent expugnantur.*

CLASSIS II.

De Statu Monarchiæ Macedonicæ, post Alexandrum.

CAPUT I.

De Statu Monarchiæ Macedonicæ vacillante.

[Ad ann. 3653.]

STatus Monarchiæ Macedonicæ post Alexandrum, vel vacillans erat, vel firmatus. Ille

Ille tum ſub *Philippo Aridæo* Alexandri fratre, tum ſub *Ducibus poſt iſtius mortem.*

I. PHILIPPVS ARIDAEVS poſt multas contentiones à *Meleagro* productus Rex renunciatur, *Perdiccas* tanquam Copiarum præfectus ipſi adjungitur. Sed hic paulò poſt, dum regnum ſibi vendicare, *Eumenis* auxilio ſuffultus, cupit, occiditur, in ejuſque locum primò *Pithon*, mox *Antipater*, tandem *Polyſperchon*, ſuccedunt. Hoc verò tutorem agente, *Caſſander* ſe patri ex aſſe non ſuccedere indignatus, turbas ciet, *Euridice* Olympiadem perſequitur, & exercitu à ſe & marito abalienato, unà cum iſto occiditur.

Interim

Athenienſes *Principatum Græciæ aucupantur, victi, libertate* qui-

quidem donantur, *sed in Munychiam præsidium recipere coguntur.* Romani *contra Samnites victoriosi*, *pacem ignominiosam in furcis Caudinis factam*, *voluntaria Consulum deditione redimunt. In* Sicilia *adspirat* Agathocles *ad principatum.* Aristoteles *moritur.*

II. Sub *Ducum* regimine maximè fluctuat Monarchia Macedonica. Nam Olympias, ob crudelitatem in Cassandri amicos exercitam, occiditur; *Eumenes* ab Argyraspidis proditus ab *Antigono* militum sub Antipatri tutela præfecto necatur: ab eodem Pithon opprimitur, & *Seleuco*, *Lysimacho* ac *Ptolomæo*, negata restitutione thesaurorum Eumenis, belli causa datur. Mox pace simulata *Cassander Europæ*, *Lysimachus Thraciæ*, *Ptolomæus Ægypti*, *Africæ & Arabiæ*, *Antigonus totius Asiæ summus*

Dux

Dux proclamatur, progenies Alexandri à Caſſandro, qui miſerè paulo poſt interiit, occiditur, Duces nomen Regum aſſumunt, filii Caſſandri pereunt, & tota Monarchia inter Reges Ægypti, Syriæ & Macedoniæ dividitur.

Eo tempore

Thebæ *ab Alexandro everſæ à Caſſandro reſtituuntur.* Romani *ad quos tum primi tonſores ex Sicilia venerunt, cum Samnitibus, Hetruſcis & Vmbris bellum gerunt.* Agathocles Siculus *contra Carthaginenſes vario Marte bella gerit, in Siculos crudelitatem exercet. In* Scotia *Regnum* à Fergufio *fundatur, & fratri* Ferithari *relinquitur.* Jeroſolyma à Ptolomæo aſtu capiuntur; plurimi Ægyptum tranſportantur, *Simon* filius *Oniæ* fit Pontifex,

CA-

CAPUT II.
De Statu Monarchiæ Macedonicæ firmato.

MEMBRUM I.
De Statu ante finem regni Macedonici.

[Ad ann. 3804.]

STatus Monarchiæ Macedonicæ firmatus, duo habet membra. Vel enim *regni Macedonici terminum, qui in captivitatem Persei incidit, antecedit, vel eundem sequitur.* Majestatem cum in Regibus Ægyptiacis obtinuerit, rectè alia regna ad eos alligabuntur. Fuere autem ante finem regni Macedonici sex Ægyptiorum Reges. 1. *Ptolomæus Lagides.* 2. *Philadelphus.* 3. *Euergetes.* 4. *Philopator.* 5. *Epiphanes.* 6. *Philometor.*

I. PTO-

I. PTOLOMAEVS LAGIDES, *Pyrrho*, Epirotarum Regi, ut fœderi, cum Demetrio Antigoni filio inito, renunciaret, & se sibi, Lysimacho & Seleuco contra eum conjungeret, persuadet: filio officium privatus inter satellites facit, justitiæ nomine floret.

Eo imperante

Amittit Macedonia *Demetrium Poliorcetem in captivitate, in quam à* Seleuco *conjectus erat. Ab eodem idem jus Iudæis cum Græcis conceditur.* Romani *Duce* M. Curio Dentato *Samnium diruunt: Horologium primum, non aliud tamen, quam solare, Romæ statuunt.*

Quantum ad Ecclesiam, exstruitur templum in monte *Garizim* Ægyptio quasi æmulum.

II PTOLOMAEVS PHILADELPHVS bibliothecam, in

qua LXXX m. voluminum numerabantur, erigit, contra Antigonum Macedoniæ Regem bellum gerit, & cum *Antiocho Theo* per filiam *Berenicen* componit, in Ægypto 33339. urbes habet.

Eo vivente

Occiditur à Seleuco in Macedonia Lysimachus, *&* Ptolomæus Ceraunus *à Celtis, qui se tum in Macedoniam effuderunt.* *Pyrrho* Argis *interfecto*, Antigonus Gonatas *obtinet*. Syria *Seleucum* in *prælio cum Cerauno genero amittit, & post* Soterem Theon *successorem accipit.* Pergamenum *regnum à Philetaro erigitur.* Romani *Tarentinos, etsi à Pyrrho aliquoties victi, in deditionem accipiunt.* Bello Punico I. *propter Messenios suscepto, Carthaginenses in Africa premuntur, post vincuntur, tandem pacem*

pacem faciunt. In Sicilia *occupat tyrannidem* Hiero.

Ecclesiam quod concernit, versum est Vetus Testamentum à LXX interpretibus in Græcam linguam, & constitit versio duabus tonnis auri.

III. PTOLOMAEVS EUERGETES *Seleuco Callinico* ob parricidium sororis suæ Berenices omnia adimit, sed non retinet; bibliothecæ *Eratosthenem* præficit.

Interim

In Syria *inter* Seleucum Callinicum, & Hieracem *fratrem, bellum geritur Gallis adjuvantibus.* Attalus Pergamenus *magnam Asiæ partem occupat.* Arsaces *Parthis Dynastian, quæ supra* CCC *annos duravit, erigit. In* Græcia Aratus *prudentissimus Achæorum prætor, & Macedonum Rex* Antigonus Doso, *florent.*

tent. Romani *Carthaginensibus Siciliam & Sardiniam adimunt. Poëtas & Historicos habere incipiunt.* Carthaginenses *in Hispania novam Carthaginem exstruunt* ; Illyrii *ob piraticam*, Gessatæ Galli *ob excursiones in Italiam, compescuntur.*

IV. PTOLOMAEVS PHILOPATOR, Antiochum M. Ægypto inhiantem vincit, & præcipuas urbes occupat, mox amittit.

Eo tempore

Antiochus Syrus *Asiæ regnum recuperat, ex Syria præfectos Philopatoris pellit.* Philippus Macedo *ab Achæis vocatus Ætolos vincit, à Romanis seminudus ad Apolloniam in fugam vertitur.* Carthaginenses *tribus præliis Romanos in Italia vincunt*; sed à Claudio Nerone *præsertim compescuntur.* Romani

Sci-

Scipiones in Hispania amittunt, juniorem verò Publium in Africam cum exercitu mittunt. In Sicilia *Syracusas Marcellus expugnat.* Ecclesia sub eo magnam persecutionem perpessa est. Elephantis obterendi dabantur.

V. PTOLOMAEUS EPIPHANES in infantia à Philippo & Antiocho infestatur, sed frustra.

Eo imperante

Antiochus Syrus *Phœniciam recipit, à Glabrione & Scipione profligatur, omni cis Taurum Asia cedit.* Philippus Macedo *à Romanis vincitur, & libertas Græciæ promulgatur. Romani Ætolos coërcent, victo in Africâ Hannibale bello Punico II. finem imponunt.* Eumenes Pergamenus *cum Bythiniæ Rege Prusia bellum gerit.* Reuta Scotorum Rex *ingens prælium cum Pictis committit.*

tit. Polybius, Ennius, Plautus, *florent*.

Ecclesiæ tolerabilis est conditio.

VI. PTOLOMAEVS PHILOMETOR ab Antiocho Epiphane infestatur, à populo Romano per *Popilium Lanam* defenditur, *Alexandrum* Epiphanis filium vincit.

Ejus ævo

Antiochus Epiphanes *Syriæ regnum redux occupat. Post eum* Eupator *Hierosolymorum muros diruit*, à Demetrio Seleuci *filio interficitur, qui etiam ab Alexandro fratre Demetrii occiditur*. Perseus Macedoniæ Rex *in deditionem acceptus in triumpho ducitur*, Macedoniæ regno *finis imponitur, quod frustra Andriscus recuperare nititur. In* Iudæa Maccabæi *fortiter rem gerunt contra Syros*. Romani *per Scipio-*

pionem Carthaginem, per Mummium Corinthum delent, Istriam provinciam faciunt, clepsydras conficiunt. In Scotia cultus Isidis deponitur, si credere fas est.

Ecclesia duas horrendas persecutiones sub *Antiocho* sustinuit. Novum templum in Ægypto extruitur.

MEMBRUM II.

De statu Monarchiæ Macedonicæ post sublatum regnum Macedonum.

ARTICULUS I.

De statu ante finem regni Syriaci.

[Ad ann. 3899.]

ET hæc sunt, quæ gesta esse illis temporibus scimus: quæ sequuntur, dispesci in illa, *quæ regni Syriaci finem*, &

quæ regni Ægyptiaci exterminium antecessere, possunt.

* Ad tempora regni Syriaci finem antecedentia pertinet historia 1. *Ptolomæi Euergetæ* II. 2. *Lathyri*. 3. *Auletæ*.

I. PTOLOMAEUS EUERGETES II, Physcon dictus, regnum post fratrem adeptus sororem Cleopatram ducit, crudelitatem & libidinem exercet, in Cyprum ejicitur, redux dissimilis sui vivit: Cebennam superbientem opprimit.

Eo regnante

In Syria *Demetrio pulso Antiochus Theos à Typhone, hic ab Antiocho Sedeto*, Demetrius *ab Alexandro Cebenna, iste ab Antiocho Grypo Demetrii filio occisus est. In* Iudæa *Simon Ionathæ frater sub nomine Ethnarchæ præfuit*, Hyrcanus *filius Idumæam subegit*. Romani *foris Viriathinum*

num bellum gerunt, Numantiam destruunt; in Asia Aristonicum vincunt, in Sicilia servos aliquoties victores coërcent, Gallorum c m. occidunt, & Narbonensem Galliam provinciam faciunt. Domi propter leges omnium statum concutientes à Gracchho latas cæde mutua grassantur. In Scotia *eriguntur in Mona Insula Scholæ.*

Ecclesia Iudaica in *Hyrcano* Sacerdotem & Prophetam habuit.

II. PTOLOMAEUS LATHYRUS ante exilium nil agit, in exilio Alexandri Judæorum Regis exercitum fundit, inde ejicitur: reductus, postquam frater Alexander ob matris cædem ejectus fuisset, quid egerit, nescitur.

Eo ita fluctuante

Syria *post multas cædes ad* Demetrium Eucærum *&* Philip-

pum *fratrem Damasci regem devenit, his in se sævientibus*, Tigrani Armeniæ Regi *tradita est.* Judæa *mutatur ab Aristobulo in regnum, sub Alexandro seditione & successu infelici laborat.* Romani *de Iugurtha triumphant, duce Mario Cimbrorum* CXI. m. *occidunt*, LX. m. *capiunt. In* Sicilia *à Servis, in Asia à Mithridate exagitantur, quem per Syllam compescunt : turbis Saturnini, Drusi, belli socialis & Syllæ crudelitate, Rempublicam inclinant, à* Ptolomæo Appione *Cyrenarum Regnum legatum obtinent.*

In Ecclesia Judaica *Essenorum, Sadducæorum* & *Pharisæorum* Sectæ vigent.

III. PTOLOMAEUS AULETES exactionibus Ægyptum vexat, Romanis Cyprum ut in provinciam redigere permittit, pellitur, à Gabinio jussu Pompeii restituitur.

Ejus

Ejus tempore

Syria *in formam provinciæ à Romanis redigitur. A* Juda *sceptrum expugnatis per Pompeïum* Hierosolymis *deficere incipit.* Parthi *victo Crasso in Syriam excurrunt, à* Longino *reprimuntur.* Romani *Bythiniam à Nicomede legatam accipiunt,* Mithridatem *per Lucullum & Tigranem, ferè oppressi, frangunt, per Pompeïum, qui & piratas compescuit, ad incitas redigunt, bello civili occiso Sertorio finem imponunt:* Catilinam *per* Ciceronem *detectum opprimunt, in Gallia & Germania res per* Cæsarem *præclaras gerunt. In Scotia* Ederus *auxilia contra Cæsarem mittit. In* Islandiam Odinus *quidam ex Asia appellit, & sedes in Sigthiur ponit.*

ARTICVLVS II.

De Statu Monarchiæ Macedonicæ ante finem regni Ægyptiaci.

[Ad ann. 3923.]

AD tempora statum regni Ægyptiaci antecedentia, refertur historia 1. *Ptolomæi Dionysii.* 2. *Cleopatræ.*

I. PTOLOMAEVS DIONYSIVS Pompeïum, ad se post prælium Pharsalicum confugientem, occidere jubet: Cæsari insidias struit: in aquis suffocatus, regnum Cleopatræ relinquit.

Tum temporis

Amissa est Romæ *libertas. Nam Cæsar à Senatu hostis judicatus, se urbe occupata Dictatorem fecit, Pompeïum in Pharsalicis cam-*

campis vicit, Ponto Regem Iudææ procuratorem pro arbitrio constituit. Catonem, Scipionem, Pompeii liberos oppressit. Nec quicquam mors Cæsaris profuit. Nam triumviratu instituto, Senatores plurimi proscripti sunt, Brutusque & Cassius *ab Augusto victi.*

II. CLEOPATRA, Antonium voluptatibus transversum agit, illi nubit: ab Augusto victa, se & Alexandriam, cum interim Antonius quæsita morte periret, tradit.

Eo temporis tractu

In Judæa *securi percusso ab Herode Antigono, desinit domus Hasamunæa.* Augustus *Antonium in bello Actiaco ad incitas redigit, & regno Ægyptiaco finem imponit*, Dalmatas *coërcet*, Sextum Pompeïum *in Sicilia vincit*, Mauritaniam *provinciam facit.*

Thar-

Thargum Babylonicum *etiam tum compositum est.*

LIBER I.

De Monarchia Romana.

CLASSIS I.

De Imperatoribus Romanis ante divisionem.

TAntum de Monarchia Macedonica. Romana historia dividitur, in Imperatorum *ante divisionem generalem*, & *post divisionem*, historiam. Imperatores illi vel ex *solis Romanis* erant, vel ex *Romanis & exteris* simul. Duæ itaque hujus libri erunt Classes, & primæ classis duo capita.

CAPUT I.

De Imperatoribus ex Romanis familiis electis.

MEMBRUM I.

De Imperatoribus unius familiæ.

[Ad ann. M. 4017. Christi 68.]

IMPERATORES ex Romanis familiis electi, vel erant unius familiæ, vel diversarum. Illi fuere, 1. *Augustus.* 2. *Tiberius.* 3. *Caligula.* 4. *Claudius.* 5. *Nero.*

I. OCTAVIANUS AUGUSTUS, post decennalem Consulatum *Dictator perpetuus* creatur. *Cantabros* & *Astures* terret, regna *Armeniæ* & *Arabiæ* pro arbitrio distribuit, *Germaniæ* superioris & inferioris magnam partem per *Drusum* & *Tiberium* subigit, *Varronem* cum

cum tribus legionibus amittit, *Janum* ter claudit, moriturus vitam humanam ridet.

Eo imperante

Herodis regnum adjecta *Trachonitide* & *Beræa* augetur. *Samaria* ab eodem sub nomine *Sebeste* restauratur, *Archelaus* filius ejus *Viennam* relegatur, *Iudas Gaulonites* seditionem cum Pharisæis movet. *Francus* Sicambrorum Rex cum *Francis* & *Gothis* feliciter bellum gerit. *Quantum ad* Ecclesiam, templum Hierosolymitanum *ab* Herode *exornatur, promissus mundi* Messias *nascitur*, *in templo duodecennis docet*. Augustus *aram* primogenito Dei *exstruit*.

II. TIBERIUS crudelis simulator, Germanos & eorum Regem Arminium per Germanicum atterit, per eundem Zenonem Regem Armenis imponit,

ponit, & Cappadociam in provinciam redigit, seditionem Pannonicarum legionum ægrè per Drusum componit, Sejanum occidi jubet.

Interim

Ratisbona *exstruitur. Pilatus* Judææ *post Gratum præest.*

Ecclesiam quod concernit, Christus patitur, moritur, resurgit, ascendit, Paulus convertitur.

III. C. CALIGULA Germanici filius à populo ita amatur, ut pro ejus reditu intra trimestre CLX victimarum millia cæsa sint: prodigus est, crudelitatem & libidinem in omnia exercet, Agrippam ex carcere liberat, statuam suam in templo Hierosolymitano locari jubet, occiditur.

Eo sæviente

Petrus *Ioppæ*, Paulus cum Barnaba *Seleuciæ*, in *Cypro, Pamphylia*, &c. Iesum crucifixum annunciant.

IV. CLAVDIVS à *Messalina* impudicissima, & *Agrippina* imperiosissima circumducitur, Britanniam invisit, Agrippæ regnum auget. *Britannico* filio amisso veneno extinguitur.

Eo ita delirante,

Mithridates *Pontum turbat*, Gotarzes *Artabano occiso Armeniam & Parthiam Vononi relinquit*, Theudas *in Iudæa tumultuatur*, Suevi *Vannium Regem pellunt.*

Quantum ad Ecclesiam, Paulus *Athenis*, *Thessalonicæ*, *Philippis concionatur.* Philippus *apud Hierapolin lapidatur.* Simon Magus *statuâ Romæ honoratur.*

V. NE-

V. NERO CLAVDIVS monſtro quam Principi ſimilior, Agrippinam matrem & Senecam præceptorem interficit, amiſſa in Britannia recuperat, inſidiis detectis crudeliſſimè graſſatur, deficientibus à ſe omnibus exercitibus ſe ipſum interficit.

Eo inſaniente,

In Judæa *Geſſio Floro nequiſſimè graſſante, Maſſadæ caſtello expugnato, & Veſpaſiano miſſo, initium deſolationis factum eſt.*

In Scotia *Corbredus Caramundam novercam vivam defodi curat. Apud* Danos *Frotho cognomento Pacis auctor egregiè res gerit.*

Eccleſiam quod concernit, *Paulus* Romam captivus mittitur, aliquot in carcere Epiſtolas ſcribit, cauſa dicta liberatur. Chriſtiani in *uſum nocturni luminis* cremantur.

MEMBRVM II.

De Imperatoribus ex diversis familiis.

[Ad ann. 4044. Christi 95.]

HI fuere Augusteæ familiæ Imperatores. Diversarum familiarum sunt: 1. *Servius Sulpitius Galba.* 2. *M. Sylvius Otto.* 3. *Aulus Vitellius.* 4. *Flavius Vespasianus.* 5. *Titus.* 6. *Domitianus.*

I. SVLPITIVS GALBA crudelitatis Neronianæ administros occidit, congium militi dare non vult, occiditur.

II. SYLVIVS OTTO à manibus Galbæ terretur, Vitellium tribus præliis vincit, quarto victus, quæsita morte perit.

III. AVLVS VITELLIVS, lurco, perpetuum se Consulem dicit, comitia in decem

cem annos ordinat, Capitolium cremat, miserrime necatur.

Illis ita in se grassantibus,

In Judæa *duces seditiosorum Hierosolymis inter se confligunt, ad hos exscindendos* Titus Vespasianus *mittitur.*

IV. Flavius Vespasianus princeps modestus, Germanos instinctu *Civilis* Batavi tumultuantes reprimit, tributa magna exigit. *Achaïam, Lyciam, Rhodum, Byzantium, Samum,* libertate privavit; *Thraciam, Ciciliam, Comagenam,* in provinciam redigit.

Eo imperante

In Judæa *Hierosolyma per Titum solo æquantur*, Alani *Caspiis effusi portis* Mediam Armeniamque *vastant.* Ecclesia etiam tum floruit, Johanne A-

 posto-

postolo *Ephesi*, Lino, Cleto, Clemente Romæ, strenuè invigilantibus.

V. Titus Vespasiani filius imperio accepto melior fit, clementia & liberalitate excellit, in urbe quædam reficit.

Eo ad clavum sedente

In Britannia *res egregiè gerit* Agricola, *ad montem præsertim Grampium, & in Hiberniam transcendit.*

XI. Domitianus Titi frater, princeps vitiosissimus, primis regni initiis, magistratus coërcet, & leges egregias fert, post in vitia effusus, pro Deo coli vult, pacem à Dacis emit, occiditur.

Eo regnante

Ecclesia persecutionem patitur, *Iohanne* in Patmum, *Flacio Clemente* in Pandatariam insulam

lam relegatis. Alexandriæ Aniano Marcus ſuccedit. *Euariſtus* Romæ titulos preſbyteris diſtribuiſſe, & ſeptem Diaconos in ordinem redegiſſe dicitur.

CAPVT II.

De Imperatoribus ex Romanis & exteris ſumptis.

MEMBRVM I.

De Imperatoribus ante Dyarchiam.

[Ad ann. M. 4183. Chriſti 234.]

IMperatores ex Romanis & exteris promiſcuè ſumpti dividuntur in illos, *qui ante Dyarchiam puram, ſub Dyarchia, ante Dyarchiam cum Polyarchia mixtam, ſub Dyarchia cum Polyarchia mixta,* fuere. Priorum numerantur tredecim.

cim. 1. *Coccejus Nerva.* 2. *M. Vlpius Trajanus.* 3. *Ælius Adrianus.* 4. *Antoninus Pius.* 5. *M. Antoninus Philosophus.* 6. *L. Commodus Antoninus.* 7. *Helvius Pertinax.* 8. *Didius Iulianus.* 9. *Septimius Severus.* 10. *Antoninus Caracalla.* 11. *Opilius Macrinus.* 12. *Antoninus Heliogabalus.* 13. *Alexander Severus.*

I. COCCEIVS NERVA Domitiani edicta & statuas abolet, pueros puellasque egenis parentibus natas per Italiam sumptu publico ali jubet, Trajanum adoptat.

Interim

Johannes ex Patmo redit: Cerinthus, Nicolaitæ & Ebionæi delirant, Christiani accusati absolvuntur, Tacitus floret.

II. M. VLPIVS TRA-

IANVS

IANVS Adrianum adoptat, in Daciam colonias deducit. Armeniam, Assyriam & Mesopotamiam subigit, mox easdem amittit, Judæos in Cypro & Ægypto compescit, spectacula Romæ edit.

Eo regnante

Persecutione premitur Ecclesia. Tum Clemens Papa, post quem Anacletus constituisse dicitur ne sacerdotes barbam nutrirent, in Pontum relegatur. Simon Cleophæ cruci affigitur, Ignatius Antiochenus bestiis objicitur.

III. ÆLIVS ADRIANVS, princeps inexhausti laboris, Antoninum adoptat, omnia trans Euphratem libera pronunciat, in Britannia murum per octoginta passuum millia ducit, in locum eversæ Hierusalem Æmyliam Capitolinam

nam exstruit, Judæos ad extremum exitium cogit.

Eo imperante

Romæ Thelesphorus *quadragesimale jejunium*, Alexander *lustralem aquam*, Sixtus *Trisagii decantationem instituit.* Inter hæreticos *Gnostici* grassantur.

IV. ANTONINVS PIVS princeps mitissimus uxoris ex fratre nepotes adoptat, Britannos per Lollium submovet, Germanos, Dacos, Judæos contundit. Parthorum Regem ab oppugnatione Armeniorum solis literis abducit.

Interim

Francus *Marcomiri filius* Francofurtum ad Mænum, *Nepos Sundii*, *ad* Oderam *condunt*, Mesodes *modos Musicos Citharœdis facit.*

Quantum ad *Ecclesiam*, Romæ

mæ *Pius* paſchati diem Dominicum ſancit. *Iuſtinus* apologiam pro Chriſtianis ſcribit. *Polycarpus* Marcionem primogenitum Sathanæ vocat.

V. ANTONINVS PHILOSOPHVS princeps moderatiſſimus Parthos & Armenios per Lucium Verum compeſcit, victoriam aliquoties de Marcomannis & Quadis, Sarmatis, ſemel precibus fulminatricis legionis obtinet, Avidium Caſſium rebellantem coërcet.

Tum temporis

Romæ *Soter* nuptias à Sacerdotibus benedicendas ſtatuit. *Eleutherius* Euangelizatores in Angliam mittit. In *perſecutione à Marco excitata* periere inter cæteros *Iuſtinus* & *Polycarpus Cataphryges*. *Encratitæ* & alii hæretici, nec non diſſidium de paſchate, vigent.

VI.

VI. COMMODVS monstrum hominis potius quam homo Britannos per Vlpium Marcellum domat. Perenni & Cleandro præfectis prætorii omnia committit, à Narcisso extinguitur.

Ejus tempore

In Scotia Euangelium recipitur, in Imperio Christianis pax datur. *Theodotio* Biblia vertit. Romæ *Victor* non consentientes in tempus paschale anathemate ferit.

VII. HELVIVS PERTINAX moribus antiquis invitus imperium recipit, gravitate milites in se concitat, octogesimo quinto imperii die occiditur.

VIII. DIDIVS JVLIANVS imperium emit, populum mitigare non potest. *Severo*, *Albino* & *Nigro* deficientibus, jussu Senatus occiditur.

IX.

IX. SEPTIMIVS SEVERVS Princeps ſuſpicax & crudelis, *Peſcennium Nigrum & Albinum*, imperium ſibi aſſerentes, vincit & interficit, Parthos compeſcit, Britannos ad fœdus faciendum cogit. Plautiano ſe obnoxium facit.

Interim

In *perſecutione Severi* perit *Leonidas* pater Origenis. à *Symmacho* Biblia vertuntur. Apologia pro Chriſtianis ad Romanos Magiſtratus ſcribitur.

X. ANTONINVS CARACALLA fratrem Getam in ſinu matris occidit, Julia matre pro uxore utitur, Oſroënorum Regem in vincula conjicit, in Parthos movet.

Interim

Origenes divinas humanasque literas docet: novas ſacri Codicis verſiones, unam Nicopoli

copoli apud littus Actium, alteram in dolio prope Jerichuntem, invenit.

XI. OPILIUS MACRINUS princeps severus à Parthis pacem ferè redimere cogitur, à militibus, promissis Mæsæ ex domo aulica per eum expulsæ deseritur & opprimitur.

XII. VARIUS ANTONINUS Heliogabalus, homo turpissimus & nequissimus, mirè religiones peragit, luxuriæ intentus est, miserè occiditur.

Ad eum

Iulius Africanus historicus Christianus legationem pro instauranda Emaunte quæ Nicopolis dicitur, suscepit.

XIII. ALEXANDER SEVERUS princeps moderatissimus, Parthos vincit, in Mauritania, Tingitana, Illyrico *&* Armenia res per suos legatos optime

mè gerit, in expeditione Germanica cum matre occiditur.

Sub eo

Artaxades Persa *Artabano tota Parthia exuto & caeso regnum suae genti restituit.* Ecclesia sat quieta, quia notitia aliqua Christi imbutus *Alexander*, fuit. Vnde Romae *Calixtus* jejunium quatuor temporum sancit, *Vrbanus* argentea vasa inducit.

Membrvm II.

De Imperatoribus sub Dyarchia.

[Ad ann. M. 4217. Christi 268.]

HÆc de Imperatoribus qui ante Dyarchiam fuere dixisse sufficiat, *Sub Dyarchia*, id est, regimine duorum, octo fuisse scribuntur. 1. *Iulius Ma-*

Maximinus. 2. *Gordianus Iunior.* 3. *Philippus Arabs.* 4. *Decius.* 5. *Gallus.* 6. *Æmylianus.* 7. *Valerianus.* 8. *Gallienus.*

I. IVLIVS MAXIMINVS homo sævus sine decreto Senatus ab exercitu eligitur, filium adſciſcit, in Germania transRhenana furit. Gordianus contra ſe electos, quibus Pupienus & Balbinus, poſt occiſi, ſubſtituti, opprimit, ad Aquileïam perit.

Ejus tempore

Sævitum eſt in Chriſtianos præpoſitos tanquam doctrinæ ipſorum duces.

II. GORDIANVS IVNIOR conjurationem in Africa duce Sabiniano in ſe initam, irritam reddit, Meſitheo ſocero Duce hoſtes in Thracia delet, in Perſia Saporem coërcet, occiditur.

In-

Interim

Omen dignitatis *Fabianus* à columba devolante Romæ accipit. *Origenes* Episcopum Bostrensem, Christi æternitatem negantem, in viam deduxit.

III. JULIUS PHILIPPUS filium Severum consortem habet, Philippopolim, quæ Bozra olim, condit, ludos exhibet, in conflictu cum Decio occiditur.

Interea

Origenes scripta sua in lucem edit. *Philippus* Imperator Christianismum amplectitur.

IV. DECIUS cum filio imperat: Julium Valentem, imperium invadentem, occidit: cum Scythis, qui post sub nomine Gothorum imperium destruxerunt, pugnat, proditis consiliis occiditur.

Ejus tempore

Persecutionem passa est Ecclesia tantam, ut *Novatianus* propter multitudinem deficientium in errorem inciderit.

V. VIBIUS GALLUS foedus cum hoste probrosum facit, filium Volusianum in consortium recipit, ab Æmiliano vincitur.

Ejus imperio

Scythæ *rupto fœdere omnia usque ad Ephesum diripiunt, & Italiæ minantur.* Syriam & Armeniam *Persæ vexant.*

Quantum ad Ecclesiam, hæc persecutionem passa est. *Origenes* imbecillitatis humanæ exemplar existit. *Sabellius* eundem esse Christum & Spiritum sanctum docet.

VI. ÆMILIANUS MAESIAE præfectus, fugatis Scythis in Imperatorem eligitur, ab iisdem,

iisdem, à quibus imperium accepit, occiditur.

VII. LICINIVS VALERIANVS cum filio Valeriano Saporem Persam pecunia frustra placare conatur, captus miserè tractatur & occiditur.

Interea

Borani *Trapezuntem*, *Nicomediam*, &c. *expugnant.*

Ecclesia persecutionem sub eo passa, & occisi *Cyprianus* & *Laurentius*.

VIII. GALLIENVS Valeriani filius, impius, deses & voluptate diffluens princeps fuit: cum triginta tyrannis conflictatur: ex quibus *Postumus* in Galliis, *Aureolus in Illyrico*, quique vivente Galieno everti non poterant, in obsidione Mediolani occiduntur.

Interim

In Oriente Odenatus, *cujus*

uxor fuit Zenobia, *Persas fundit & Mesopotamiam recipit.* Gothi *Scythis juncti Græciam & Asiam minorem; ex Germania* Franci, *quorum tum innotuit nomen, Gallias*; Saxones & Catti *Italiam, Suevi Pannoniam vastant.*

Ecclesiam quod spectat, compressa persecutio. *Chiliastæ*, & de rebaptizandis quæstio viguere.

MEMBRVM III.

De Imperatoribus ante Dyarchiam cum Polyarchia mixtam.

[Ad ann. M.4231. Christi 282.]

IMperatores ante Dyarchiam cum Polyarchia junctam fuere quatuor. 1. *Claudianus*. 2. *Aurelianus*. 3. *Tacitus*. 4. *Probus*.

I. CLAVDIANVS DALMATA *Alemannos* prope lacum Benacum fundit, Scytharum diversos populos, ut *Peucinos, Grutungos, Austrogothos, Celtas, Herulos*, aliquot præliis fatigat, post mortem statuam meretur.

Interim

Zenobia *Palmyrenorum regina* Ægyptum *frustra occupare conatur*. Scythæ *Cretam Cyprumque vastare tentant.*

In Ecclesia *Samosatenus* divinitatem filii Dei negat, & damnatur.

II. VALERIVS AVRELIANVS, princeps bellicosus, à Marcomannis primò victus, post, eosdem vincit, muros urbis prolatat, Palmyrenorum Reginam Zenobiam & Tetricum in triumpho ducit, Monetarios in urbe coërcet.

Interea

Dionysius & *Felix* Romani, *Firmilianus* Cappadociæ, *Gregorius Thaumaturgus* Ponti Episcopi vigent. *Porphyrius* è Christiano fit ipsorum hostis.

III. CLAVDIVS TACITVS princeps frugalis à Senatu eligitur. *Scythas* Mæotidem & Phasin transgressos repellit, legem contra *Monetarios* fert.

IV. AVRELIVS PROBVS, Germanos & Sarmatas contundit, Copton & Ptolemaidem Romano juri addit, Saturnium Anti-Cæsarem amovet, Bonoso gaudet.

Eo imperante

Manes sectæ Manichæorum auctor viget; laxiora domicilia pro conventibus agendis struuntur.

MEMBRVM IV.

De Imperatoribus sub Dyarchia cum Polyarchia combinata.

[Ad ann. M. 4255. Christi 306.]

SVb Dyarchia cum Polyarchia conjuncta continetur historia 1. *M. Aurelii Cari.* 2. *Valerii Diocletiani.* 3. *Constantii Chlori*, & illorum qui cum iis imperavere.

I. MARCVS AVRELIVS CARVS Carinum Numerianumque filios Cæsares appellat, Imperatoris Persici nomen obtinet, Carinum degenerem agnoscit.

II. VALERIVS DIOCLETIANVS Carinum vincit. *Aurelium Maximinum* adoptat, & per se quidem Ægyptum compescit, per illum Galliam

& Africam in ordinem redigit, mox *Galerium Maximinum*, qui post Parthos vicit, adoptat; Maximinus verò *Constantium Chlorum* Alemannorum mox victorem, & Spiræ conditorem, Cæsarem esse jubet.

Sub istorum gubernio

Ingenti persecutione premitur Ecclesia. Martyrium subiere *Dorotheus*, *Gorgonius* *Anthimius*, *Philoromus* procurator Cæsaris Alexandriæ, & qui omnibus palmam præripuit, *Romanus* Cæsariensis Diaconus.

III. FL. CONSTANTIVS CHLORVS Maximianum interficit, Italia & Africa sua sponte cedit. *Galerium* primò, mox *Severum*, *Maximianum*, & *Licinium*, à Galerio adoptatos, *Maxentium* à militibus electum, socium imperii habet.

Interim

Galerius Christianos ita persequitur, ut lassati judicum oculi, fessæ carnificum manus fuerint. Periere tum *Anthimus* Nicomediæ, *Tyrannio* Tyri, *Petrus* Alexandriæ, *Silvanus* Gazæ Episcopi. In aliis orbis partibus innumeri.

Classis II.

De Imperatoribus Romanis sub divisione generali.

Caput I.

De Imperatoribus sub divisione prima.

FVit hactenus Imperium Romanum indivisum. Imposterum divisum in Orientis & Occidentis regna erit. Divisio verò illa vel est *Prima*,

vel *secunda*. Primæ divisionis triplex est ratio: vel enim fuit *inchoata*, vel *interrupta*, vel *continuata*. Vnde tria exurgunt membra hujus capitis.

MEMBRVM I.

De divisione Romani Imperii inchoata.

ARTICVLVS I.

De divisione Romani Imperii à suis facta.

Divisio Romani Imperii inchoata est, vel *ab ipsis Imperatoribus*, vel *à Barbaris* in Italiam subinde irrumpentibus. Illa quadruplex esse statuitur, & ad unamquamque singularium Imperatorum acta pertinent.

PVNCTVM I.

De prima speciali R. Imperii divisione ab Imperatoribus facta.

[Ad ann. M. 4286. Christi 337.]

AD primam Romani Imperii divisionem ab ipsis Imperatoribus factam pertinet historia *Constantini Magni*.

CONSTANTINVS vero M. res egregiè in Germania & Gallia gerit. *Maximinianum* Soccerum strangulat, *Maxentium* in Tiberi suffocat, *Maximinum* per Licinium Cæsarem & affinem vincit. *Licinium* post tumultuantem, aliquot prœliis fractum, opprimit. *Rausimodum* Sarmatarum Regem vincit, Sedem Imperii *Constantinopolin* transfert: Imperium in Orientem & Occidentem distribuit.

Sub

Sub eo

Maximinus Ecclesiam vexat: *Donatus* & *Arrius* eandem turbant. *Concilium Nicenum*, cui præsidet Constantinus, & in quo conjugium asseritur, celebratur.

PVNCTVM II.

De secunda speciali imperii divisione.

[Ad ann. M. 4312. Christi 363.]

AD secundam imperii specialem divisionem pertinet historia 1. *Constantini.* 2. *Constantis.* 3. *Constantii.* 4. *Iuliani.* 5. *Ioviani.*

I. CONSTANTINVS cuncta trans Alpes obtinens, Rhetias, Vindeliciam, & Noricum insedit: ut ignotus tertio imperii anno occiditur.

II. CONSTANS Francos Gal-

Galliam populantes devincit, Athanasium defendit, fraudulenter interficitur.

III. CONSTANTIVS *Vetrannionem* Imperatorem in Illyrico electum sibi devincit, *Magnentium* victum ad mortem adigit, de *Gallo* crudeli Principe supplicium sumit, *Sarmatas Limigantes* internecione delet; *Iulianum* adsciscit.

Sub eo

Franci Alemanni & *Saxones Coloniam Agrippinam occupant. Sapores Mesopotamiam & Armenias reposcit, & Amida Castrum expugnat.*

Ecclesia vehementer propter *Arrianorum* causam & *Athanasii* restitutionem, & quasdam hæreses, turbatur. Vnde *Sardicense, Mediolanense & Ariminense* Concilia.

IV. Iv-

IV. JULIANUS Constantio apertè inimicitias denuntiat, templum Hierosolymitanum frustra restaurare conatur, in Persas tendit, in prælio ab ignoto Equite occiditur.

Sub eo

Miser erat Ecclesiæ status. Vale enim Christianismo remisso, Christianos bonis exuebat, Scholas occludebat, in Christum contumelias *Libanio* Sophista instigante scribebat.

V. JOVINIANUS invitus Augustalibus ornatur, cum *Sapore* pacem ignominiosam facit. Nam ipsi quinque trans Tigrim provincias & Mesopotamiæ partem tradit, & Arsaci Armeniæ Regi auxilia se non missurum spondet.

In-

Interim

Promittit se honoraturum eos, qui Ecclesiæ ad concordiam reducendæ authores se ostenderint.

PVNCTVM III.

De tertia speciali imperii divisione.

[Ad ann. M. 4345. Christi 396.]

SVb tertia imperii divisione florebant 1. *Valentinianus.* 2. *Valens.* 3. *Gratianus.* 4. *Valentinianus* II. 5. *Theodosius.*

I. VALENTINIANVS cum Valente imperium dividit, *Gratianum* filium successorem pronunciat, Procopium punit, Alemannos comprimit, Saxones circumventos obtruncat.

Interim

Picti & Scoti *Britannos vexant*: Austoriani *Africam infestant*. Romæ *Damasus* & *Vrsicinus* de Episcopatu concertant; Mediolani, *Ambrosius* in Episcopum creatur.

II. VALENS bella Persica quoquomodo componit. *Gothos* ab *Hunnis* ex intima Sarmatia pulsos in *Thraciam* recipit: ab iisdem, præfectorum avaritia irritatis, occiditur.

Sub eo

Persecutionem Catholici patiuntur, *Gothi* religione Arriana imbuuntur.

III. GRATIANVS Theodosium collegam assumit, *Priarium* Alemannorum Regem occidit.

Sub eo

Maximus *Dux* Eugenium Scotorum Regem in *Britannia* *vin-*

vincit. Longobardi, *sive è Scandinavia sive aliunde progressi, Vandalorum sedes post Pannoniam occupant.*

Ecclesiæ Episcopi exules restituuntur. Lex ut quisque, quam vellet religionem profiteretur, exceptis *Photinianis, Manichæis* & *Eunomianis*, fertur.

IV. VALENTINIANVS II. Maximum per Theodosium vincit, & Occidentem recipit: ab *Arbogaste* Franco vexatur, & per eundem Viennæ strangulatur.

Idem

Symmachum pro Ethnicismo intercedentem frustra esse jubet.

V. THEODOSIVS de Gothis & Scythis triumphat, *Athanaricum* ipsorum Regem honore afficit, Gruthungos in Istro demergit, de Eugenio ab Arbo-

gaste in locum Valentiniani substituto, insignem victoriam reportat: *Honorium* & *Arcadium* filios Imperatores declarat.

Ejus tempore

Concilium Constantinopolitanum celebratur, *Nicenum* approbatur; Locus *Constantinopolitano Episcopo* post *Romanum* proximus assignatur, *Ambrosius* Theodosium excommunicat: Circa Mortuorum ossa delirare quidam incipiunt.

PVNCTVM IV.

De quarta speciali imperii divisione.

[Ad ann. M.4413. Christi 474.]

AD quartam specialem imperii divisionem pertinet historia 1. *Arcadii*. 2. *Theodosii*. 3. *Marciani*. 4. *Leonis in* Orien-

Oriente; *Honorii* & *Valentiniani* III. in Occidente.

I. Arcadius in Oriente Ruffinum, Gainam & Eutropium imperio inhiantes oppressit, Spectacula gladiatorum abrogavit, filio Theodosio *Isdegerdem Persam* tutorem reliquit.

Sub eo

Alaricus Gothus Græciam vastat. In *Ecclesia* excitatur Schisma inter Orientalem & Occidentalem Ecclesiam, & viget de *libris & dogmatibus Origenis* controversia; *Chrysostomus* & *Epiphanius* inter se contendunt: *Monachorum* soboles gliscit.

II. Theodosius II. Arcadio succedit, à *VVararane* Persa infestatur, sed eundem vincit, & Saracenos auxiliares cædit: victoria etiam in monomachia per Areobindam po-

titus, pacem ipsi imperat. *Constantium* ab Honorio Imperatorem declaratum agnoscere non vult. Johannem scribam etiam supplicio afficit.

Ejus tempore

Incipiunt Franci *in* Gallia *regnare: primus Rex est* Pharamundus, *cui succedit, post* Clogium, Merovæus. Veneti, *sinus Adriatici accolæ, occupato in vicino mari loco, qui adhuc rivus altus dicitur, ponunt fundamenta ejus urbis, quæ regina Urbium dicitur.* Concilium Ephesi Oecumenicum III. celebratur, in quo *Nestorius* damnatur.

III. Marcianus Theodosio succedit, Pulcheriam in speciem in matrimonium ducit, cum Vandalis pacem facit. & frequenter illud in ore habet: quamdiu pacatè vivere licet, non est decorum principi, ut arma sumat.

Ejus

Ejus tempore

Occiso Valentiniano Gensericus Romam spoliat, & Maximus interficitur: Avitus vero, qui ei successit, Francos *trans Ligerim comprimit: cis Ligerim* Theodoricum *Gothorum Regem à Romanis in Hispaniam &* Suevorum *ibi Regnum avertit: à* Rizimero *Roma pellitur.*

Quantum ad Ecclesiam, in Concilio Oecumenico IV, *Chalcedone* celebrato, damnatur *Eutyches*, & *Leo Papa actis* subscribere non vult.

IV. Leo Marciano substituitur, per *Majoranum* Vandalos Italia pellit; in Gallia à Gothis adempta recipit: per *Iulium Nepotem* Glycerium, Olybrii in Occidente successorem, Imperio deponit: à *Theodomiro* Gothorum Rege *Theodoricum Veronensem* obsidem recipit.

Sub eo

In Occidentali *imperio* Severus *Alanos* in *Italia delet*. Julius Nepos *contra* Orestem *Gothum* Odoacrum Herulorum *Regem accersit*. Hic *Augustum Imperatorem Occidentis in exilium mittit*, *&* *Regnum suum in Italia stabilit*. *Ex* Gallia *fugit* Childericus *in* *Thuringiam*. Constantinopoli *excitatum est à* Studio *Consulari Cœnobium*.

V. HONORIUS *Alaricum* Gothorum Regem per Stiliconem in Illyricum ex Italia ejicit, ipso Stilicone occiso: milites sibi infensos reddit, & ab Alarico Ravennæ obsidetur. *Attalum* contra se electum, & Constantinum Imperatorem in Galliæ oris imperium sibi vendicantem per *Constantium* obtruncat.

Sub eo

Alaricus Visigothorum *Rex* *Pan-*

Pannonias occupat, bis Romam capit, Italiam ad Siciliam usque vastat, Athaulfus *ejus affinis Gothos in Narbonensem Galliam educit.* Vallia *ejus successor Hispaniæ citerioris partem, in quam duce* Godegesilo *Vandali penetrarant*, obtinet. Burgundiones *sedes ad Rhodanum ponunt.*

Ecclesiam quod concernit, *Innocentius Papa* vetera Numina sacrificiis placare permittit. In *Concilio Carthaginensi* hæresis *Pelagiana* damnatur, *Burgundiones* ad Christum convertuntur.

VI. VALENTINIANUS III. Honorio succedit, Cassinum Bonifacii ducis opera profligat, *Placidiæ* arbitrio res dirigit: vitam, propter pudicitiam uxoris Maximi violatam, amittit.

Ejus tempore

Gensericus *Vandalorum in Hispania Rex* Africam *occupat,*

in Siciliam trajicit; Attila *Hunnorum Rex Graeciam vastat, in Galliam excurrit, in campis Catalaunicis ingenti praelio* (clxiii. m. *periisse dicuntur*) *ab Aëtio &* Theuderico Visigothorum Rege *vincitur*. Britanni, *evocatis Saxonibus duce* Hengisto & Horsa, *contra Scotos, ab ipsis domantur, terra in septem regna dividitur*.

Quantum ad Ecclesiam, *Romanus Episcopus* Apiarii causam agit, falsitatis convincitur, *Leo Papa* primus dominatum in omnes totius orbis Episcopos sibi vendicat.

ARTICVLVS II.

De divisione Romani Imperii à barbaris facta.

[Ad ann. M. 4476. Christi 527.]

TAntum de divisione Romani Imperii ab ipsis Impera-

peratoribus facta. Sub divisione quæ Barbaris in Italia regnantibus duravit, comprehenditur historia 1. *Zenonis*. 2. *Anastasii Dicori*. 3. *Iustini*.

1. ZENO, Leone, filio ex Ariadne suscepto, mortuo, imperat, à Sebastiano regitur. Basilisco imperium occupante, in exilium fugit, revocatus paulo post sepulchro ab uxore includitur.

Ejus tempore

Scythæ *&* Gothi *Thraciam populantur*. Odoacer *Bulgaros, gentem Henetam, quæ nuper à VVolga fluvio in Romanas provincias venerat, conducit, rex Italiæ salutatur*. Vortimerus *Britannorum Rex à suis crematur*. Clogius *finem Romano Imperio in Gallia imponit*.

Ecclesia patitur in Africa sub *Hunerico* & *Gundabundo* persecutionem.

II. ANASTASIUS DICORUS, seditionem à Longino excitatam difficulter sedat, à *Cabade* Persa pacem pecunia redimit. Vitalianum Scytham eludit, *Avaros* impunè grassari permittit, fulmine perit.

Eo regnante

Theodoricus, *Odoacro interfecto, Italiam, Pannoniam Syrmio occupato, sibi sumit. In* Hispaniam *arma profert. In* Gallia Clodoveus *cum* Alarico *bellum gerit.* Burgundionum *Rex* Gundebundus *fratri bellum infert.*

Quantum ad Ecclesiam, *Anastasius* orthodoxos persequitur. *Alamandurus* Christo nomen dat. Festum *Michaëlis Archangeli* instituitur.

III. JUSTINUS Hunnorum Regis infidelem militiam experitur, cum *Cabade* pacem facit.

Ejus

Ejus tempore

Morosior fuit Theodoricus. Sclavi *gens Scythica Histriam occupant.* Almaricus *fit Gothorum in Gallia & Hispania Rex.* Franci *partem ipsorum regni in Gallia ab Amalsuintha accipiunt.*

Ecclesia tum crevit, *Manichæorum* excidio, *Laziorum* & *Vandalorum* Regis *Hilderici* accessu.

MEMBRUM I.

De restauratione Romani Imperii.

[Ad ann. M. 4560. Christi 611.]

HActenus fuit magna pars Romani Imperii ab Imperatoribus avulsa. Restauratum dicimus, non quod omnia sint vindicata, sed quod Italiâ Barbari sint expulsi. Sub hac

hac vero comprehenditur Historia 1. *Iustiniani.* 2. *Iustini Iunioris.* 3. *Tiberii* II. 4. *Mauritii.* 5. *Phocæ.*

I. JUSTINIANUS opera Belisarii Persas vincit, Africam *Vandalis* eripit, Romam *Gothis* aufert, Siciliam per Mundum occupat: per Narsetem verò, post varia certamina capto *Teja*, regno Gothorum in Italia finem imponit, Hunnos opprimit: leges, ope Triboniani & aliorum XXXVI. Jurisconsultorum, colligit.

Eo imperante

Samaritani *regem sibi eligunt & caduntur.* Franci *Thuringos & Saxones domant*, in Hispania *in arctum coguntur.* Certicius *Westsaxonum in Anglia Rex Vectim insulam occupat.* Burgundiones *Mediolanum occupant.* Dani *Frisiam vastant, Frisii Daniam.*

niam. Lechus *principatum in* Polonia *constituit.*

Quantum ad Ecclesiam, festum ὑπαπαντῆς instituitur. *Concilium Oecumenicum quintum* in quo nullus ex Occidente Episcopus interfuit, Constantinopoli de tribus Capitulis celebratur. *Romæ* Schismata vigent. *Adad* Æthiopum Rex Christianam religionem amplectitur.

II. JVSTINVS JVNIOR, Ravennæ Exarchatum instituit. Primus *Exarchus* est *Longinus*, justitiam administrat, patrocinium Armeniæ & Iberiæ infeliciter suscipit.

Sub eo

Cosroës M. *Persarum Rex provincias Romanas horribiliter invadit.* Leovigildus *integro Gothorum in* Hispania regno *cum* Narbonensi Gallia *potitur.* Ethel-

thelbertus *Rex Angliæ insulam totam excepta* Northumbria *occupat. In* Gallia *persequitur* Clotharius *Chramnum filium.* Longobardi *à Narsete exciti intra Alpes, Apenninum & mare Ligusticum novum regnum duce* Alboino *excitant.*

In Ecclesia Romana seditiones ob successionem & pascha vigent. *Ethelbertus* Rex Canthuariensium Christianam religionem recipit. *Theudemirus* Suevorum in Hispania Rex Arrianismo valedicit. Picti *à Columbano* in religione instituuntur. *Donatus* primus *Monachatum* in Hispaniam inducit.

III. TIBERIVS II. *Cosroëm* ferè capit. *Ormisdam* ejus successorem compescit. Eleemosynas liberaliter largitur.

Eo imperante

In Gallia *fratres, inter quos divisum erat regnum, tumultuantur.* Longobardi *Duce* Arichide *Beneventum occupant.* Leovigildes *Arrianismum in Hispania propagat.*

IV. MAURITIUS Persas adeo reprimit, ut æternam pacem fecerint, *Sclavos* compescit; in odium, quod captivos à *Chagano* redimere non vult, venit; à Phoca, in suum locum substituto, miserè cum universa domo occiditur.

Eo imperante

Chaganus *Avarorum Rex* Turcas *Sogdianæ incolas vincit.* Leovigildus *regno Suevorum in* Hispania, Andecane *rege capto, potitur. In* Gallia Fredegundis *adultera rem filii strenuè agit.* Edelfridus *Northumbrorum in Anglia Rex* Aidanum *Scotiæ*

Regem

Regem vincit. Romanus Exarchus *loca quadam Longobardis eripit.* Antharit *Longobardorum Rex Histriam occupat.* Agilulphus *Romæ minitatur.*

In Ecclesia turbatur propter *Oecumenici Episcopi* titulum. *Gregorius M.* Romæ floret. Angli per *Augustinum* convertuntur. *Reccaredus* in Hispania Orthodoxis accedit. In *Concilio Gallico* ordinatum, ut mulieres Eucharistiam adhibito linteolo nitido reciperent.

V. PHOCAS bello à *Cosroë* & *Cagano* petitur, crudelitatem in Narsetem & alios magnos viros exercet, ab *Heraclio* Heracleonis Africæ & Lybiæ præfecti filio, vincitur & occiditur.

Eo sæviente

Victericus *Gothorum in Hispania Rex inter epulas occiditur. In* Gallia Brunechildis *tumultuatur.*

tuatur. Agilulphus *Longobardus multa loca de Exarcho capit.* Sclavini qui & VVinidi *Hunnorum & Avarorum jugum excutiunt. Bonifacius*, Oecumenicus Episcopus, *à Phoca esse* jubetur. *Campanæ* in Burgundia introducuntur. Judæis à *Sisebuto* in Hispania imponitur, ut Christianam religionem discant.

MEMBRUM III.

De repetita Romani Imperii divisione.

ARTICULUS I.

De Imperatoribus Heracleonidis.

[Ad ann. M. 4669. Christi 719.]

ET hæc etiam sufficiant de illo tempore, quo interrupta fuit Romani Imperii divisio: sequitur jam eadem

repetita, & quidem in Oriente, excitato, à Mahumete perfido, regno. Imperatores, qui hoc temporis tractu occurrunt, sunt vel *Heracleonidæ* vel *Isauridæ*. Illi à patre sic dicti sunt. 1. *Heraclius*. 2. *Constans*. 3. *Constantinus*. 4. *Iustinianus*. Quibus accenseri possunt 5. *Philippicus Bardanes*. 6. *Artemius*. 7. *Theodosius* III.

I. HERACLIVS Persas primo ad Æthiopiam usque grassari permittit, post eosdem in ipsa Persia, Turcorum copiis sibi adjunctis, vincit, & Constantinopoli defensa pacem cum *Siroë*, qui *Cosroëm* post occidit, facit.

Eo imperante

Machometus *Coranum spargit, & novum Regnum in* Arabia *excitavit*, Omar Calipha *secundus Persicum Imperium à gente* Artaxari *ad Saracenos transfert, & Syriam ferè totam sibi subjicit.*

cit. Rotharis *Longobardus duas provincias Heraclio eripit*, Svvintilla *totius Hispaniæ Dominus fit. In* Gallia *regnum amplissimum* Dagoberto & Ariberto *filiis suis* Clotharius II. *relinquit, quorum ille Frisios cum Rege* Beroaldo *vincit.*

Ecclesia numero professorum augetur. *Edvinus* & *Vinegildus* Reges in Anglia religionem suscipiunt. *Ercombertus* Idola destruit. In *Conciliis Toletanis* de non admittendis in Hispaniam non Catholicis, non cogendis ad religionem Judæis, quædam decernuntur.

II. CONSTANS Heraclio post Constantium fratrem succedit: ab *Othmene*, Calipha & Longobardis magna clade afficitur. Romam spoliat, crudeliter in suos etiam grassatur.

Eo imperante

Othmen Calipha *Cyprum & multa alia occupat* ; Rotharis *Longobardus omnes in Tuſcia urbes capit.* Grimoaldus *Avares Bulgaros in amicitia continet:* Bulgari *Bovianum in Italia accipiunt. Dalmatæ Sclavi Duce* Czecho *regnum* Bohemorum *occupant. In* Gallia *Auſtraſiani turbant, & res* Mærovingorum familiæ *inclinantur.*

Quantum ad Eccleſiam, *Conſtans* ob hæreſin *Monothelitarum* malè affectus eſt. *Vitalianus Papa* organum Muſicum in templa introducit. In *Concilio Toletano* feſtum Annunciationis Mariæ in 17. Decemb. transfertur. In Anglia de *paſchate* agitur.

III. CONSTANTINVS POGONATVS motus Saracenorum in Sicilia componit, fratres

tres mutilat, Constantinopolin fortiter defendit, & pacem in triginta annos facit.

Eo regnante

Saraceni *in Africa & circa Hispaniæ oras tumultuati sunt.* Mysia *inferior* Bulgaris *concessa est. In* Hispania *rem egregiè* VVamba *administrat. In* Gallia Ebroinus Theodoricum *possidet.* Pertharis ab exilio in regnum Longobardicum redit.

Quantum ad Ecclesiam, in Concilio Constantinopolitano *Monothelitæ* damnantur. *Muctar* Pseudopropheta Persidem occupat. *Sudarium Christi* invenitur. *Confirmatio Pontificis* Constantino Clero remittitur.

IV. JVSTINIANVS Rhinotmetus inducias cum Saracenis & Bulgaris factas infeliciter bis rumpit, *Mardaitas* removet, Sycophantis ni-

mium auscultat, in exilium pellitur, sed per Bulgaros redux ingratum & crudelem se ostendit.

Interim

Eo exulante Leontius *Saracenos ex Aphrica redeuntes vincit.* Apsimarus *ipsius successor eosdem in Syria & Cilicia cladibus afficit. Apud Saracenos* Marvanis, *qui primus cum posteritate axioma illud aliquandiu obtinuit, filius* Abdelmelechus, *regnat. Longobardiam* Ragunbertus *Taurinensium Dux ad se trahit & filio relinquit. In* Gallia Pipinus *universæ Franciæ major domus creatur, &* Radbodum *Frisiorum regem ab Vltrajecto repellit.*

In Ecclesia sunt dissidia inter *R. P.* & *Ravennatem*: quidam ad Christianismum convertuntur.

V. PHILIPPICUS BAR-
DANES

DANES turbulente rem administrat: à Papa rejicitur.

Sub eo

Saraceni *Pisidiæ Antiochiam occupant.* Aribertus *Longobardus in Ticino amne suffocatur.*

Ecclesia *Monothelctarum* hæresi turbatur. Primus Pontificum *Constantinus* aspectu hæreseos obedire summæ potestati renuit. *Imaginum* controversia incipit.

VI. ARTEMIVS ANASTASIVS milites contra Saracenos Rhodum mittit, qui *Theodosium Adrumettenum* imperare jubent, & reduces Artemium Monasterio mancipant.

Eo imperante

Saraceni *Galatiam deprædantur.* Rodericus *Hispanus in prælio contra eos cadit, & iisdem Hi-*

ſpaniam relinquit, Carolus Martellus *ex exilio redit.*

VII. THEODOSIVS III, captus à Leone filio ſuo, purpuram anno vertente deponit, reliquum vitæ tempus pro Clerico Epheſi exigit.

Ejus tempore

Muſalmas Saracenus Pergamum capit.

ARTICVLVS II.

De Imperatoribus Iſauridis.

[Ad ann. M. 4750. Chriſti 800.]

IMperatores Iſauridæ ab Iſauro patria ſic dicuntur. & ſunt: 1. *Leo Iſaurus*. 2. *Conſtantinus*. 3. *Leo* IV. *Porphyrogenitus*. 4. *Conſtantinus* V. cum *Irene* matre.

I. LEO ISAVRVS *Suleimanem*

nem Calipham Conſtantinopolim obſidentem ingenti prælio vincit, cum *Haſchemo* pacem facit, à Gregorio Pontifice Romano excommunicatur.

Eo regnante

Chaganus *Cazarorum princeps Saracenos fundit*, Luitprandus *Longobardus Ravennam Exarcho adimit*, *à* Gregorio *poſt infeſtatur*. Carolus Martellus *res egregiè gerit. Amicitiam Longobardicam magni facit, Saracenos ingenti prælio vincit. In* Hiſpania *ad Aſturiæ montes erigitur novum* Legionis *&* Caſtellæ *regnum, ad ſaltus Pyrenæos* Garſias Ximerius *fit Rex* Navarræ *&* Suprarbiæ.

Eccleſiam quod concernit, *Inas* VVeſt-Saxonum in Anglia Rex ditiones ſuas *Vectigales R. E.* facit. *Luitprandus* donationem Alpium renovat.

Imaginum controversia viget, & inter propugnatores *Damascenus*. Beda moritur.

II. CONSTANTINUS Copronymus Artavasdum reprimit, Saracenos in Assyriam usque persequitur, Bulgaros ad quietem compellit.

Eo imperante

Saraceni *seditionibus ob* Abrahamum Sacerdotem *occisum agitantur*. Abugephar Elmantzur *Seleuciam reædificatam* Bagdet *vocat*. *Longobardi* Rachisius *&* Aistulphus *Romanos Pontifices inquietant, à* Pipino *reprimuntur. Hic* Rex Francorum *salutatus* Carolovingorum Dynastiam *erigit, gratum erga Romanam Ecclesiam se gerit*, Parlamentum *instituit*. Hispania *fuso* Juzapho *vectigalis* Mizamolino Babylonio *esse desinit*.

In Ecclesia controversia imaginum

ginum vehementer urgetur, Monachi infestantur, & Pontifices inter se tumultuantur.

III. LEO IV. Telericum Bulgarum pulsum benigne excipit, in Syria Saracenos vincit, post carpit.

Eo regnante

Desiderio *Longobardo capto impositus est à* Carolo *finis regno ipsorum in Italia; ab eodem multa in Saxonia occupantur. In* Polonia *floret* Venda *regina.*

Ecclesia reductis ad Christianismum multis Germaniæ populis & erectis Episcopatibus aucta est. Controversia imaginum viget.

IV. CONSTANTINVS V. per matrem primo rem feliciter contra Sclavos gerit, per se cum Saracenis & Bulgaris infeliciter bellatur, crudelitatem exercet,

cet, à matre exoculatur: hæc vero dividere cum Carolo imperium cupit.

Interim

Carolus *Saxones in Brabantiam transfert.* Tassilonem *Bavariæ Ducem capit: Hunnos contundit*, Augustus *&* Romanorum imperator *à* Leone *Papa proclamatur*. Alphonsus Asturum Rex *Saracenos fundit.* Dani *in Angliam appellunt.*

Quantum ad Ecclesiam, *Nicæna* II. *Synodus* cultum imaginum approbat, *Francofurtana* mediam viam ingreditur: de processione Spiritus sancti disputatur; Romæ, de successione.

CAPUT II.

De Imperatoribus sub divisione II.

SIc Deo benedicente emensi sumus tempora, quæ inter divisionem primam & secundam intercessere. Hujus tempora in *interregnum antecedentia*, & *eadem consequentia* dispescuntur. Duo itaque hic exsurgunt membra.

MEMBRUM I.

De Imperatoribus ante interregnum.

IMperatores qui temporibus interregnum antecedentibus fuere, fuere vel *ex Francis*, vel *Saxonibus*, vel *Franconibus*, vel *Suevis*, vel *diversis familiis*. Vnde quinque articuli oriuntur.

ARTICVLVS I.

De Imperatoribus Francis.

[Ad ann. M. 4869. Christi 919.]

EX Francis fuere: 1. *Carolus M.* 2. *Ludovicus Pius.* 3. *Lotharius* I. 4. *Ludovicus* II. 5. *Carolus Calvus.* 6. *Ludovicus Balbus.* 7. *Carolus Crassus.* 8. *Arnulphus.* 9. *Ludovicus* IV. 10. *Cunradus* I.

I. CAROLVS M. Longobardicas leges recenset, Venetias sibi subjicit, post sui juris esse finit. Helmstadium, Naumburgum, Dresdam, Hamburgum condit, erga Ecclesiam liberalis est.

Eo imperante

In Oriente Nicephorus *Imperator crudelis ab* Aharune Ereschide *Calipha vincitur, à* Crunno

no Bulgaro *interficitur.* Michaël Curopalates *Saracenos reprimit. Ipsi tres* Caliphas *simul habent. In* Dania *floret* Gothricus, Gormonis, *qui incredibilia patrasse dicitur, filius*: Edelredus *reducitur in* Angliam. *In* Scotia *fert* Achaïus *per fratrem* Guilielmum *Carolo auxilia. In* Hungaria *erigit secundam Hunnorum Dynastiam (primæ dicitur auctor* Balamber) Arphad. *In* Polonia Lescus II. *infestat* Caganum *Hunnorum Regem.* Tertius inter filios 21 diſtribuit provincias.

Quantum ad Eccleſias, pelluntur ex Aſia Chriſtiani ab Aharune. Conſtantinopoli ob receptionem excommunicati abſque pœnitentia diſſidetur. *Concilium* celebratur *Aquisgrani.*

II. Ludovicus Pius, Sclavos, Sorabos, Bernhardum fratris Pipini filium compeſcit. *Ludovicum* Pannoniæ inferioris

rioris Ducem & Nortmannum opprimit, à filiis impiè exagitatur.

Eo imperante

Leo Armenius *à* Balbo *in templo cæditur*; *hic Siciliam & Dalmatiam amittit.* Saraceni *Cretæ nomen* Candiæ *imponunt: In* Asia *cum Theophilo vario Marte contendunt.* Sanctius Navarrenus, *à Saracenis occiditur*; Ranemirus Hispanus *illos terret. In* Anglia Ebertus VVest-Saxonum *Rex tota Insula potitur*; *filius ejus à Normannis impetitur.* Alpinus *Scotus à* Pictis *occiditur*: *at* Kennethus *filius ipsos delet.* Haraldus *Rex Danorum Moguntiæ baptizatur.* Popielus *in Polonia patruos suos veneno interimit.*

Ecclesiam quod concernit, Constantinopoli imagines prohibentur: à *Gregorio Papa* festum

stum omnium Sanctorum instituitur.

III. LOTHARIUS I. Ludovici filius à fratribus bello petitus ad justam hæreditatis divisionem adigitur; Lotharingiæ nomen dat, Monasterium ingreditur.

Eo imperante

Michaël III. *contra Saracenos in Oriente non satis feliciter pugnat, per* Theodoram *&* Bardam *omnia administrat. In* Germania *vincit Ludovicus* Sorabos. Galliam *carpunt Normanni.* Italiam *Saraceni populantur, sed à* Ludovico *Lotharii filio repelluntur. In* Hispania Ordonius *à Toletanis recipitur. In* Anglia *Cantium & Northumbria Pontifici in vectigal obstringitur. In* Polonia Piastus *Crusvicensis evehitur ad regnum.*

Quantum ad Ecclesiam; Ro-

mæ ſedet poſt *Leonem* IV. *Iohannes* VIII, fœmina. *Bulgari* Chriſtianiſmum recipiunt.

IV. LVDOVICVS II. Italiam contra Saracenos defendit. *Rex Lotharingiæ* poſt fratris mortem Romæ creatur, imperium patruis relinquit.

Eo imperante

Baſilius Macedo *in Oriente Saracenos ita affligit, ut decennium quieſcant : ærarium reſtaurat. Apud* Saracenos *Caliphatus dividitur*, Abaſidæ *in* Bagded, Tolonis *verò poſteri in* Ægypto *ſedent.* Ruſſorum *nomen innoteſcit. In* Gallia *Britones pacem extorquent Carolo. In* Hiſpania Alphonſus M. *Saracenos ſternit.* Anglia *à Normannis vaſtatur. In* Scotia *Moniales, ne ipſis prædæ fiant, naſos ſibi & labrum ſuperius mutilant. In* Germania *Sclavi, duce* Suentiboldo, *Carolo-*

Colomanni exercitum fundunt. Ludovicus *multa bella contra* Bohemos *& alios gerit.*

Quantum ad Ecclesiam, *Concilio Oecumenico* VIII. Constantinopoli celebrato, Cultus imaginum stabilitur. Corbienses Monachi in *Rugiam* descendunt.

V. CAROLVS CALVUS Ludovici demortui patruus à Pontifice coronatur. Basonem *Regem* Provinciæ Berengarium *Forojuliensium*, Guidonem *Spoletanorum* Ducem creat. Ludovici Germanici filiis Lotharingiam infeliciter eripere cupit; à Carolo Crasso in fugam conjicitur.

Eo regnante

In Oriente Osman Amiram *in prælio occumbit.* In Gallia *Duces Britonum, occiso suo Rege inter se congrediuntur.* Ludovicus *eam*

ferè occupat. Normanni *partem illam, quæ* Normannia *dicitur, duce* Rollone *accipiunt.* Hollandiæ Theodoricus *Comes primus datur.*

VI. LUDOVICUS BALBUS, patri, Papa approbante, succedit; pacem cum Regibus Germaniæ æquis conditionibus sancit.

Eo imperante

Bosso *Burgundiam invadit.* Hugo *in* Gallia tumultuatur. Normanni *in Germaniam expeditionem suscipiunt.*

VII. CAROLUS CRASSUS Ludovici II, Regis Germaniæ frater, Regnum Longobardorum occupat, *Godefrido Normanno* Frisiam cum Lotharii filia dat, Italiam pacat, conspirationem contra Carolomanni filium sedat.

Eo regnante

Basilius Macedo *speciem filii de-*

defuncti, ut viventis, videt. Saraceni *Syracusas evertunt, & Capuam obtinent.* Normanni *in Gallia & Belgio tumultuantur:* In illa *etiam inclinatur* familia Carolina *per* Ottonis *tutelam.* Formosus Episcopus *ob liberiorem vitiorum sedis Apostolicæ reprehensionem in carcerem conjicitur.* Pontifices *se potestati seculari planè eximere incipiunt.*

VIII. ARNVLPHVS turbulentissimum imperium accipit, Normannos coërcet, Guidonem, qui Berengarium ejecerat, ex Italia pellit: ab Agiltrude, ipsius conjuge, pharmacum accipit, Sclavos atterit.

Eo imperante

Leo *in Oriente cum Bulgaris & Saracenis rem habet, Beneventum capit. In* Hispania *fit* Abarca *primus Rex* Arragoniæ, *&* Pampelonæ; Alfonsus *suum*

Regnum optimè administrat. In Gallia *redit* Carolus VII. *cum prorege* Ottone *in gratiam.* Lescus IV. *tranquille principatum in Polonia tenet.*

In Ecclesia Romana sedent, *Baronio* teste, homines monstrosi. In *Formoso* Pontificum virtus deficit.

IX. LUDOVICUS III. Comitem Bambergensem securi percutit; cum Hungaris semper invito Marte congreditur, unde in contemptum incidit.

Eo regnante

In Oriente Muchtaphi Amyra Bagdeti Amyram Ægyptiorum *vincit.* Gallia *quiescit. In* Italia Ludovicus Bosonides *à Berengario excæcatur.* Lambertus *Guidonis filius pro Imperatore se gerit.* Romæ *verò Theodora, scortum impudens, imperat.* Anglia *tota ad* Eduardum, *Northum-*

humbria excepta, pervenit. Calecutum *in India exstruitur.* Romæ *sedet* Sergius III. *homo sceleratissimus.*

X. CUNRADUS Hungaros attrivit, cum principibus sibi infensis variâ fortunâ certavit, Henricum hostem suum ad imperium commendavit.

Eo imperante

In *Oriente* Constantinus, *auspiciis* Zoæ matris, *Bulgaros ab obsidione Constantinopoleos repellit, Saracenos in Italia profligat.* In Hispania Almansor *ingenti prælio à* Ranimiro *vincitur.* Carolus Simplex Rex Galliæ *Lotharingiam occupat. In* Anglia Normanni *fœdus cum* Scotis *faciunt. In* Polonia Ziemomislo *filius cæcus nascitur.* Romæ provehit *Theodora* Scortum *Iohannem* amasium suum ad Pontificatum.

ARTICVLVS II.

De Imperatoribus ex familia Saxonum.

[Ad ann. M. 4972. Christi 1023.]

HI fuere ex Francis Imperatores: ex Saxonibus sunt 1. *Henricus Auceps*. 2. *Otto Magnus*. 3. *Otto* II. 4. *Otto* III. 5. *Henricus* II. *seu Sanctus*.

I. HENRICVS AVCEPS æmulos suos coërcet, ab Hungaris inducias primò novem annorum exprimit, post eosdem fundit, Bohemiam imperio tributariam facit; Vandalos cædit, Misenam condit.

Eo imperante

In Oriente Romanus *Melinam Saracenis eripit*. Constantinus VII. *Cretam infeliciter tentat*. Turcæ *Constantinopolim obsident*.

dent. In Hispania Ordonius *Legionem aulam transfert*, & *Saracenos ex Gallæcia ejicit*. Alfonsus & Ranimirus *fratres contendunt*; Abderamen *Cantabriæ partem occupat*. Italiæ *regnum* Hugo Comes Arelatensis *obtinet, urbem Scorto illi relinquere cogitur. In* Gallia *dat turbas, novi Regis*, Carolo Simplice *derelicto*, electio: *In* Anglia *fugat* Adelstanus *Danos*, Scotis *Cumbriam & VVestmerlandiam adimit. In* Bohemia Boleslaus *VVenceslaum ob Christianismum interficit*. Romæ sedet Sergii Pontificis ex *Merozia* Scorto filius. Episcopi Græciæ pallia à Romanis Pontificibus redimere desinunt: pueris beneficia Ecclesiastica conferri incipiunt. In *Erfurtina Synodo* celebratio natalium dierum omnium Apostolorum instituitur.

II. OTTO MAGNVS

principes & fratrem suum, in se insurgentes, felicissimè reprimit, Daniæ Regem *Haraldum* devincit, *Boleslaum Bohemum* ad Christianismum adigit, *Ludovicum transmarinum* regno Galliæ restituit, Lotharingiam occupat, Belgas & Burgundos imperio adjicit. in Italia *Berengarium* & Pontificem coërcet.

Eo imperante

In Oriente Romanus, *Cretam à Saracenis recipit*. Nicephorus *magnam Asiæ* & *Syriæ partem cum metropoli Antiochia*, Cimisces *eosdem cum Bulgaris vincit*. *In* Hispania *fortunam Hispanorum in prælio cum comite* Castellæ *inclinat Alhaca*. *In* Anglia Eldredus *innocentiæ favet*; *sub* Eduino *lupi exstirpari incipiunt*. Bohemus *fit imperii Vasallus*. *In* Polonia Miecislaus

Chri-

Christo nomen dat. Dambrouca *ei à* Persteinio, *cui ortum illustrissima* Lesczciniorum *familia debet, adducitur. Daniæ Rex* Sueno *ab* Erico Suenone *in exilium pellitur. Beraldus Moriennæ Dominus*, à quo Sabaudiæ Ducum familia floret.

Quantum ad Ecclesiam, *Theophylactus* Patriarcha Constantinopolitanus equos bis mille alit. Vngari & Dani Christo nomen dant. *Iohannes* pessimè Romæ sedet. Campanæ baptizari incipiunt.

III. OTTO II. Henricum imperium sibi invidentem coërcet. Aquisgrani à Gallo & Burgundo ferè opprimitur. Lotharingiam inter Carolum, Coloniensem & Leodiensem Episcopos, tanquam beneficium imperii, nil obstante Gallo, dividit. *Nivellas, Lovanium, Antverpiam, Marchionatus facit.* Con-

Contra Græcos in Italia non satis feliciter pugnat.

Eo imperante

In Oriente Basilius *Sclerum & Bardam rebelles coërcet, Saracenos domat, à Bulgaris fugatur. In* Hispania *est inter* Ranimirum *&* Veremundum *bellum.* Almansor Hiſſemi *tutor quinquagies bis expeditionem in Christianos suscipit. In* Anglia *tollitur* Eduardus. Heraldus Danus *de obligatione, qua Imperium, cum Ottone transigit.* Romæ *Bonifacius* VII. parricida urbe pellitur, redux Johannem XIV. fame necat. *Synodus* contra Dunstanum in Anglia miserum eventum sortitur. *Villigisus* plaustrarii filius, fit Moguntinus Archiepiscopus.

IV. OTTO III. Bohemos compescit, Crescentium rebellem

lem Romæ punit: ut penes ſolos Germanos jus eligendi imperatorem eſſet, decernit: veneno enecatur.

Eo imperante

In Oriente *vincit Bulgaros* Baſilius. *In* Hiſpania *Saraceni Gallæciam vaſtant & profligantur. In* Gallia *devenit regnum ad* Hugonem Capetum. Veneti *Dalmatiæ tractum circa mare cum Inſulis finitimis ab Iſtria ad extremos Illyrici fines poſſident. In* Anglia Ethelredus *cum* Richardo Normanno *contendit.* Dani *Stadenſem urbem capiunt. In* Scotia *occiditur miro ſtratagemate* Kennethus II. *In* Polonia *ſalutatur* Boleſlaus *ab Ottone Rex. In* Hungaria *recipit* Stephanus *Chriſtianiſmum. In* Hollandia *trucidatur* Dux Arnulphus *à Friſonibus.* Romæ dejicitur ſede *Gregorius V.*

V. HEN-

V. HENRICUS turbas à Balduino Flandriæ Comite, Bernhardo Saxone, Bohemis, Polonis & Vandalis motas, sedat; Arduinum pro Imperatore se venditantem compescit: Saracenis & Græcis Italiam adimit, Normannis concedit.

Eo imperante

In Oriente *Basilius* Bulgariam *totam imperio suo adjicit.* Calipha Ægypti *templum Hierosolymis evertit. In* Hispania *inclinat* Maurorum *fortuna*, & Alphonsus V. *Legionem recuperat. In* Gallia *Robertus piè regnat. In* Anglia *devenit Majestas regni ad* Danos. *In* Scotia *æquissimè regnat* Milcolumbus II. *In* Polonia *multa contra Russos, Bohemos, Saxones & Borussos agit Boleslaus. Fridericus* Hollandiæ Comes *Episcopum Vltrajectinum vincit, à Frisiis vincitur.*

Romæ

Romæ *facit Sylvester* II. *pactum cum Diabolo. Synodi Gallicæ multa statuunt.* Neomagensis, *ut in celebratione Missæ panis ad altaris dextram, calix ad sinistram statuatur, decernit.*

ARTICVLVS III.

De Imperatoribus ex Franconica familia.

[Ad ann. M. 5087. Christi 1138.]

SAxonicam familiam excepit in Imperio Franconica. Ex ea verò 1. *Cunradus* II. *Saliquus.* 2. *Henricus* III. *Niger.* 3. *Henricus* IV. 4. *Henricus* V. quibus Lotharius annumerari potest, Imperatores fuêre.

I. CVNRADVS II. Saliquus, Ticinenses in ordinem cogit, cum *Stephano* Vngariæ Rege bellum gerit, & componit,

nit, *Burgundiam* sub nomine *Regni Arelatensis* imperio adjicit, Italiam pacat.

Eo imperante

In Oriente *Constantinus deses feliciter rem per Duces contra Bossinos & Saracenos gerit.* Romanus *ab eis castris exuitur.* Michaël *Siciliam sibi propemodum subjugat.* Calipha Ægyptius *tricennales cum eo inducias pangit.* Turci *à Muchumete Principe Persidis evocati*, Tagrolipicen *Ducem, occiso Muchumete, universæ Persiæ Regem faciunt, & Babylonem occupant. In* Hispania *Ferdinandus Vasconiæ, Cantabriæ, Castellæ, Suprarbæ & Arragoniæ imperat. In* Gallia *Roberti Regis filii bello civili inter se digladiantur.* Anglia *&* Norvegia *Danis iterum eripiuntur. In* Scotia *Donaldus Suinum Danum variis præliis fatigat. In* Polonia *post* Mie-

Mieciſlaum primo egregium, poſt facilem, interregnum eſt. Tractui Polocenſi Maſoviæ nomen imponitur. In Vngaria *inſtituitur à* Petro *tyrannis.*

Quantum ad Eccleſiam, *Berengarius* de Sacramento, alii de juriſdictione Abbatum & Epiſcoporum, nonnulli de *Martiali* diſquirunt.

II. HENRICVS III. Niger Vrbanum Hungariæ Anti-Regem vincit: cum Godefredo, Gozelonis Ducis Lotharingiæ filio, bellum gerit: in Italia omnia componit, Flandriam vaſtat, exercitum contra Lutitios miſſum amittit.

Eo imperante

In Oriente *Calaphates excæcatur, Conſtantinus Monomachus Turcas & Pazinacas vincit, Michaël Stratiota à Comneno dejicitur. In* Perſide *Turcarum Sulta-*

nus fratrem Cutlumusum fugat. In Africa Abul Texifius *Tingitani regni administrationem suscipit, sedem imperii Agmeti figit. In* Hispania *Ferdinandus Portugalliam Mauris eripit, & imperatoris nomen sumit. In* Italia *Nortmanni Apuliam retinent, Godefridus Lotharingus Marcam occupat. In* Anglia *Eduardus* III. *regnum piè & justè administrat. In* Scotia *Milkolumbus dignitatum nomina instituit. In* Polonia *Casimirus Maslaum Mazoviæ invasorem opprimere conatur. In* Bohemia *Prenzlaus fit imperii tributarius. Spigneus Germanos pellit. In* Hungaria *Petrus ab Andrea suo propinquo excæcatur. In* Dania *Sueno à Magno Norvegiæ Rege pellitur. In* Hollandia *Theodoricus Comes cum Coloniensi bellum gerit.* Romæ tres simul Papæ insultant sedi. *Græci* Clericorum conjugia asse-

afferunt. Inter Archiepiſcopum Moguntinum & Papam rixæ in miſſa oriuntur. Ordo *Monachorum Vallis Vmbroſæ* inſtituitur. Ritus *flagellantium* incipit.

III. HENRICVS IV. à Sacerdotibus educatur, Saxones ſemel in deditionem acceptos contra ſe iterum concitat, à Pontifice citatus miſerrimè tractatur, ſed eum coërcet: Anti-Cæſares contra ſe electos opprimit, à filio Henrico impiè deponitur.

Eo imperante

In Oriente *Comnenus dat pacem Boſſinis*; *Conſtantinus Ducas pecuniam corradit*; *Romanus Diogenes à Turcis capitur*, *Michaël Ducas incurioſus rerum eſt*, *Nicephorus Botoniates conjuratione Comnenorum opprimitur*. *Alexius Comnenus à Normannis urgetur*, *Argonautas impedit*. Turci *Turcomanniæ regnum verſus*

Pontum erigunt. Cutlumuses Græcorum ditiones sui juris facit. In Gallia *decernitur bellum sacrum sub Philippo: & traductis in Palæstinam & Syriam militibus, Solymanni Cutlumusæ filii exercitus cæditur. Antiochia, Hierosolyma, Ptolemais, &c. capiuntur.* Godefridus Bullionæus *Rex Hierosolymarum creatur. In* Hispania *Alphonsus* II. *Toleti sedem figit. In* Anglia *defertur regnum ad Normannos: primus est Guilelmus Conquæstor. Haroldus Norvegiorum Rex* Islandiam *sibi subjicit.* Scoti *Angliam vastant. In* Polonia *Boleslaus Audax Russiam vectigalem facit, Vladislaus Hermannus bellum civile conflat.* Bohemiæ *Dux Vratislaus Rex ab Henrico salutatur, & Moraviam conjungit: Theodoricus Comicellus* Hollandiam *recuperat.*

Quantum ad Ecclesiam, *Gregorius*

gorius cælibatum Sacerdotum urget, Hiſpaniam & Sardiniam feudum ſuum dicit; Concilium Mantuanum Imperatori poteſtatem eligendi Pontificem abrogat. *Livonia* Chriſtianiſmum recipit.

IV. HENRICVS V. à Boleſlao Poloniæ Rege vincitur, à Pontifice Paſchali II. excommunicatur, Saxonibus rebellibus magna damna infert, de jure Clericos inveſtiendi Pontifici invito cedit.

Eo imperante

In Oriente *Alexius mores ſuos corrigit. Calojohannes Scythas vincit. Principatus Antiochiæ regno Hieroſolymitano ſubjicitur.* Balduinus *Rex cum Saracenis & Turcis varia fortuna tum ante captivitatem, tum poſt, confligit;* Princeps Damaſci *cum eo ſocietatem jungit.* In Hiſpania *Alphonſus ultimum Mauro-*

rum Regem occidit, fit initium Regni Portugallici sub *Alphonso.* *In* Gallia *Ludovicus Crassus cum Anglo inimicitias summas exercet.* *In* Anglia *Regnum à Normannis ad Francos Blesenses Comites transfertur.* *In* Scotia *David, effusis in Episcopatus proventibus, ad inopiam redigitur.* *In* Polonia *Boleslaus prælia sua feliciter conficit.* *In* Bohemia *Vladislaus Borivojo rebelli oculos eripit.* *In* Hollandia *Florentii Comitis vidua tumultuatur.* *In* Vngaria *Colomannus cum Almo fratre in gratiam redit.* Comitatus *de* Marca *&* de Monte *instituitur.*

Quantum ad Ecclesiam, *Templariorum* ordo instituitur. In Concilio Anglico *Cælibatus Sacerdotum* confirmatur.

V. LOTHARIVS SAXO, Suevos, imperium sibi vendicantes, coërcet, & in gratiam recipit, Apuliam & Calabriam occu-

occupat, legum Romanarum ſtudium mandat, Piſanis Pandectarum Volumen à Juſtiniano conditum donat.

Eo imperante

In Oriente *Calojohannes contra Argonautas multa tentat. Contra Mahumetem bella gerit.* Sanguinus, *Turcarum princeps, eoſdem diſſipat.* Fulco *Rex Cæſaream Philippi Turcis eripit. In* Hiſpania *Arragoniæ & Vaſconum Rex Ranimirus, Alphonſi pugnacis filius, non ſatis felicia regni initia habet. Alphonſus* Caſtellæ & Legionis *Rex juſſu Pontificis Imperator proclamatur. In* Italia *Rogerius Rex Siciliæ variis adverſitatibus jactatur. In* Gallia *Ludovicus junior imperat. In* Anglia *Stephanus Rex cum Duce Andegavenſi bellum gerit. David* Scotorum *Rex Angliam vaſtat, victus ejicitur. In*

Polonia *Boleslaus in bello Russico inferiores fert, cum* 47. *secundo Marte confecisset prælia. Sobieslaus* Bohemus *Silesios infestat. Theodoricus Comes* Hollandiæ *Frisiam vastat. Canutus Dux Slesvicensis fit Rex* Vandalorum. *Abdal Mumen ex Ludimagistro Pontifex & Imperator in* Africa *creatur.* Romę inter *Innocentium* & *Anacletum* est Schisma. *In Synodo Lateranensi* prohibetur, ne monachi regulares sint simul Causidici aut Medici. *Bernhardus* 160. Monasteriorum autor viget.

ARTICVLVS IV.

De Imperatoribus ex Suevica familia.

[Ad ann. M. 5200. Christi 1251.]

IMperatores Francones Suevi insecuti sunt, nempe 1. *Cunradus* III. 2. *Fredericus Bar-*

Barbaroſſa. 3. *Henricus* VI. 4. *Philippus*. 5. *Otto* IV. 6. *Fridericus* II.

I. CVNRADVS III. HENRICVM SVPERBVM imperium ſibi aſſerentem proſcribit, fratrem ejus in prælio occidit, in Palæſtinam expeditionem init. Italiam pacare conatur.

Eo imperante

In Oriente *Manuel imperator Cunradum prodit. Iconium fruſtra obſidetur. Sanguini ſucceſſor* Noradinus *Antiochiam obſidet, & Raimundum trucidat. In* Hiſpania *Alphonſus Luſitanus quinque regulorum ſignis potitur. Ericus Rex* Daniæ *Vlyſſiponam expugnat. In* Italia *digladiantur inter ſe civitates & Principes. In* Gallia *Ludovicus junior expeditionem ſacram ſibi perſuadere ſinit. Siciliæ Rex* Rogerius Innocentium *Papam*

capit, Corcyram *occupat, relinquit*. Henricus Andegavensis, Leonora, *à Ludovico dimissa, in matrimonium ducta, fundamenta exitialis inter* Gallos & Anglos *dissidii ponit*. In Polonia Vladislaus, *dum in subjectos & fratres transversus à Christina agitur, principatu excidit*. Gersa II. Vngariæ *Rex* Valphum *contra* Cunradum *juvat*. Brabantini Grimbergenses *in triduano prælio vincunt*.

Quantum ad Ecclesiam, *Rhemis quidam se Christum venditat*. Hildegardis *magnam religionis mutationem futuram prædicit*.

II. FRIDERICVS BARBAROSSA septem expeditiones in Italiam suscipit. in quarum prima *Spoletum* exscindit; secunda conventum in Lombardia agit, & *Mediolanum* solo æquat: quarta *Romam* capit: quinta *Alexandrum* obsidet; sexta ab Alexan-

Alexandro Papa conculcatur: ſeptima filio ſuo Regis Siciliæ filiam conciliat, in terra ſancta *Iconium capit.*

Eo imperante

In Oriente *Conſtantinopoli* Manuel Sophiſta *infeliciter omnia ſuſcipit.* Andronicus, *occiſo filio ejus Alexio, conſanguineos etiam crudeliter habet.* Iſaacius Angelus *Siculos, victoria à* VVilhelmo *eorum* Rege *parta feroces, ad pacem adigit. Ad* Hieroſolymitanum regnum *via ex Auſtrino latere Mahometanis ab* Almarico *ſtruitur, finis ipſi à* Saladino *imponitur. In* Hiſpania *defenditur* Alphonſus *quadrimulus* Caſtellæ Rex *contra* Ferdinandum Galleciæ & Legionis Regem. Portugalliæ *regnum amplificatur. In* Gallia Ludovicus junior *perfugium Pontificibus largitur.* Philippus Auguſtus

stus *in terram Sanctam abit. In* Sicilia VVilhelmus Rex *Pontificem capit, expeditionem in Orientem infeliciter suscipit. In* Anglia Henricus Andegavensis *fit Rex.* Richardus *Conomannos & Turones recipit. In* Scotia *seditio felicissimè à* Milcolumbo *sedatur.* VVoldemarus Danus *Rugiam*, Ericus Suecus *Finlandios ad Christianismum adigunt. In* Polonia Boleslaus Crispus *bellum contra Prutenos non satis feliciter gerit*; Miecziflaus *proceres contumacia à se abalienat.* Casimirus *contra Belam bella gerit.* Florentius Comes Hollandiæ *cum Episcopo Trajectensi in Orientali Frisia certat.*

Ecclesiam quod concernit, *Lucius Papa* hæreticum, si fuerit sacris initiatus, primò execrandum, mox igne cremandum decernit; *Petrus Lombardus* excommunicatur: contra

Albi-

Albigenses militia instituitur: ideò multi in Bohemiam migrant. Jejunium quinquennale à *Gregorio* VIII. constituitur.

III. Henricus VI. Leodiensem Episcopum evertit, Siciliæ regnum sibi per *Constantiam* uxorem debitum & à *Tancredo* notho possessum subjugat, mox amittit, in Palæstina res non feliciter gerit.

Eo imperante

In Oriente Alexius *fratricida Henricum Imperatorem* lxx *talentis placat. In* Palæstina Philippus *Gallus*, *&* Richardus *Anglus Ptolomaidis expugnator, valedicunt* : *hic etiam Cyprum* Guidoni Lusiniano *vendit. In* Gallia *inter se iidem bellum gerunt.* Aben Josephus *Rex* Marocensis *Hispaniam vastat, &*

Be-

Beticam omnem occupat. Canutus Danus *Adolphum Holsatum pecunia pacem redimere cogit. In* Polonia Miecislaus *frustra* Lescum *pellere conatur. In* Bohemia *succedit Henrico fratri* Primislaus *exul. In* Hollandia Theodoricus *fratrem* VVilhelmum Comitem Hollandiæ *vincit.*

Quantum ad Ecclesiam, *Celestinus Papa* Henrico se adoranti coronam pede decutit. *Iacobitæ*, novum genus prædicatorum, nil proprii habent, nec de crastino sunt solliciti.

IV. PHILIPPVS SVEVUS in locum fratris succedit, Ottonem Brunsvicensem sibi oppositum edomat, & generum successoremque facit. occiditur.

Eo imperante

Constantinopoli Alexius *fratricida ab* Alexio *juniore & Isaacio patre pellitur. Græcum Imperium*

rium ad Balduinum Flandrum *pervenit. In* Palæstina *fit post Almericum interregnum. Tartarorum, qui Magul vocantur, in Asia dominatus, duce* Changio *vel* Chamune *seu* Temuchino, *instituitur. In* Hispania *Alphonsus Castellæ & Petrus Arragoniæ Reges, Sanctio Vasconum Rege pulso, regnum inter se dividunt. In* Gallia *recuperavit Philippus Normanniam, Pictaviam, Andegaviam, marcescente in delitiis Iohanne* Angliæ Rege. *Canutus Rex* Daniæ *Hamburgum*, VValdemarus *frater ejus Lubecam occupant. In* Polonia *Miecziflaus tumultuatur. In* Vngaria *fratres Reges Vngariæ de occupando Andreæ regno decertant. In* Bohemia *Premislaus ita Ottoni adhæsit, ut inde* Ottocari *nomen acceperit. Theodorus Comes* Hollandiæ *ab Henrico* Brabantiæ Duce capitur.

Quantum ad Ecclesiam; bellum

lum geritur contra *Albigenses*: *Beginarum* ordo incipit: de corporis Christi in cœna incorruptibilitate à Græcis disputatur.

V. OTTO BRUNSVICENSIS, sancit ut insignia Augustalia nemo nisi *Moguntini, Coloniensis, Trevirensis, Palatini ad Rhenum, Saxonis, & Brandeburgensis* consensu accipiat. Fridericum Henrici filium, dum imperio erepta à Pontifice repetit, hostem accipit; vincitur.

Eo imperante

Constantinopoli *Henricus pacem cum Valachis firmat, Petrus successor à Theodoro Lascare, qui Niceæ Imperator salutatus, Iatathinem Sultanum Alexii socium vincit, interficitur. In* Hispania *bellum contra Mauros conjunctis copiis agitur. Ferdinandus* Lusitaniæ *Regis filius, fit per uxo-*

uxorem Comes Flandriæ. *In* Africa *tum Abdulacus familiæ Merinensis Fessæ regnum rapit & constituit.* *In* Gallia *Philippus contra Comitem Flandriæ expeditionem, quæ malè cessit, instituit.* *In* Anglia *Wallia subjicitur, ipse Rex Angliæ à Pontifice excommunicatus, beneficiarium se ejus profitetur.* *In* Scotia *Guilelmus Rex ab Anglo ad pacem petendam adigitur.* *In* Polonia *Lescus adhuc rerum potitur.* *In* Vngaria *Andreas Bela F. vixit.* *In* Hollandia *capitur Theodoricus Comes à Duce Brabantiæ.*

Quantum ad Ecclesiam, *Albigenses* persecutionem patiuntur: *Dominicus* Monachus prædicatorum author moritur. *Franciscanorum* ordo incipit.

VI. FRIDERICVS II. Siciliæ Rex, Jolantam filiam Brennæ Regis Hierosolymorum ducit. Gregorium VIII. Papam

M Rom.

Rom. feliciter oppugnat. Hierosolymam recipit, & in templo S. Sepulchri coronatur. Innocentium Pontificem Italia pellit; veneno tollitur.

Eo imperante

Constantinopoli *Balduinus Roberti filius à Græcis premitur, & in Italiam migrat*; *Niceæ imperat Iohannes Ducas. In Ægypto expugnatur Damiata à Christianis, ipsi intercluduntur. Inter* Saracenos *oritur magna confusio. Elmuthane Suldano Ægypti aqua & igne sublato, Turcomanni seu Mamluchi, Azeddin Ibico suffecto, rerum ibi potiri incipiunt.* Turcæ *in Palæstina vincuntur. Apud* Tartaros *Ochtai, Gingiz Chan filius, Moschoviam, Russiam & Poloniam vastat, ad Lignitium Henricum Pium ingenti prælio vincit. Otrugarelem Sule Scha Civitatis Machaan in*

Per-

Perside Reguli filium, in Romaniam Asiaticam pellit. Babæ Pseudoprophetæ copiæ à Giathedin Rege Iconii internecione delentur. In Hispania *Castellæ & Legionis regna, ante* 73 *.annos distracta, sub Ferdinando post Henricum* III. *uniuntur. In* Arragonia *Iacob præliator floret. In* Italia *Guelphi Ecclesiæ libertatem, Gibellini imperii jura se defendere gloriantur. In* Gallia *Blancha Ludovici mater regnum prudenter administrat, ipse expeditionem sacram suscipit. In* Anglia *Henricus* III. *frustra amissa recuperare conatur. In* Scotia *Alexander* II. *floret. Woldemarus* Danus *à Comite Suerinensi capitur, Henricus ab Abele fratre in mari suffocatur. In* Polonia *Boleslaus Pudicus à Cunrado, fratre Lesci, Masoviæ Domino pacem habere non potest: ipse à Prutenis vexatus fratres Teutonicos in Borus-*

siam vocat. In Vngaria *Bela* IV, *propter Tartaros profugus, dum in regnum revertitur, Fridericum Ducem Austriæ transitum negantem obtruncat. Florentius* Comes Hollandiæ *in hastiludiis Claremontensibus occiditur, & filium Guilelmum relinquit.*

Quantum ad Ecclesiam, *Decretalium* libri promulgantur; *Albigenses* in fines Bulgarorũ, Croatiæ, & Dalmatiæ perveniunt. *Corradus* hæreticæ pravitatis inquisitor sævit. Græca Ecclesia & vicinæ ab obedientia Pontificis Romani planè recedunt.

ARTICVLVS V.

De Imperatoribus ex familiis diversis, & de interregno.

[Ad ann. M. 5222. Christi 1273.]

IMperatores ex diversis familiis fuere tres. 1. *Henricus* Thu-

Thuringiæ Landgravius. 2. *Wilhelmus* Hollandiæ Comes. & 3. *Richardus* Comes Cornubiæ, Henrici Angliæ Regis frater. Verùm isti auctoritatem obtinuisse vix dici possunt.

I. Henricus Friderico oppositus anno vertente obiit.

II. Wilhelmus Hollandiæ Comes cum Frisiis & Flandris contendendo nihil rerum publicarum gessit.

III. Richardus Cornubiæ Comes coronam quidem de manu Præsulis Coloniensis accepit, sed Alphonsum Castellæ Regem Anti-Cæsarem habuit, bello cum Gallis distrahebatur, & sexto pòst anno mortuus est. Fuit itaque in Imperio septendecim annorum interregnum, quo durante, certamina de successionibus in illis familiis, quæ nuper in Suevia, Austria, Thuringia &c.

decesserant, inter Principes vigebant.

Imperio ita distracto

In Oriente *Michaël Palaeologus Despota ornatus titulo pupillum Iohannem Theodori Lascaris iunioris filium occidit, Constantinopoli capta Balduinum fugat, & Gallico ibi imperio finem imponit. Hugo Rex* Cypri, *Rex* Hierosolymarum *creatur. Apud* Tartaros *Vlau Cham Rex Irak capta Bagded Calipharum imperium exscindit; Iconiensi regno, fugato Giassadine* II, *duos ex regia Selgiucciorum stirpe imponit. In* Hispania *Alphonsus Castellae Rex domi invidiâ aestuat. Iacob* Arragonum *expeditionem in Syriam infeliciter suscipit. In* Sicilia *&* Italia *crudelissimè Sanguis Suevus à Carolo Andegavensi deletur. In* Gallia *Divus Ludovicus in Africa Carthaginem* ex-

expugnat; *Philippus filius post eum laudabiliter imperat. In* Anglia *Henricus* III. *à Baronibus capitur. In* Scotia *Alexander* III. *ipsius gener Achonem Regem Norvegiæ vincit. In* Polonia *Boleslaus per Palatinum Cracoviensem Russos & Tartaros trucidat. Ordo* gladiferorum *ex* Livonia *jungit se ordini* Cruciferorum *in Borussia. Ottocarus* Bohemus *Austriam ad se pertrahit, Prutenos vincit: in Vngariam impressionem facit. Stephanus* Vngarus *Moraviam & Austriam invadit. In* Hollandia *seditio à plebe excitatur. In* Ecclesia *flagellantium* ordo instituitur, *festum corporis Christi* decernitur, & in *Concilio Lugdunensi* Ceremoniæ in electione Pontificis observandæ promulgantur.

MEMBRVM II.
De Imperatoribus post interregnum.

ARTICVLVS I.
De Imperatoribus ex Austriaca familia & aliis sumptis.

[Ad ann. M. 5386. Christi 1437.]

IMperatores ante Interregnum vidimus, ita ut tribus illis particularibus familiis unus alterius familiæ adhæserit: jam, quinam post interregnum fuerint, videamus. Dividuntur verò isti in Imperatores *ex Austriaca domo & aliis* sumptos, & *in eosdem ex solis Austriacis* electos. Ad illos refertur 1. *Rudolphus* Habsburgicus. 2. *Adolphus* Nassovius. 3. *Albertus* Austriacus. 4. *Henricus*

ricus VII. Lucelburgicus. 5. *Ludovicus* II. Bavarus. 6. *Carolus* IV. 7. *Venceslaus* F. 8. *Rupertus* Palatinus. 9. *Iodochus* Marchio Moraviæ. 10. *Sigismundus* I.

I. RVDOLPHVS HABSBVRGICVS Marchionem Badensem coërcet, *Ottocarum* acie victum interficit, Thuringiam pacare conatur, distributione provinciarum animos procerum à se abalienat, Italiam planè ab Imperio avellit.

Eo imperante

Constantinopoli *Michaël se contra Venetos defendit, malam gratiam unione suarum Ecclesiarum cū Latinis apud Græcos init.* Hierosolymitanum *regnum Carolo Siciliæ Regi defertur. Suldanus* Babyloniæ *à Tartaris vincitur.* Tangador Cham *Christianis est infensus, sed Argon ejus successor*

ipsis favet. In Hispania *geritur bellum inter Philippum Pulchrum & Sanctium. Dionysius* Rex Portugalliæ *liberalis est. In* Gallia *decerpit Philippus regnum Navarrenum de Hispania. In* Sicilia *vesperis Siculis peractis, Petrus Iacobi præliatoris filius pedem in Siciliam infert. Eduardus* Anglus *Normanniam & Aquitaniam invadit. In* Polonia *Lescus Niger contra Lithvanos bene rem gerit, post ejus mortem interregnum fuit. In* Bohemia *Venceslaus Ottocaro patri succedit. In* Vngaria *regnat Ludovicus* IV. *Florentius Comes* Hollandiæ *variâ fortunâ cum Frisiis bellum gerit.*

Quantum ad Ecclesiam, Romæ fit contentio de Papatu post Nicolai III. mortem. Martinus Papa Romanus decimas à Clero exigit. Honorius V. quartam partem redituum Eccle-

clesiasticorum ex Germania vult.

II. ADOLPHUS NASSOVIUS inimicitias cum Palatino exercet, conduci se stipendio ab Eduardo Anglo patitur, Thuringiam ab illegitimo Domino emit, & vastat; cum Alberto bellum gerit.

Eo imperante

In Asia *Syria tota à Serapho Sultano, Babylonio, occupatur.* Othmen *Otrugarelis filius ex gente Selgiucciorum Rex Carmaniæ ab Aladine Sultano Iconiensi factus,* Ottomannicæ *familiæ fundamenta ponit. In* Hispania *Sanctius Rex Castellæ Mauris Tartessum eripit, Iacobus* Arragoniæ *Rex cum* Siciliæ *Rege de Sicilia certat. In* Gallia *Philippus Pulcher Flandriam occupat. Eduardus* Anglus *Flandriæ Comitem infeliciter ex carcere liberare*

rare conatur. In Scotia *devenit Regnum post magnas dissensiones ad Iohannem Balliolum. In* Polonia *Premislaus nomen regium à majoribus per ducentos annos intermissum repetit. In* Bohemia *Barones Venceslao Regi rebellant. In* Hollandia *Comes feliciter contra Episcopum Trajectensem pugnat.*

Ecclesiam quod spectat, Cælestinus V. Bonifacio VIII. Homini furioso cedit: Hic fatuus à Philippo Pulchro appellatur. Maria Lauretana in Italiam migrasse traditur.

III. ALBERTUS AUSTRIACUS assentatione benedictionem imperialem à Pontifice extorquet, Bohemiæ regno post cædem Rudolphi filii frustra inhiat, Misniæ Ducatum ad se rapere conatur, occiditur.

Eo imperante

In Aſia *Gazanus Cham Saracenos domat*; *Ottomen vicinam Aſiam minorem occupat. Conſtantinopolitani eam pro derelicta habent. Hoſpitalarii Rhodum Inſulā aggrediuntur. In* Italia *eligunt ſibi præcipuæ urbes ſuos præfectos, Verona Scaligeros, Mantua Paſſerinos, Patavium Carrarienſes. In* Gallia *redditur Eduardo Aquitania. In* Flandria *Gallis res malè cedunt. In* Scotia *reſiſtitur Eduardo, Ductore Valla, & Robertus Bruſſius Rex eligitur. In* Polonia *Vladiſlaus Locticus Gedanum amittit. In* Bohemia *Wenceſlaus Rex Bohemiæ & Poloniæ primus groſſos Bohemicos cudit. In* Vngaria *poſt VVenceſlaum regnat Otto Dux Bavariæ, ſed carceri à Tranſylvano incluſus, renunciare cogitur. In* Hollandia *pervenit Comitatus ad Comites Han-*

Hannonienſes. Helvetiorum pagi tres fœdus inter ſe faciunt.

Quantum ad Eccleſiam; Bonifacius VIII. jubilæum annum inſtituit; Ipſe in Synodo Pariſienſi damnatur; poſt eum Benedicto XI. mortuo, undecim menſes vacat ſedes: *Fratricelli* in Lombardia Papæ contradicunt.

IV. HENRICUS VII. LUCEBURGIUS Comitem Virteburgenſem coërcet; Bohemiam, poſtquam jure ejus Fridericus Auſtrius ceſſerat, Johanni filio deſpondet; Luſatiam ei adjungit. bellum Thuringiacum componit, Italos & ex his Florentinos præcipuè coërcet; veneno tollitur.

Eo imperante

Conſtantinopoli *Andronicus fratrem carcere perdit.* Othmen *ſeptem regulos æmulos ſuos domat.*

mat. In Hiſpania *Ferdinandus Caſtellanus fratres duos capitis damnat. Bruſſius* Scotiæ *Rex Anglos tota Scotia pellit. In* Polonia *defertur regnum ad Vladiſlaum. In* Vngaria *Carolus Neapolitanus regnat.* Helvetiorum *fœdus firmatur.*

Quantum ad Eccleſiam, Clementinæ abſolvuntur, ſedes Româ Avenionem à Clemente tranſportatur. In *Concilio Viennenſi* expeditio in terram Sanctam ſancitur. *Templarii* univerſi uno die delentur.

V. LVDOVICVS BAVARVS Fridericum Pulchrum ſibi oppoſitum capit, Helvetiorum fœdus confirmat, invito Papa in Italia coronatur; in Concilio Francofurtano poteſtatem politicam contra Papam defendit; excommunicatur.

Eo imperante

Constantinopoli *compellit Andronicus Iunior avum suum Andronicum in Monasterium.* Trapezuntinum *Imperium, quod per annuos præfectos administrabatur, incipit. Orchan* Othmenis *filius. Prusam, Niceam & Nicomediam expugnat. In* Hispania *Alphonsus* XI. *Mauros devincit, Algeziram in Africa capit.* Lusitanus *rerum suarum satagit;* Arragonius *Balearium regem ex paterno imperio ejicit. In* Gallia *defertur dignitas ad Philippum Valesii Comitem, Catholicum dictum. Hic ab* Eduardo III. *ingenti prælio vincitur. In* Dania *pellitur Christophorus* II. *in exilium, sed iterum reducitur. Magnus Rex* Sueciæ *Scaniam occupat. In* Scotia *finitur bellum per annos triginta gestum. In* Polonia *Cruciferi ab Vladislao Loctico vincuntur,*

tur. Casimirus I. *Russiam in provinciæ formam redigit. Iohannes* Bohemus *Silesiæ Duces pro feudatariis recipit. In* Hungaria *post Carolum fuit Ludovicus. In* Hollandia *VVilhelmus Comes Flandriæ Comitem contra Gallum juvat, & Trajectensibus bellum infert.*

Quantum ad Ecclesiam, concordia cum Orientalibus frustra tentatur. Johannes xxii. ingentes thesauros relinquit. Multi contra Pontificem scribunt.

VI. CAROLUS IV. à Pontifice electus ab Electoribus rejicitur. æmulum suum Comitem Schvvartzburgensem tollit. Galeacios, Mediolani Vice-Comites per Lombardiam vicarios facit, auream bullam condit, multa de Imperii patrimonio detrahit.

Eo imperante

Constantinopoli *Iohannes Palæologus cum Iohanne Cantacuzeno de imperio contendit, Amurathi tributum promittit.* Turcæ *interim Duce Suleimane Orchanis F. Hellespontum trajiciunt, duce Amurathe Fr. Adrianopolin capiunt. Tum Genizari legi ex Christianis cœpere. In* Hispania *Petrus Crudelis regno excidit, quod Henricus Nothus occupat. In* Gallia *Philippus Valesius Delphinatum acquirit. Iohannes ab Anglis capitur.* Carolus V. *omnia recuperat. In* Anglia *ab Eduardo decernitur, ut Iudices in judiciis Anglica lingua utantur. In* Moscovia *Demetrius Tartaris infeliciter resistit. In* Dania *Valdemarus* IV. *cum Suecis bellum gerit. In* Suecia *Albertus Megapolitanus, qui Magnum Norvegiæ Regem capit, in Erici locum*

locum substituitur. In Polonia *Casimirus M. floret, & post ejus mortem regnum ad Ludovicum Vngarum transit, qui Moldaviam transalpinam in fide continuit. In* Hollandia *factiones Asellata & Hamata vigent.* Hanseaticæ *civitates fedus ineunt.*

In Ecclesia Jubilæus ad annos quinquaginta reducitur. Gregorius Papa Romam Avenione redit. Schisma sub Clemente VI. oritur, quod quadraginta annos durat.

VII. VENCESLAVS Caroli F. princeps, homini nihil simile habens præter speciem, impuritatem primò, mox crudelitatem sectatur. captus in carcerem bis conjicitur, bis ex eodem evadit. Bohemiam recipit, imperium ipsi abrogatur.

Eo imperante

Constantinopoli *Emanuel*

consensu Bajazetis Turcæ, sed vimis carè empto, Andronicum exturbat. Apud Turcos *Amurathes civitates multas in confinibus Thraciæ, Mesopotamiæ & Thessaliæ capit. Bajazetes verò Constantinopolin non omninò frustra obsidet, Temir Cham* Scytha *Bajazetem vincit. In* Hispania *Petrus Arragonius Ceremoniosus vivit, Iohannes ejus filius vanis rebus oblectatur. In* Italia *fit Galeacius Mediolani Dux. In* Gallia *Carolus* VI. *prodigus, crudelis & insanus audit. In* Sicilia *bellum inter Ludovicum Andegavensem & Carolum Vngarum. In* Anglia *Richardus* II, *ab Henrico Lancastrio captus, in carcere moritur.* Scoti *ter cum Anglis prælio contendunt, duce Roberto Rege. In* Dania *Margaretha Albertum Suecorum regem capit, & ut duo ista regna cum Norvegia ab uno regerentur, decernitur. In* Polonia

nia *unitur Lithuania Poloniæ per Iagellonem, qui Vladislaus postea dicitur. Ad hunc Dorostajorum familia refertur. In* Vngaria *Sigismundus in Regem coronatur. In* Hollandia *Wilhelmus Alberti filius cum Patre Frisiam domat.*

Quantum ad Ecclesiam. Jubilæus ab Vrbano ad 30. annum contrahitur, festum conceptionis Mariæ instituitur. Hussi doctrina viget. Albatorum mirabilis secta exoritur.

VIII. RVPERTVS Palatinus in Italiam contendens, à Galeacio repellitur, à Venetio decipitur.

Eo imperante

In Oriente *Solyman Bajazetis F. fratrem Musam persequitur, sed vincitur. In* Hispania *Martinus Rex Arragoniæ regna Siciliæ & Sardiniæ cum suo con-*

jungit. In Gallia *in Parlamento decernitur, ne annatæ & provinciæ proventuum Ecclesiasticorum è regno Galliæ exportentur. In* Italia *totum jus Venetis, Florentinis, & Genuensibus, bellum vicinis facientibus, consistit. Vladislaus* Apuliæ *Rex Roma infeliciter potitur. In* Scotia *succedit Roberto Iacobus. Sigismundus* Vngariæ *Rex à Turcis magna clade afficitur. In* Hollandia *VVilhelmus Comes Iohannem de Arkel ditione tota pellit.*

In Ecclesia Innocentius VII. appellatus de Schismate in multos sævit. Gregorio pasquillus affigitur. Johannes XXIII. meretricum vectigal Bononiæ sumsit.

IX. Jodocvs Marchio Moraviæ quinque mensibus præest, status imperii Imperatori ipsi resistere posse, si contra ordinationes Imperii fecerit, decernit.

X. Si-

X. SIGISMVNDVS, Schisma in Ecclesia Romana exortum componere conatur. Bellum Hussiticum infelicissimè gerit, Concilio Basileensi interest.

His imperantibus

In Oriente *Amurathes seu Morad* II. *Mechmedi successor intra tres annos omnia à Temire avo suo erepta recipit. In* Hispania *Alphonsus* V. *Arragonius adoptione Iohannæ Neapolitanæ Neapolitano regno potitur, & ad Ferdinandum Nothum transmittit. In* Lusitania *Iohanne* II. *sub tutela existente, magnæ turbæ dantur. Tum temporis* Madera *Insula inventa, via ad novum orbem aperta est. In* Gallia *bellum inter Aureliani & Burgundiæ Duces multorum malorum causa est. Henricus* V. *Rector Franciæ cognominatur. Vnde Carolus* V I I. *sexti successor mul-*

tum in ingreſſu regni laborat. Iacobus Scotiæ *Rex, perſoluta ingenti pecunia, ex Anglia dimittitur. In* Dania *adoptatur Ericus* X. *à Margareta, ſed depoſita dignitate ſucceſſorem habet Chriſtophorum Bavarum ex ſorore Nepotem. In* Hollandia *Iacoba Wilhelmi hæres multiplicitate nuptiarum turbas dat: ſuccedit ipſi Philippus Burgundus, qui, Philippo, Brabantiæ Duce ſine liberis mortuo, Ducatum etiam illum poſſidet.* Luſitaniarum *Regis filia ducta, aurei Velleris ordinem inſtituit. In* Polonia *Vladiſlaus Iagello Moldaviæ Palatinum in fidem accipit, Cruciferos coërcet. Vladiſlaus ejus filius jus Ruſſicæ & Polonicæ Nobilitatis exæquat.*

Eccleſiam quod ſpectat, *Huſſus* cum *Hieronymo Pragenſi*, quod in poteſtatem Pontificis inquirerent, *Conſtantiæ* cremantur:

tur: *Pragmatica sanctio* in Concilio Basiliensi promulgatur. Tum *bombardæ* inventæ, & Zigeuni in Germania innotescunt.

ARTICVLVS II.

De Imperatoribus ex Austriaca familia sumptis. 1298.

[Ad ann. M. 5582. Christi 1633.]

IMperatores ex Austriacis ad hunc usque diem novem fuere. 1. *Albertus Iunior.* 2. *Fridericus* III. 3. *Maximilianus* I. F. 4. *Carolus* V. 5. *Ferdinandus Fr.* 6. *Maximilianus* II. 7. *Rudolphus* II. 8. *Matthias.* 9. *Ferdinandus* II. Leopoldus. 10.

I. ALBERTVS IVNIOR Amurathem ab obsidione Albæ Græcæ depulit. Bohemicam coronam etiam accepit. 1440.

1361.

II. FRIDERICVS III. in initiis imperii bello à Fratre exagitatur, Schisma inter Eugenium & Nicolaum tollit; *Lombardiæ* Rex creatur, sed jus ejus, ut & regnum Vngariæ, dimittit: à Carolo Burgundo pacem, & pro filio unicam filiam ejus impetrat. *Raphaëlem Lescinium* titulo *sacri Romani Imperii Comitis ornat.*

His imperantibus

In Oriente *Amurathes infelicissimè cum* Scanderbego *bellum gerit.* Mahometes *Constantinopolin & Trapezuntem &c. expugnat.* Vsum Cassanem *Persam vincit. In* Africa *occupavit Fessæ regnum* Saidus, *ex quo Oatazeni, Reges dicti, orti sunt. In* Hispania *regnum Castellæ per Iohannam, Henrici V. filiam, ad Arragonium devenit, qui regnum Granatense exscindit.*

In

In Lusitania *successit Emanuel Iohannis* II. *patruelis. In* Italia *devenit ducatus Mediolanensis ad* Sfortiam, *qui Blancæ ex nobili Philippi Ducis pellice natæ maritus miles mercenarius. In* Gallia *Carolus* VII. *universa Gallia Anglos excludit.* Ludovicus VII. *acre & versatile ingenium in omnibus ostendit.* Carolus VIII. *raptu Annæ Britannicæ, fundamenta odii inter domum Burgundicam & Francicam ponit. In* Anglia *Richardus ope Gallorum, ab Henrico* VII. *Richemundano, regno pellitur. In* Dania *successit post Ducem Slesvicensem Christianus Comes Oldenburgensis, qui lites cum Holsatis sopivit. In* Polonia, *Vladislao ad Varnam occiso, Casimirus F. substituitur. Confederatio in Borussia contra Cruciferos instituitur. In* Bohemia *Podebracius Hussitis favet, mortuo* Ladislaus *Casi-*

Casimiri Filius succedit. Is etiam Vngariæ regnum post Matthiam Corvinum *occupat. Burgundiam Maximilianus nomine filii Philippi administrat.* Ars typographica *invenitur.*

Quantum ad Ecclesiam, *Iubilæus* annus ex decreto Nicolai Papæ celebratur. Concilia *Pisis* & *Florentiæ* instituuntur. Paulus II. coccinea veste Cardinales insignit: Jubilæum annum ad 25. annum restringit. Multi in luxum Clericorum invehuntur. Hussitæ & cum iis Podebracius vexantur.

III. MAXIMILIANVS I. controversiam Ducum Bavariæ egregiè sopit, cum Venetis bellum felicissimè gerit, à Borbonio Gallo ex Mediolanensi agro fugatur, turbas de religione exortas sedare conatur.

Eo imperante

In Oriente Bajazetes *Methonem capit.* Selymus *filius extinctis fratribus* Mammeluchorum *in Ægypto imperium evertit, Syriam omnem in potestatem suam redigit. In* Africa *Scirifius Hascenes occasionem parandæ potentiæ rapit.* Hispania, *occupatis Hispaniola, Brasilia & multis Indiæ Orientalis locis, potentia aucta est. Ferdinandus* Navarræ *regnum Iohanni Labretano eripit. In* Gallia *Carolus* VIII. *Neapolitanum regnum occupat, mox amittit.* Ludovicus Valesius *Mediolanum cum Sfortia Duce capit. In* Anglia *expeditionem facit in Aquitaniam* Henricus VIII. *sed per Scotum domum revocatur. In* Dania *Iohannes Rex Dithmarsos infeliciter oppugnat.* Christiernus II. *filius duas expeditiones frustra in Suecos suscipit. In* Polonia *Iohannes*

hannes Albertus Masoviam regno adjicit. Alexander *Fridericum ordinis Magistrum, jusjurandum recusantem, ejicit, Tartaros vincit.* Sigismundus *Moschos, Tartaros* & *Valachos fundit. In* Bohemia *Maria Austriaca Ludovico Ladislai Hungari filio desponsatur.* Burgundia, *demortuo Philippo, Carolo filio cedit.*

Quantum ad Ecclesiam, Leo *indulgentias* impudentissime vendit. *Lutherus* se illis opponit, citatus ad Concilium generale appellat. In Moguntina Synodo, Mariam absque originali peccato esse natam, concluditur.

IV. CAROLUS V. in Germania multos conventus religionis gratia agit, Iohannem Fridericum Saxonem capit: à Mauritio electore ex Germania propter Hessum pellitur: In Italia Mediolanum recipit, Franciscum Gallorum Regem in præ-

prælio ad Ticinum capit, in Galliam irruptionem facit, in Africam geminam expeditionem suscipit, in novo orbe feliciter navigat.

Eo imperante

Solymannus *Turca, multa in Asia, Hungaria, Apulia, Barbaria præclarè gerit, Viennam obsidet. In* Africa *Scirifii filii* Hametes *&* Mahometes *Marochi & Susiæ reges appellantur, &, victo Mahomete Fessano, Fessam occupant. In* Hispania *Carolina pax est. In* Lusitania *succedit Emanueli Iohannes. In* Italia *Alexander Medices Dux Florentiæ creatur. In* Gallia *Franciscus* I. *multa egregia contra Cæsarem gerit, tam ante captivitatem suam, quam post.* Henricus II. *Metim capit, Hannoniam vastat, ad Renciacum ambiguè pugnat. In* Anglia *Henricus Boloniam occupatam in*

Pi-

Picardia, Francisco concessit. In Dania *Christiernus à Suecis receptus ob crudelitatem rejicitur: in ejus locum Gustavus eligitur. In* Polonia *Sigismundus* I. *Orientalem Borussiam in Ducatum mutat, succedit ipsi* Sigismundus Augustus. *In* Hungaria *interfecto Ludovico Ferdinandus Caroli frater regnum suscipit, & simul Bohemiæ Rex designatur.*

Quantum ad Ecclesiam, *Concilium Tridentinum* celebratur. Pontificia religio in Anglia primò sub Henrico, mox sub Eduardo, mutatur. *In* Gallia & alibi persecutionibus pii affliguntur: multi tamen ubique à Pontifice desciscunt. *Jesuitarum* ordo instituitur. Lis Sacramentaria & furor Anabaptisticus huc pertinent.

V. FERDINANDUS I. in regem Germaniæ, reclamante Electore Saxoniæ, eligitur: contro-

troverſiam inter Alberti Brandeburgici agnatos, Epiſcopos Franconiæ, & Senatum Noribergenſem componit, diſſenſiones de religione ſedare conatur.

Eo imperante

Solymannus *impulſu Iohannis Waivvodæ in* Hungaria quædam occupat: *Chriſtianos in mari mediterraneo vincit, diſſidiis filiorum vexatur.* Hiſpania *ſub* Philippo II. *&* Gallia *ſub* Henrico II. *inter ſe committuntur. Toletum recuperatur. In* Anglia *Maria crudeliter regnat*, *ei* Elizabetha *ſuccedit. In* Scotia *bellum inter ſubditos & viduam reginam ob religionem geritur. In* Dania *&* Holſatia *Fridericus* II. *& Adolphus Holſatus tumultuantur. In* Suecia *bello adverſus Ericum regem Norvegia recuperatur. In* Polonia *Livonia regno adjici-*

tur; Moschi insigni victoria ductu Nicolai Radzivilii vincuntur. In Belgio *Antonius Granvellanus omnia turbat.*

Quantum ad Ecclesiam, *Concilium Tridentinum* finitur, pax religionis in imperio promulgatur. In Gallia Colloquium Possiacenum instituitur, multi cremantur, Hugonotarum nomen incipit; integer usus Cœnæ Dominicæ à Paulo IV. Ferdinandi subjectis conceditur. *David Georgius* pro Christo se venditat. In Polonia Euangelium ab unitis fratribus Bohemicæ confessionis prædicatur: Biblia in Polonicam linguam vertuntur. Episcopatus in Belgio constituuntur.

VI. MAXIMILIANVS II. princeps nunquam satis laudatus cum Turca in Hungaria, cujus ut & Bohemiæ Rex fuit, bellum gerit, seditiosos in Germania

nia coërcet, tranquillitatem publicam & religionis tuetur.

Eo imperante

Solymannus *Turca bellum Melitense gerit.* Selymus *expeditionem in Moschos infeliciter suscipit : Cyprum Venetis eripit.* Tartari *Moschoviam urbem capiunt.* Johannes M. Dux *ipsorum Livoniam invadit. In* Persia *Ismaël Rex octo fratres trucidat.* Muhemed Hodabendes *cum* Amurathe *Selymi successore bellum gerit.* Hispanus *Africæ bellum infert. In* Gallia *bella religionis sub* Francisco I I. *&* Carolo *geruntur.* laniena Parisiensis *instituitur. In* Anglia Elisabetha *tranquillè omnia administrat. In* Scotia *inter Mariam Reginam & subditos turbæ sunt. Inter* Danos, Suecos *&* Lubecenses *bellum geritur; pax Stetini concluditur.* Poloni *Suecos*

in Lithvania vincunt. Dantiscani jubentur se sistere in causis dijudicandis coram Senatu regni: post Sigismundum, Henricum Andegavensem, *& post hunc* Stephanum, *in Regem eligunt. In* Belgio *magnos motus* Margareta Parmensis *&* Albanus, *avaritia, crudelitate & inquisitione Hispanica excitant. Inter Proceres Imperii floret* Fridericus Elector Palatinus.

Quantum ad Ecclesiam, Consensus Dresdensis & *formula Concordiæ* ab Augustanæ Confessionis Theologis eduntur; *Flaccius peccatum* originis substantiam esse dicit. Austriacis libertas religionis conceditur.

VII. RVDOLPHVS II. contentiones de Episcopatu Argentinensi exortas componit, in Vngaria cum Amurathe & Mahomete Turcis bellum gerit.

Calen-

Calendarium Gregorianum Germanis obtrudit, cum Matthia fratre dissidet, exercitui Passaviensi connivet.

Eo imperante

Amurathes *Croatiam per Mahometem filium infestat*; Mahometes, *cum Maximiliano & Matthia Archiducibus, varia fortuna in Vngaria congreditur, domi voluptatibus indulget.* Achmetes *pacem cum Rudolpho facit, à Persa verò ingenti damno afficitur. In* Africa *Abdelmelecus Rex Sebastianum Portugalliæ regem vincit.* Bufferus & Esledanes *ipsius nepotes inter se digladiantur. In* Germania *unio à Principibus Protestantibus, & liga sacra à Pontificiis, instituitur: Truchsessius in angustias redigitur: contra Leopoldum Austrium arma sumuntur: Braunsviga à Braunsvicensi oppugnatur. In* Hi-

ſpania *Henrico* III. *Sebaſtiani ſucceſſore mortuo, pervenit regnum Portugalliæ ad* Philippum. *Mauri omnes ex Hiſpania pelluntur.* Philippus III. *ſuccedit. In* Gallia Henricus III. *variis bellis primo exercetur à Guiſianis, Navarræis, exercitibus Germanicis, Guiſio ſacræ ligæ copiis ſuffulto. Eo occiſo* Henricus IV. *Rex Navarræ, princeps fortiſſimus, regnum ſibi vendicare conatur. multa contra ligam, Sabaudum & alios fortiter gerit, nefariè occiditur. In* Italia *inter* Papam *& inter* Venetos *bellum geritur: Jeſuitæ Venetiis ejiciuntur.* Elizabetha Angliæ Regina *Hiſpanos ex Hibernia pellit, claſſem ipſorum diſſipat, Hiſpaniam invadit, & multa alia gerit.* Jacobum Scotiæ *Regem hæredem ſcribit, qui exantlato uno in Scotia periculo, ab altero, à* Jeſuitis *ſtructo, ſervatur, & tranquille*

res

res administrat. In Suecia *Carolus Dux Sudermanniæ Regis sumit titulum. In* Dania *Christianus* IV. *Vrbes exstruit & ornat; contra Carolum Suecum & Gustavum ejus filium feliciter rem gerit. In* Polonia *Stephanus Dantiscanos & Moschos coërcet.* Sigismundus III. *Maximilianum sibi oppositum vincit, in regem Sueciæ coronatur, contra Carolum patruum & Moschos multa præclarè gerit, intestino bello petitur.* Moschovia *turbatur à substituto, ut volunt, Demetrio. In* Vngaria *Botzkajus à Cæsare discedit. Sigismundus Battorius multas arces Turcis eripit; cum Cæsare confligit, Gabrieli* Battorio *Transylvaniam relinquit. In* Bohemia *dissidium est inter Proceres & Cæsarem. In* Belgio *Hispaniæ regi Philippo Ordines confederati Belgii, Dominium abrogant. feliciter sub VVilhelmo, non satis sub*

Leicestrio, felicissimè sub Mauritio, bellum contra ipsum & Albertum Austriacum gerunt, in utramque Indiam navigant, & tandem inducias cum eo pangunt. Circa hæc tempora sparsum est, commeare per urbes Iudæum quendam, qui ob injuriam olim Christo crucifigendo factam, perpetuæ usque ad extremum diem oberrationis esset damnatus.

Quantum ad Ecclesiam, Clemens VIII. Jubilæum celebravit. Importuna Romanæ religionis per Jesuitas propagatio magnas, ubique ferè terrarum, certè in Polonia & Vngaria, turbas dat: ideo ex Anglia proscribuntur: Belgium ingredi prohibentur: In Gallia certis articulis constringuntur. Marpurgum reformata religio inducitur. Infelix Arminii cum Orthodoxis in Belgio dissidium incipit. *Cunradus Vorstius* multa hæretica in Theo-

Theologiam invehit. *Smalcius* Socinianorum in Polonia Antesignanus, cum complicibus blasphemias suas spargit. *Fratres Rosea crucis* multa jactant. Euangelici in Polonia Syncretismum piè ineunt.

VIII. MATTHIAS I. postulatis protestantium Principum non satisfacit, Aquisgranenses proscribit, in bellum cum Bohemis incidit.

Eo imperante

Achmetes *Turca à Cosaccis, Persis & Hispanis vexatur.* Osmanes *in Podoliam copias mittit, à Persis cruenta clade afficitur. In* Mauritania *Sidanes Marocorum Rex à Mago vincitur, sed eum postea vincit. In* Hispania *contrahit Philippus* IV. *nuptias cum Galli sorore. In* Italia *ex morte Ducis Mantuani bellum de Montuferratensi territorio, inter ipsius*

fratrem & Sabaudum oritur. Veneti, *conjuratores opprimunt. In* Gallia *regnat Ludovicus* XIII. *turbatur à principibus ob Ancræi potentiam. In* Britannia *pax est.* Poloni *Moscoviam igne delent, &* Vladislaus *in M. Ducem eligitur. In* Bohemia *incendium ob diruta quadam templa exoritur, quod hodie adhuc durat. In* Vngaria *Gabriel Bethlen principatum occupat. Inter* Danum *&* Suecum, *nec non inter hunc & Moschum, pax, bello sepósito, initur. Confœderati* Belgæ, *Brandeburgico contra Neoburgicum, Venetis contra Ferdinandum Austrium, auxilia ferunt; domi turbis* Barnefeldii *periculo summo exponuntur.*

Quantum ad Ecclesiam, Jubilæus & à Pontificiis & à Reformatis celebratur, *Concilium Nationale* in *Hollandia* propter Arminianos habetur. *Elias*

Me-

Methus Dei verbum se esse jactat.

IX. FERDINANDUS II. jam Bohemiæ & Hungariæ Rex electus, in Imperatorem, frustra se opponentibus Bohemis, eligitur. Bohemos per Bavarum, Moravos per Bucquojum, Silesiam & Lusatiam per Saxonem Electorem subjicit, Fredericum Palatinum fugat & proscribit, Danum per Tyllium ad pacem adigit, à Sueco, cui se Principes quidam cum Saxone adjungunt, universo ferè imperio exuitur.

Eo hactenus imperante

Osmanes *Turca bellum Polonis infeliciter infert, à* Mustapha *strangulatur, qui mox* Amurathi IV. *cedit. In* Hispania *Philippus* IV. *aulicos quosdam, facilitate patris sui abusos, punit. In* Gallia *inter matrem, Principibus quibusdam stipatam, & Regem Condæo*

dao innixum, bellum geritur. Rupella, Duce Richelio, expugnatur: Aurelianensis infeliciter turbat. In Italia *bellum Mantuanum Ducatum corripit, sed frustra obsessa à Spinola Casalio, extinguitur. In* Britannia *tractatur frustra reconciliatio Palatini cũ Cæsare; & Pontificiis, quædam conceduntur, mox adimuntur.* Gallis *bellum à Carolo rege, Iacobi successore, infertur.* Succus *in Livoniam & Borussiam, nec sine successu irrumpit, pactis cum Polonis ad sexennium induciis, faustam expeditionem in Germaniam suscipit:* Comitem Palatinum, *qui ibidem moritur, revocat; in prælio, non procul Lipsia, victor occumbit.* Danus *in bello cum Imperatore universam ferè Holsatiam amittit: pace factâ, eandem recipit: Hamburgenses persequitur. In* Polonia *eligitur in Sigismundi* III. *locum Vladislaus* IV. *prin-*

princeps omnibus heroïcis virtutibus insignitus. In Vngaria *Gabriel Bethlen infestat Cæsarem: aliquot Ducatibus pacatur.* Rakozius *ei succedit. In* Belgio, *finitis induciis, bellum resumitur. Vrbes nonnullæ, Henrico Principe Auraico felicissimè rem gerente, capiuntur. America infestatur. Limburgensis etiam Ducatus, capta Trajecto ad Mosam, occupatur; de induciis tractatur.*

Ecclesia ingenti persecutione in toto imperio afficitur, victoriis Euangelicorum recreatur. Plerique ex Bohemia, Moravia, &Silesia exules, sub alas Illustrissimi *Comitis Lescinii Palatini Belzensis*, unici ex supremis Regni Poloniæ Senatoribus, religionis Reformatæ patroni, confugiunt. In Gallia aliquot seditiosi Jesuitarum libelli comburuntur. *Jesuitarum* ordo in Italia à Pontifice Romano aboletur.

HISTORIÆ QVARTÆ MONARCHIARVM AD Colossum Daniëliticum applicatio.

CAPVT I.
De quatuor Monarchiis in genere.

Quatuor illa à Daniele descripta Regna, quæ rectè quatuor Monarchiarum, nempe *Babylonicæ, Persicæ, Macedonicæ* & *Romanæ*, exprimuntur nominibus, quædam generalia attributa habere videntur, specialia

cialia quædam. Nam quia sub figuris, & belluarum, è turbato à ventis mari prodeuntium, & hominis, desideratissimo Viro revelata sunt, turbulentam originem, & truculentam, humanitate tamen temperatam bestialitatem sortita videntur: quia Regnum quoddam temporibus illorum excitare volebat Deus, quod duraret in secula, circa Ecclesiam occupari, illamque modò turbare, modò refocillare debuisse existimantur: quia denique sub imaginibus, tum *Leonis*, *Vrsi*, *Pardi* & *Bestiæ* decemcornis, tum Colossi ex diversorum metallorum materia, constituti, exhibentur, propria quadam ratione quantitatis & qualitatis, ex applicatione resultantia, nec tamen nimis curiosè indaganda, obtinuisse putantur. Et certè hæc ita sumpta, si quatuor im-

imperiis applicentur, exactè illis conveniunt. Nam quantum ad *turbulentam originem*, (res est de origine immediata, non remotiore, secundum quam Babylonicum sub Nabonassàre, Medicum sub Arbace, & Phul-Belocho, Macedonicum sub Carano primum, post Philippo, Romanum sub Romulo cœpit) incunabula *Babylonicæ* Panolethria Judæorum dedit: Primordia *Persicæ* Medorum sub Astyage, Lydorum sub Crœso, Babyloniorum sub Dario Medo ruina: *Macedonica* oppressione Persicæ sub Dario Codomanno crevit. *Romana* omnium ferè surrexit exitio. Bello enim Civili quod Pompeii & Cæsaris excitavit ambitio, totum qua in Oriente & in Occidente patebat imperium, quasi inflammatione quadam correptum fuit. Com-

missum

missum quidem in Italia; tamen inde in Galliam etiam, Hispaniamque deflexit; & reversum ab occasu totis viribus in Epirum Thessaliamque concessit: Hinc in Ægyptum subito transiliit, in Asiam respexit, Africæ incubuit, postremò in Hispaniam migravit, & ibi aliquandiu defecit. Occiso verò in Vrbe Cæsare, concussa iterum Ægyptus, Sicilia & Hispania in formam Provinciæ redactæ sunt. *Truculentiam* eorum qui cognoscere cupit, acta Monarcharum in omnibus evolvat. Videbit in Babylonica Regum exoculationem, piorumque exustionem, conspiciet in Persica Cambysem fratrem & sororem interficientem, Darium Histaspidem Dejobacis filios obtruncantem. Animadvertet in Macedonica Clyti & Parmenionis interne-

ciones, Syriæ Regum post Antiochum Epiphanem mortes, Ægyptiorum incestus, Ptolomæi Philometoris, & Antiochi Epiphanis insaniam: Ptolomæum Euergetem II. filium ex sorore susceptum interimentem, corpusque in membra divisum, & in cista compositum, die natali matri mittentem, detestabitur. In Romana etiam triplici, ut post apparebit, monstra potius hominum multi erant quam homines. Tiberius rectè lutum sanguine maceratum vocatur, Caligula nec à sorore quidem & ex ea nata abstinuit. Nero Matrem & Præceptorem sustulit; Christianos in usum nocturni luminis ustulavit. Caracalla Patrem interficere voluit, Getam Fratrem in gremio matris interfecit, fautores ejus per triennium mactavit, tandemque se sciens
cum

cum Julia Matre, ſicut Oedipus inſcius cum Jocaſta, commiſit. ut interim nihil de Heliogabalo, & aliis ſub Dyarchia & Polyarchia Imperatoribus, dicam. Poſt intercifionem Imperii Phocas & Juſtinianus II. inter Imperatores: Longinus & Johannes Lemigius inter Exarchos, Aiſtulphus inter Longobardos, Lotharius inter Francos, Henricus Henrici IV. filius inter Germanos, plærique inter Pontifices, exemplo eſſe potuerunt. Sub Arnulpho, Baronio teſte, ſedebant Romæ homines monſtroſi, vita turpiſſimi, moribus perditiſſimi. Tacebo interim deGræcis, Saracenis, Turcis; & præteriti ſeculi moderniqne reticebo exempla. Inſignem eorundem fuiſſe *humanitatem*, Darii Medi in Chaldaica erga Danielem favor, Cyri univerſa in Perſica vita, Artaxerxis Longi-

mani clementia, Alexandri in Javanica continentia, Ptolomæi Lagidæ justitia, Philadelphi in litteras amor; Augusti in Romana omnigenæ virtutes, Titi beneficentia, Trajani fortitudo, Constantini M. in Religione zelus, Caroli M. erga studia favor; Henrici IV. magnanimitas; ut interim Rodolphum Habspurgicum, Maximilianum, & alios præteriti & præsentis, in Gallia, Britannia, ævi, Monarchas, silentii velariis involvam; sufficienti documento esse possunt. *Ecclesiam* quod attinet, vere erat alcyon in medio mari, & hirundo in sinu Medeæ nidificans. Nam Judaicam Ecclesiam Nebucadnezar in Captivitatem abduxit, Evilmerodach & Belzasar in eadem detinuere, Darius Medus aliquanto laxavit, Cyrus remisit, Cambyses iterum

rum cohibuit, Darius Nothus plenariè reduxit, Alexander reductam confirmavit, Ptolomæus Lagidas & Seleucus Nicanor per Ægyptum & Syriam dispersere, Ptolomæus Philometor & Antiochus Epiphanes graviter oppressère, Maccabæi fortiter defendere, Pompeius prophanavit. Schilo sub Augusto renovavit. Nero renovatam in solitudinem pepulit: in qua tamdiu delituit, donec post tempus, tempora, & dimidium temporis, seu ducentos quadraginta quinque annos à Constantino M. solemniter reduceretur. Quid cum ea interim & post à temporibus Nervæ actum sit, Johannes in Prophetia Apocalyptica prædixit. In hac enim, primò in Epistolis ad VII. Ecclesias Asiaticas scriptis, typum cum illius ævi tum omnium alias Ecclesiarum

exhibuit: deinde partim per Sigilla, partim per Tubas, partim per Phialas, tres post se secuturas Ecclesiæ periodos constituit, illasque Danielis exemplo singulas septem annorum septuagenis (ubivis namque septenarium observat numerum) definire videtur, ut in sequentibus dicetur. Alias Persica Monarchia parum circa Ecclesiam occupabatur, & potius ad amœnissima Asiæ latifundia, quam ad illam, oculos suos reflectebat.

CAPUT II.

De Monarchia Babylonica.

Ceterùm ut ad specialia uniuscujusque attributa, ex applicatione deprompta, accedamus, *Assyriaca* seu *Babylonica* Monarchia in *Nebucadnezare* ponitur. Nam illi, quæ in Sardanapalo finita, nihil

hil ferè negotii cum Ecclesia fuit; nec potest capitis ad reliqua membra minor proportio tamdiu duranti adscribi imperio. Nebucadnezar autem, & caput Aureum est & Leo, ut Daniel exponit. Non enim tantum ossa populi Judaici quæ Assyrii sub Salmanassare carne privaverunt, excidio Vrbis & Regni, translationeque populi, comminuit; sed etiam Monarchiam illam à Nabonassare erectam in summum deduxit, vim & fundamentum illius in sua persona, arbitrio, virtute & fortuna retinens. Duæ alæ sunt Evilmerodach & hujus ex sorore Nitocride nepos Belzasar. Hi Nabuchodonosorem, quia post mortem, ultra sortem evexere. Darius Medus verò, quia singulariter mitis, otio, ac ætate torpescens, nec à Persarum & Medorum jure abhorrens, re-

gnum amisit: speciem Monarchiæ ita mutavit, ut tanto nunc mitior sit in hostes quanto antea ferocior fuit in omnes. Verbo. Verè tum Leo Danielis Babylonicus stetit supra pedes, instar hominis, & cor humanum accepit.

CAPUT III.

De Monarchia Persica.

MOnarchia Persica per *Thoracem*, *Vrsum*, & *Arietem* significatur. Bina *Brachia* in Colosso, *Armi* in Vrso, *Cornua* in Ariete, duo indicant Regna, Medicum & Persicum. Medorum enim & Persarum magna præ cæteris subjectis nationibus fuit libertas: magna in rebus, regni curam spectantibus, authoritas. Idcirco decreta publicum Regni statum concernentia, quando rata debebant ha-

haberi, iſtarum nationum nomine promulgabantur. Quia tamen Medicum ante Cyrum ab everſione Aſſyriaci ſub Tonoconcolero ſeu Sardanapalo clarum fuit: Perſicum cum Cyro, qui Cambyſis Perſæ ex Mandane Aſtyagis Medi filius, cæpit: illud per altius cornu, hoc per humilius ſine dubio figuratur. *Cor* & *prima Coſta retorta* fuit Cyrus auctor Monarchiæ Lydorum, Babyloniorum & Medorum ſubactor, terrarum omnium inter Indum & Nilum, Oceanum & Mare Caſpium devictor, & Principis perfectiſſimi exemplar. Non tantum enim in eo prudentia, fortitudo, & clementia, ſed & modeſtia, diligentia, juſtitia laudatur. *Cardialgiæ obnoxium cor. Secunda* tamen *Coſta retorta* fuit Cambyſes. Nam hic autoritatem Regni devictis Ægyptiis, & capto Pſammenito, ſta-

bilivit. At quia contra Æthiopas, Macrobios, Carthaginenses & Ammonios cum damno egressus est: tum etiam Smerdim fratrem & sororem è medio sustulit; violavit eandem, à vestigiisque parentis secessit. Darius Histaspides, & Xerxes, *duas solidas* constituunt *costas*: sed iste *pleuritim* & *asthma* pectori Persico induxisse videtur: ille non item. Darius enim Babylonios rebellantes compescuit. Thraciæ maritimam oram per Megabyzum devicit. Ioniam, duce Aristagora rebellantem, recepit. & quamvis probrum expeditione in Scythas acquisivisset, à Miltiade in campo Marathonio ingenti clade affectus esset: ita tamen se gessit, ut nunquam apparatu destitueretur. Xerxes verò etsi Ægyptios rebellantes compescuit: tamen ingenti illo exercitu (sep-

pin-

pringenta millia de regno, trecenta de auxiliis, & decies centum mille naves numerabantur) intra biennium, idque non totum, amisso, ita vires regni enervavit, ut nec Sardibus in Cilicia commorari, sed ad interiora se recipere cogeretur. *Tres pectorales Costæ* Artaxerxi Longimano, Dario Notho & Artaxerxi Mnemoni tribuuntur. Ille quidem Ægyptios post patris cædem rebellantes, sub pristinum jugum redegit: tamen maris imperio Atheniensibus permisso, Græcisque Coloniis per Asiam liberis esse jussis, aliquid amisisse existimatur. Darius *Pulmoni* etiam similis est. Nam sub eo subditis etiam respirare concessum fuit. Unde & Judæi in ædificatione templi strenuè processere, & Ægyptii rebellantes quietem habuere, & in Asia beneficio fœderis cum Lacedæmoniis

moniis percussi, omnes Vrbes receptæ sunt. Equidem nec per Pharnabazum & Tissaphernem per fraudes Alcibiadis distractos, quicquam effectum est; nec per Cyrum juniorem multum: Integer tamen pulmo mansisse, corrumpi sub Artaxerxe Memore cæpisse videtur. Et certe iste, fratre Cyro victo, Agesilaum, qui non Asiam minorem modò sibi conciliavit, sed etiam in majorem transire, ac de summa rei cum Artaxerxe dimicare constituit, non nisi corruptis ingenti pecuniâ, sagittarium insculptum habente, Græcis, ejicere potuit. In Cadurios profectus, salutis discrimen cum toto Exercitu subiit, & plurimis amissis vix ipse Tiribari stratagemate evasit. Rebellarunt ei tandem tum maris Asiatici accolæ, tum satraparum nonnulli: Tachos vero Ægypti

Ægypti Rex bellum intulit. Vltimi Monarchæ *nothis* indigitantur *costis*. & antepenultimus cum penultimo ulcus pulmonis, ultimus verò Syncopen ostendere videtur. Artaxerxes enim Ochus nihil ferè laude dignigessit, Sidonis excidium, Ægyptiorum quartum & gravissimum jugum, si excipias; imo parricidia horrenda exercuit, & miserè mortuus est. Narratur enim felibus esse projectum cadaver, & loco ejus aliud sepulturæ traditum, ac ossa in gladiorum manubria esse conversa. Arses tres annos regnavit, & per Bagoam Ochi interfectorem, cum tota Stirpe Regia, sublatus est. Darius denique Codomannus tribus præliis ab Alexandro ad Granicum amnem, ad Issum fluvium, ubi ex 400. peditum & centum Equitum millibus tertia pars

amissa

amissa, ad Gangamela denique victus, & Bessi conspiratione interfectus, mortem Monarchiæ intulit. Alias fatalis huic Monarchiæ terminus fuit Hellespontus.

CAPUT IV.

De Monarchia Macedonica.

MOnarchia Javanica seu Macedonica *ventriculo imo* assimilatur, sed Regem illius primum *Pardo* figurare voluit Spiritus Sanctus. Et certè splendoris carentiâ, robore, celeritate, exitu denique optimè cum eo convenit Alexander. Viliorem præ Hephæstione staturam vel ignorantia Sysigambis ostendit; robur, de hostibus nunquam non parta victoria. Cum nullo congressus est quem non vicerit, nullam urbem obsedit quam non expugna-

gnaverit, nullam gentem adiit quam non calcaverit. De celeritate ultimum triennium testatur. Tum Chorasmios & Dahas in deditionem accepit, Cleofida reginam superavit; peragrata India Porum secundum se ab eo fateri coëgit. Inde Adrestas, Gesteanos, Præsidas, Gangaridas cecidit. Unde Symbolum Μηδὲν ἀναβαλλόμενος. De exitu ipse Eventus ostendit. Ut enim Pardi non nisi ebrii capiuntur: sic ille apud Thessalum Medicum convivio præsens, nondum Herculis scypho epoto, repentè velut telo confixus, ingemuit, & paucis post diebus, fato domus suorum majorum considerato, quorum plærique intra trigesimum annum abivere, mortuus est. Post mortem illius occisis Aridæo fratre, & Hercule ex Barsinone, Alexandrulo ex Roxane filiolis, *quatuor alæ*

qua-

quatuorque capita tandem apparuere. Cassander enim Europæ, Lysimachus Thraciæ, Ptolomæus Ægypto, Africæ, & Arabiæ, Antigonus toti Asiæ præfectus erat. Attamen Spiritus Sanctus Regem Austri seu Ægypti Ptolomæum Lagidam, & Aquilonis seu Syriæ Seleucum Nicanorem inter primos divisores ponit, eorumque inter se successoribus fortunam, usque ad Antiochi Epiphanis (qui Antichristi Historiam continet) exitium, luculentissimè describit; ita ut hæc duo Regna fuerint duo illius Monarchiæ latera, & in medio, ratione situs, Macedonicum Regnum collocatum fuerit. Alias nec Ptolomæus Lagidas, Philadelphus & Euergetes, *hepati, spleni*, & *ventriculo* sunt dissimiles. Lagidas enim ita suum stabilivit Regnum, ut à morte Antigoni ac in-

inprimis post decem postremos regni annos, nemo eum domi turbaret. Seleucus etiam non tantum urbes extruxit, & Judæos in eas transtulit; sed etiam Thraciam, occiso Lysimacho, occupavit. Philadelphus singulari amore meliores complectebatur literas; & bella cum Antigono Macedoniæ Rege, & Antiocho Theodone Syriæ, haud infeliciter gessit. Euergetes autem non solum Asiaticas urbes, parricidium Seleuci Callinici, in Berenice noverca & filiolo ejus commissum, detestantes, deficientes accepit; sed & Seleucum ipsum postea vicit; nec, illo mortuo, à Seleuco Cerauno filio attactus est. At Ptolomæus Philopator vel *Apepsiæ* vel *intestinis* comparari potest. Non tantum enim ab Antiocho M. in duplici expeditione vexatus est; sed etiam eo devicto,

cum Vrbes certarent, ut in dedendo sese vicinos prævenirent, maluit persecutionem in Judæos instituere quam Syria tota potiri. Antiochus verò Magnus *Bulimiam* repræsentat. Nam & Ægypto sub Philopatore & Epiphane inhiavit, & tota Syria expulsis illius præfectis potitus est, & Achæum omnibus quæ in Asia habuit exuit, & in Parthis, Hircanis & Bactrianis sibi obstringendis multum laboravit, & Phœnicia tota, anno Epiphanis septimo recepta, in Europam trajicere, & Asiæ Vrbes sibi subjicere tentavit; tandem templum Beli apud Elymæos spoliare voluit. Antiochi Epiphanis Historiam Daniel accuratissimè descripsit, *Cl. Graserus senior* cum Antichristo contulit. De cæteris curiosè indagare nolo, cum præsertim eo usque tantum prophetia capitis undecimi

mi decurrat. Videntur tamen Syriæ post illum Reges *exquisita dysenteria* similes fuisse. Tamdiu enim se invicem trucidabant (Athletis conferendi, quos cum defessi sint certamine, pudet tamen adversariis manus dare, & refovent se per intervalla ad restaurandum certamen) donec populus Syriacus mutua illorum odia pertæsus in Tigranem consensisset. Ægypto perniciosum semper fuit fœminarum Imperium. Nam ut sub Philopatore Euergeta II. Lathyro ac Auleta turbas dedere; sic Cleopatra exitium eidem approperavit.

Caput V.

De Monarchia Romana.

Monarchia quarta *inferioribus* in Colosso *artubus*, & *bellua ferreis dentibus*

instructa, ac omnia comminuenti, haud sine causa comparatur. Nam primo comminuisse eam omnia, imperii pomœria, quæ jam tum, cum cæpisset, habuit, sufficienti sunt documento.

Nil de Attali Regno, & Lybia universa, legatis, devicto Mithridate, Asia, Ægypto, denique sub Augusto adjecta, dicam. devicta fuit Macedonia à Perpenna, Achaja à Mummio, Numidia à Cæsare, Mauritania ab Augusto, subacta Africa & Hispania à Scipione, & C. Domitio Calvino; Gallia Narbonensis ab Ahenobarbo. post devictum Vercingentorigem, omnis illa, quæ à Saltu Pyræneo Alpibusque & monte Gebenna, fluminibus Rheno & Rhodano continetur, patetque circiter ab his & tricies millia passuum, præter socias Civitates, in Provinciæ formam à Cæsare redacta; cui

etiam

etiam Britannia & Germania debetur. Et revera *decem* illa *Cornua* & *totidem in pedibus digiti*, decem Regna sunt, quibus Romanum Imperium primò conjunctim superbiebat. In Oriente Syria, Asia, Ægyptus, Africa, & Græcia: in Occidente Italia, Germania, Gallia, Hispania, Britannia, aut, si hanc Galliæ accensere libet, Illyricum.

Deinde habet ista Monarchia aliquid, quo & *femoribus illorumque intercisioni*, & *tibiis harumque interfectioni*, & *pedibus* similis esse videtur. *Femorum* similitudo non tantum ex diversis Orientis & Occidentis rationibus apparet; sed etiam ex eo, quod, quamvis ducentos annos sub Monarchis fuerit, illi tamen propriis humeris tantam tanti regni molem ferre non potuerint. Vnde in Historia Augusti adjuto-

res Drusus & Agrippa, in M. Antonii Veri, Lucius Verus; Quin postea orta Dyarchia quatuordecim Imperatorum, mox quadruplex Imperii (prima inter Licinium & Constantinum, altera inter Constantini filios & alios, tertia sub Valentiniano & Valente; quarta inter Arcadium & Honorium Theodosii filios) divisio. *Magnitudo* etiam in *Exortu femori* competens, constitit Romanæ Monarchiæ in Oriente & Occidente ab Augusto usque ad Trajanum. Si quæ in Germania, Britannia, & Armenia, incursiones factæ, repulsiones potius vim inferentium, quam offensiones Imperantium dicendæ sunt. Trajanus strato ingenti ponte Danubio in Septentrione, trajecto Euphrate in Oriente, Romani Imperii latifundia dilatavit, & anno Christi CXV. Vrb. cond. DCCCVII summum
illius

illius apicem attigit. At post eum cœpit *magnitudo illa paulatim deponi*, & *in angustiorem cogi circulum*. Sub Hadriano enim in Oriente ex Mesopotamia, Assyria, & Armenia præsidia revocata, illi liberi pronunciati sunt. Persa Artaxades Arsacidis Imperium eripuit, & quædam alia ab ejus posteris, de quibus in Historia, acta, donec per irreptionem Græcanicorum hominum, quorum primus Leo, qui Martiano successit, fuit, intercideretur. In Occidente à Marcomannis, Quadis, Sarmatis, Gallis, diverso tempore ita attritum est imperium, ut non tantum Africa à Genserico occuparetur, & exinde in Hispaniam & Italiam fierent excursiones, Alaricus Gothorum Rex & Rhadagisus Scytha in Italiam penetraret, sed & Godegisilius in Galliam, nullo ob-

ſtante, irrumperet, Attila Aquilejam expugnaret, Honorium Ravennæ obſideret, & tandem Odoacer Herulorum Rex Anno Chriſti CCCCLXXVI Vrb. cond. MCCXXVIII. vere novo Danubium tranſgreſſus, Italiam occuparet, regnumque ibi conſtitueret. Et tum *interciſum fuit Romanum Imperium in Occidente. Articulationem femoris cum tibia* Juſtinianus adimplevit. Hic enim duce Belliſario, Gilimere Vandalo in Africa devicto & capto, per Narſetem Eunuchum, Gothorum Regno in Italia fine impoſito, imperium reſtauravit, & interciſioni, quæ per L. annos duravit, finem impoſuit. Quia tamen articulatio illa exacta eſſe nequivit, & *patellam adjunctam* habet, retinuerunt Saxones Britanniam, Franci ter, ipſo imperante, incurrerunt in Italiam.

VVeſt-

VVeſtgotthi intacti manſerunt, & poſt eum reſtaurationi illi, patellæ inſtar, Iuſtinus II, Tiberius & Mauritius ejus gener adhæſerunt. Poſt mortem Mauritii cæpit Romanum Imperium aliquid ſimile habere *fibulæ* & *tibiæ*, tam in Oriente quam in Occidente. Ibi enim erat Regnum Imperatorum Conſtantinopolitanorum, quod primo indivulſum ab Occidente, ſub Leone Iſaurico à Pontifice Romano excommunicato, divelli cæpit, ſub Irene vel potius Nicephoro per coronationem Caroli M. Romæ factam divulſum, ſub Leone Amoræo, Balbiſque ejus ſucceſſoribus Comnenis, & aliis ad Flandrorum & Francorum adventum perſtitit. Hi demum, duce Balduino, ab Alexio, ut junctis cum Venetis viribus ſe Imperio reſtituerent, perſuaſi, claſſe ex Dalmatia ad Boſpho-

rum Thracium adducta, & catena ferrea sinui Peram à Byzantio dirimenti obtensa, rupta, Alexium Imperatorem cum cæco patre Isacio, ereptæ dignitati primum restituerunt; sed post cum stipendia Latinis solvi non possent, & illis ferocius agentibus, seditione excitata, Nicolaus Canabus à populo Alexio substitueretur, Alexiusque Ducas, cognomento Murruphilus, amoto utroque, Imperium invasisset, capta urbe Græcorum Imperium ad sexaginta annos interciderunt. Præterea regnante Heraclio Mahumetus Coranum suum spargere aggressus, occupata Mecha, alterum erexit regnum, à cujus fundamentis prophetia Danielica de *Cornu illo quod inter decem parvum nasci sed tria ex illis decem mox convellere debuit*, cæpit adimpleri.

Et certè, quamvis varia hujus Regni

Regni fortuna in posteris fuerit; & non tantùm tum à Michaële Leonis Amorræi nepote, ductu Petronæ, tum à Basilio Leone & Romano sæpius vincerentur; sed etiam ipsi inter se, constituto à Mamluchis seu Turcomannis Syriæ Rege Achmat, filio Tolonis, qui Mammonis Caliphæ servus erat, assignatisque Abasidis (Abasidæ fuerunt posteri Abasi, Abubecheri primi Caliphæ, à quo post Ali quartum Calipham Caliphatus à Mavia ejus filio, & Jesid Nepote, ad Martianem filium Elhacham, & decem ejus posteros, quorum ultimus Marvan, devenit, filii; & cæperunt, interfecto Marvane isto decimo Elchachami successore, quod Abraham Sacerdotem, qui erat de posteritate Abasi, occidisset) in Bagded seu Seleucia, Tolonis posteris in Ægypto, sedibus; Caliphatu diviso,

mu-

mutationem facerent; imo Duce Tagrolipice Turco illi qui in Arabia, cæso Machumete Perfidis, & Chorarmiorum Principe, regnum perderent: tamen Ægyptum & Syriam (quanquam ab Argonautis vexati) obtinuere; donec Bagded vastata est, Mustleatzes Calipha ab Halacho, qui & Vlan Chan dicitur, interficeretur, & Elmutamus Saladini abnepos in Ægypto aqua & igne periret, Azeddinque Ibik in ejus locum substitutus, Mamluchorum regnum, quod sub Tomumbejo à Selymo Turca eversum est, fundaret. In Occidente *duplex* etiam erat *Imperium*: Vnum tum *Exarchorum*, quod in Longino primo præside cæpit, in Eutychio, exactis centum octoginta annis, finitum est; tum *Longobardorum*, quod sub Justino ortum, post ducentos annos à Carolo M. eversum est; tum

tum *Francorum* quod in Carolo M. incunabula, in Arnulpho exitum sortitum est: tum *Germanorum*, quod in Saxonibus, Franconibus, Suevis, tamdiu duravit, donec per interregnum septemdecim annorum intersecaretur. Alterum erat *Romanorum Pontificum*. quod sub Phoca cepit in Leonis Isaurici Excommunicatione, Italiæ ac Hesperiæ ab eo abductione, cum Rachisio pace, Constantini VI. responso, (respondit autem hic, cum à Stephano P. R. de auxiliis contra Aistulphum Longobardorum Regem sollicitaretur: habens arma secularia, & nervos Imperatoribus ereptos: Defensate vos ipsos) Caroli M. Coronatione, evidenter apparuit; in Hadriani III. decreto, Henrici IV, Frederici Barbarossæ, Henrici VI, Frederici primogeniti, Frederici Ottonis Brunsvicen-

vicensis actis confirmatum est. Primum autem ex *mari doctrinæ emersit*, postea *ex terra potentiæ* prodiit, ense potens gemino. Vtrumque regnum, Machumedicum nempe & Pontificium, Spiritus S. in Apocalypsi sub bicorni bestia, illaque Religionis cucullo obvelata, (cornua enim illa agni similia) proponit, & ita describit, ut evidentissimè, illam esse, quæ populum Catholicæ Ecclesiæ, olim lascivientem, in gravissimam animi corporisque servitutem adegit; hodie verò ad libertatem adspirantem durissimè premit, turbat, & persequitur, appareat. Post hanc R. Imperii intercisionem, ortum est aliud ejus genus *Pedibus* simile. Vt enim isti initio coarctantur, mox in majorem amplitudinem excurrunt, tandem in quinque digitos desinunt; sic & hic se res habet. Sub Rudol-

pho

pho Habſpurgico, qui primus in hac Imperii reſtitutione fuit, ſola Germania Imperio erat relicta, cum antehac Italia & Gallia ei conceſſa fuiſſet. Amplius paulo cæpit reddi ſub Henrico VII. Comite Lucemburgico, quod ex ejus in Italia actis facillimè colligitur; at ſub Carolo V. quia cum pleriſque Provinciis & Regnis negotium habuit, ad ſummam deveniſſe latitudinem haud immerito cogitari poſſet.

De pedibus dictum ſuperius. Alias *ferrum* hic fuiſſe incrementa ipſorum, Hiſpaniæ præſertim oſtendunt; at *cum argilla* idem mixtum, disjunctio, quæ nunc cernitur, nihil obſtante per humanum ſemen commixtione, evidenti eſt argumento. In Oriente fuere, *Conſtantinopoli, Græci ad Emmanuelem, qui capta à Machumeto anno

Do-

Domini 1453. Constantinopoli, sive pugna inter hostes, sive afflictione, inter fugitivos periit. Quoad Turcicum autem Imperium, Aladin II, sibi per Tartaros ereptum, recuperavit; & post Othmen insignia regni, vexillum, ensem, & indumentum accepit, rexque constitutus est. Hujus posteri Saracenicum regnum longè facilius quam vel Marianidæ vel Ahasidæ in primo Calipharum genere propagarunt, quod ex Solymanni & Selymi gestis patet. An vero illud Imperium *scoparum dissolutarum* instar sit, & in *quinque digitos exiverit*, colligere facillimum est. Scindi per irruptiones Persarum videmus. De cætero, quæ de regno in secula mansuro, lapide in montem converso, & regna convellente dicuntur, DEUS novit. Omnis Prophetia ante eventum ænigma est, ci-

tius impletur quam intelligitur. Quidam singularem Ecclesiæ in his terris felicitatem promittunt. Vtinam! Ego hic cum Cl. Grasero, ex cujus mente ista scripsi, desino, & DEO omnia commendo.

HISTORIÆ ECCLESIASTICÆ

Ad

Prophetiam Apocalypticam applicatæ Synopsis.

CAPVT I.

De statu Ecclesiæ sub Augusto *& ejus posteris.*

TErtio *Augusti* decennio currente, cum finiretur annus Mundi 3947, natus est promissus ille mundi Salvator, *Schilo* & *Vnctus Domini*, *ex vir-*

giae Maria, Iosepho desponsata. & habuit metatorem hospitii, summum illum Monarcham *Augustum.* Neque enim Deipara virgo *Bethlehemum* locum nativitati ejus filii, jam pridem indicatum, ventura fuisset, nisi circa illud tempus *Imperator* iste, ex curiositate quadam, ut tum videbatur, sed, ut eventus docuit, ex arcano providentiæ divinæ consilio, *Quirinium* extra ordinem, ad censuales tabulas in *Syria* & *Judæa* conficiendas, misisset. Sex ante eum mensibus natus est *Hebrone Zachariæ*, muto ob incredulitatem facto, & *Elizabethæ* effœtæ, *Iohannes*, & ut *antea motu salutavit, quem voce non potuit, ita tunc vocem patri suo retulit.* Gratulari sibi de hoc regis & Servatoris sui adventu debebant *Iudæi*: sed illi tum toti erant in jugo servitutis externæ à suis cervicibus depellendo,
&

& varias contra *Herodem* molitiones, contra *Romanos* seditiones instituebant. Illis itaque non accurrentibus *advenere Magi ab Oriente , & adoraverunt eum , ac muneribus oblatis honoraverunt. Herodes* verò licet, ut *Idumæus* , à prima origine *Judæorum* frater, & à *Judaismo* ante seculum ab ejus gente suscepto, veri DEI cultorum tabulis inscriptus esse volebat: tamen cum rescisceret ex *Magorum* illorum percontationibus, esse *natum illum Regem, in quem ab ejus domo regnum Iudæ transferendum esset* , insidias ejus vitæ struxit, & cum in ipsum illum infantulum incidere non posset, bimulos infantes omnes in illo Judææ tractu occidi jussit. Scilicet monitus ab Angelo *Iosephus* secessit in *Ægyptum* cum infante & matre ejus , nec rediit donec *Herodes* dominatio-

 nem

nem cum vita desereret: idque factum est biennio illo, quod vulgatæ *Christi* æræ deest, nondum finito. Quid postea Dominus egerit, ad XXX. ætatis annum, ignoratur, nisi quod *anno* XII, quo tempore LXII. *Septimanæ Danielis* ex *Septuaginta* illis effluxerunt, *disputatione cum doctoribus in templo inita*, sapientiæ suæ divinæ specimen edidit. *Anno* vero XXX. completo, qui erat *Tiberii* XV, cœpit *Iohannes* Baptismo instituto V. T. abrogare, & præsentiam Domini omnibus annunciare. Hunc secutus est Salvator, & ministerio suo in *quintum annum* peracto, *passus, mortuus & sepultus est*, *ac tertia die resurrexit à mortuis*, *inde quadragesima die ascendit supra omnes cælos*, *missis in universum mundum Apostolis*, *in quos ideo proximo die, visibili specie*, *Spiritum Sanctum* *effu-*

effudit. Secundum hæc gesta sunt deinceps ordine intra XXV. annos ad quartum usque *Neronis* annum ea quæ in *Actis Apostolicis* describuntur. *Nero* vero *anno Domini* LXIV. incendii *Romæ* petulanter excitati infamiam in Christianos innocentes transtulit, & excitavit primam persecutionem in illis, quas *Draco ille antiquus* decem in primitivam Ecclesiam concitavit. Horribilis vero fuit illa, cum, tanquam incendiariis, non modo inter moriendum ludibria adderentur, sed etiam in usum nocturni luminis tanquam incendiarii ustularentur. Et certè tum exordium suum habuit prima *Mulieris Apocalypticæ in solitudinem fuga*, *quam comitatum est illud decem persecutionibus nobilitatum prælium Draconis in cœlo*: & *quæ tempus, tempora, & dimidium temporis*, si-

ve CCXLV. annos durare debuit, & revera duravit.

CAPUT II.

De statu Ecclesiæ sub tribus ex Flavia *Imperatoribus.*

A Prima persecutione ad *Domitianum* usque creverat multum Ecclesia, & fuit *Hierosolymis* post *Iacobum* Episcopus *Simeon* uterinus ejus frater & filius *Cleophæ* : *Antiochiæ* agebat *Euodius*, Alexandriæ *Anianus Marci Euangelistæ* successor, *Ephesi Iohannes* Euangelista; in *Creta Titus*, *Romæ Cletus*. Viguitque hic ita Euangelium, ut à *Domitiani* quoq; cognatis, *Flavio* nempe, *Clemente* & *Flavia Domitilla* ejus uxore, reciperetur. *Domitianus* vero secundæ persecutioni subjecit *Ecclesiam*, quæ anno Christi 91. non tantum *Romæ*, sed & in omnibus impe-

rii locis exercita, *Cletum* inter cæteros sustulit. Hoc vero adhuc vivente missus est *Romam* ex *Asia* vinctus *Ioannes Euangelista*, &, ut *Tertullianus* refert, in oleum igneum demersus, cum illæsus evasisset, relegatus est in insulam *Patmon*: ubi, post quinquennium ferè exactum, scripsit sub finem imperii & vitæ *Domitiani* Apocalypsin: *in qua primò in Epistolis ad* VII. *Asiaticas Ecclesias scriptis, typum cum illius ævi, tum omnium alias Ecclesiarum exhibuit: deinde revelavit ea quæ post illa tempora in Ecclesia secutura erant, partim per sigilla, partim per tubas, partim per phialas, & ubivis septenarium usurpat numerum.* Hinc videtur tres post se secuturæ Ecclesiæ periodos constituere, & *Danielis* exemplo, *singulas septem annorum septuagenis* definire. Et certè non ineptè pro-

phetiæ singulorum, sive *sigillorum*, sive *tubarum*, sive *phialarum*, singulorum LXX. annorum Historia successivo ordine numerata respondet.

CAPUT III.

De statu Ecclesiæ sub primo sigillo.

NErva imperante cœpit ea *Ecclesiæ periodus*, quæ non modo sua habuit fata, sed etiam solidum pignus sequentium periodorum secum tulit. Ideo ejus articuli vocantur *sigilla*. Fuit autem fatum illius Ecclesiæ tale, quale in fuga, in solitudine, in prælio, nonnisi sanguine declinando, esse potest. Primi tamen LXX. anni sequentibus tribus lætiores fluxerunt. Scilicet *equus albus tum prodiit, & sessor in eo cum arcu & corona, qui prodiit vincens & ut vinceret.* Trium-

Triumphavit itaq; tum læta veritas: sed prius constantia quam oratione piorum Imperatores mitigati sunt. Et *constantia* quidem contra *Trajanum* & *Hadrianum* opus erat. *Trajanus* superstitiosus fuit, & cum *Iovi* fictitio acceptum referret, quod primus ex peregrinis ad *Imperatoriam dignitatem* pervenisset, ut gratiã ei referret, in imperii ingressu retulit ad *Senatum* de prisca religione conservanda, ac prohibuit edicto, ne essent sodalitates. Etsi vero isthoc mandato non injuncta fuit persecutio Christianorum; tamen quoties conventum habuerunt, varia pericula incurrerunt. Itaque tertiam persecutionem tum sustinuisse creduntur. Neque obstat *Plinii* alterius, *Plinii* ex sorore nepotis, in eos quasi commiseratio, quam, cum proconsul in *Bithyniam* mitteretur, & magnam

multitudinem Christianorum opera, inprimis *Iohannis Euangelistæ*, qui nuper *Ephesi*, rogatu Episcoporum *Asiæ*, Euangelium contra *Ebionem* & *Cerinthum* scripserat, ac C. annos natus terris valedixerat, collectam videret, ostendit. Scripsit enim ad *Trajanum*, se ex resipiscentibus Christianis eam tantum errorum summam cognoscere, *quod soleant stato die ante lucem convenire, carmenque Christo, quasi* DEO, *secum invicem dicere, & quod se Sacramento non in scelus aliquod obstringant, sed ne furta & alia flagitia committant, quodque iis peractis discedant, & rursum coëant ad capiendum cibum, eumque promiscuum & innoxium*; & propterea consuluit eum, an non satius foret minis & similibus modis ad desertionem adigere, quam porrò persequi. Sed *Trajanus* nihil amplius rescripsit,

scripsit, quam non esse eos inquirendos: Si tamen deferantur & arguantur, ita puniendos, ut, qui negaverit se Christianum esse, idque re ipsa manifestum fecerit, quamvis in præteritum suspectus fuerit, veniam ex pœnitentia impetret. Etsi igitur tum publicus persecutionis æstus nonnihil subsedit: tamen magna nocendi privatim occasio piorum hostibus est relicta. Corripuit autem ista persecutio præcipuè *Orientem*, & *Simonem* ultimum *Apostolorum*, annos CXX natum, multiplici cruciatui, *Ignatium* verò *Antiochenum Episcopum bestiis*, objecit. Prodiit ergo *sessor ille equi albi*, vincens quidem, sed nondum ad victoriam, cujus gratia prodiit, pervenit. Certè *Adrianus* tertiæ persecutioni adjecit quartam, donec in sua illa peregrinatione in *Graciam* deferretur, ibique

Athe-

Athenis diu moratus, à *Quadrato* Episcopo, & *Aristide* Philosopho., libros pro religione Christiana scriptos acciperet. Tum enim, cum, sapientia divina ita disponente, eodem tempore *Serenius Granius* legatus iniquitatem Christianæ persecutionis contestaretur, impetraverunt, ut non clamore vulgi, ut antea, condemnarentur, sed criminum objectorum prius convincerentur. Sed ista quidem victoria parva fuit præ hac, quæ secuta est sub *Antonino Pio*. Huic enim, *Adriano* adhuc ægrotante, *Iustinus Martyr apologiam* pro Christiana religione obtulit, & licet tum nihil egerit, tamen cum paulo post eam duplicaret, *Deo* cooperante, effecit, ut publicis edictis sanciretur, ne quis Christianis eo nomine, quod Christiani essent, molestiam exhiberet; si quis negocium

gocium facessere pergeret, delatum liberum & absolutum iri ab accusatione, etiamsi talem deprehensum; delatorem verò pœnæ subjiciendum esse. Tunc ergo demum redimita corona triumphavit veritas, & arcu prostrati jacebant persecutores. Interim crescebant cum Ecclesia hæreses. Nam *Papias Chiliastarum* sectam invenit, *Marcion* duo principia pariter æterna, unum boni, alterum mali, obtrusit. *Valentinus* denique, *Gnosticorum* author, sua semina *Romæ* clanculum disseminavit.

CAPUT VI.

De statu Ecclesiæ sub secundo sigillo.

SEcundum *sigillum* sub duobus *Veris* aperiri cæpit, & prodiit aperto *sessor equi rufi, sustulitque pacem è terra, ac alii alios*

lios mactabant. Apparet id non tantum ex conjuratione in *Commodum Severi, Nigri,* atque *Albini* bellis, *Caracallæ* in fratrem & ejus fautores crudelitate, *Maximini Thracis* imperio, *Valeriani* fato; sed & Ecclesiæ conditione. *Marcus* enim quintam persecutionem à *Philosophis*, quos impense amabat, instituit; in qua *Iustinus & Polycarpus* periere, quamque nec *Melitonis Sardium*, nec *Apollinaris Hierapolis* Episcopi apologia sistere potuit. Sextæ *Plautianus*, absente *Severo*, nil Apologetico *Tertulliani* & *Saturnini* Proconsulis cæcitate territus, initium fecit: post edictum verò *Severi* ita in *Aphrica* sævitum est, ut fideles ad DEI cultum nonnisi noctu tutò convenire possent. Septimam *Maximinus* excitavit. In octava *Decius Trajani* virtutum æmulator ita sæviit,

viit, ut multi deficerent, nec pauci eremum peterent, *Novatianus* denique erroris sui ansam arriperet, & apostasiæ sistendæ lapsis omnem remissionis spem denegaret. Nonæ *Valerianus* author erat, in eaque *Laurentius* & *Cyprianus* Coronam martyrii accepere. Semper tamen recreata est aliquo modo inter has turbas Ecclesia. Nam *Marci* sævitiam *Marcomannicum bellum* stitit, & sub *Commodo* non tantum *Romæ Britanni* se fidelibus aggregaverunt, *Pantenusque Indis* Euangelium prædicavit, sed etiam *Apollonius* cum rationis suæ fidei coram *senatu* reddere discuperet, ad finem auditus est. *Alexander* autem non tantum *Christum* noverat, sed etiam in larario inter *Apollinem*, *Orpheum* & *Abrahamum* mira Superstitione colebat. Quin sub *Gallieno* crudelissimo

ſimo alia pax, edicto emiſſo, data eſt Eccleſiis.

CAPUT V.

De ſtatu Eccleſiæ ſub tertio & quarto ſigillo.

T*Ertio ſigillo aperto* non modo ex mutuis Principum laniènis, ſed etiam ex fame, quæ tot bella & tam atrocem peſtem non potuit non ſequi, confirmatæ ſunt de veritate eorum, quæ poſtremis ſeculis expectanda erant Eccleſiæ. *Cyprianus* utique non tantum hanc inde certitudinem hauſit, ſed etiam *Demetriano* occaſionem Chriſtianos calumniandi inde ſumenti reſpondit, contemptum & obſtinationem Ethnicorum hujus mali cauſam eſſe. Aliàs notandum diligenter, quod, quamvis tria illa mala, bellum, peſtis, fames, fideles juxta cum cæte-

cæteris afflixerint, multo amplius tamen in infideles grassata sint, ut testatur *Dionysius Alexandrinus*, apud *Eusеb.* l. 7. c. 22. Videturque hic illud innui, quod in Apocalypsi sessori *Equi nigri, habenti stateram in manu sua, dicitur, triticum quidem & hordeum, sed non oleum & vinum, lædendum esse.* Tempore istius sigilli apparuit *Constantino*, in expeditione contra *Maxentium* de mole & eventu belli anxio, circiter meridiem in cælo, lucidissimæ crucis *Symbolum*, quam multi characterem nominis Christi, qualis in multis antiquis numismatis *Constantini*, & aliorum Christianorum imperatorum cernitur, fuisse putant, cum inscriptione, Ἐν τούτῳ νίκα, in hoc vince: Cujus sententiam nocturnum visum per quietem plenius aperuit. Non tantum igitur Symbolum illud in ve-

xillis militaribus circumferendo, sed & religionem Christianam ab illo tempore discendo *mulierem illam, quam Nero in solitudinem compulerat, in lucem aspectumque communem revocavit.* Prius verò quam læta hæc reductio solenni festivitate perageretur, apertum est *quartum sigillum*, & vidit Ecclesia mortem *Equo pallido insidentem trucidare gladio, & fame & morte, & per terrestres feras quadrantem terræ.* Nam in Oriente cum *Maximinus* persecutioné exemplo *Diocletiani* truculentam urgeret, ac veram incolumitatem, quæ tum contigerat, *Deastris* suis adscriberet, omnia illa mala, ac inprimis canes aut feræ miseros *Orientales* vehementer vexabant, ut refert *Euseb.* l. 9. *Histor. Eccles.* cap. 8. Huc pertinet tum *Constantius*, qui *Alexandriæ* crudeliter per exercitum

sæ-

sæviit; *Syrmii* voci ὁμοίας pro ὁμοουσίας subscribere nolentes, tormentis coëgit, tum *Georgius*, qui summam crudelitatem exercuit, tum *Macedonius*, qui ob multiplicem cædem famosus est. *Solennem* verò *mulieris Apocalypticæ* per *Constantinum factam revocationem* quod attinet; peracta illa post triumphatum *Licinium*. Tum enim præ foribus regiæ suæ tabulam in sublimi collocandam curavit, in qua depictus *Draco* transfossus telo jacuit, sub suis suorumque pedibus. Tum igitur *projectus est ille Draco Magnus, qui hactenus* CCXLV *annos in cælo præliatus est, è cælo in terram*. Ad hoc tempus, *Donati* factiones, *Arrii* Technæ, *Nicænum Concilium, Constantis*, sede imperatoria *Roma Constantinopolin* translata, remotio, *Iuliani Apo-*

statæ persecutiones referri debent.

Caput VI.

De statu Ecclesiæ sub quinto sigillo.

Sub *tertia* & *quarta imperii divisione* apertum est *quintum sigillum*: & nacta est Ecclesia inde à *Valentiniani* morte triplicem prophetiæ sibi commissæ approbationem. Prima fuit ex præterito tempore, cujus memoriam cum repeteret, vidit, ad satietatem & nauseam usque sævitum esse ab Ethnicis imperatoribus. Ideo enim *Julianus* noluit amplius gladio in fideles sævire, sed stylum & varias technas ad abolendum Euangelium adhibuit. Ideo etiam *Draco ille antiquus* non jam amplius cum Christi nomine præliari sustinuit, sed satis habuit

buit Ecclesiæ consensum perse-qui. *Valentinianus* quidem inter religionum diversitates medius stetit: sed malitia *Valentis* tantum sumsere incrementum hæreses, quantum facilitate *Constantii*. *Arrianam* quippe amplexus, excepto *Athanasio & Epiphanio*, Orthodoxos Episcopos pepulit in exilium omnes: & *Athanasio* defuncto substituit *Lucium*, hominem *Nerone* & *Domitiano* atrociorem. Adhæc *Gothis* minoribus, *Romanum* imperium paulò post eversuris, Episcopum postulantibus, non Orthodoxum, sed *Vulfilam Arianum* misit. Itaque ex præsenti tum tempore surgebat altera Ecclesiæ approbatio. Si quo enim tempore, hoc maximè, videbatur æquum, ut non jam suspiriis, qui hactenus mos fuit, sed *clamore ad judicium & vindictam*

ſanctus & verax Deſpota excitaretur. Et certè non defuit iſte clamor, ut ex ſcriptis ejus ſeculi, & vel ex *Baſilii Magni Epiſtolis* apparet. Tandem & futurum tempus fuit piis inſtar *Sigilli.* Nam iſta quidem diviſione adhuc durante, non eſt ſecuta ultio, ſed ſequens diviſio plenis eam, ut ita dicam, velis, invexit. Requieſcebant ſub hac diviſione *animæ illæ ultrices, & ſtolas albas nactæ*, ſuam innocentiam, cum per varia Doctorum, qui tum erant florentiſſimi, ſcripta, tum per imperatorum favorem & edicta mundo teſtatam fecerunt. *Gratianus* utique Epiſcopos *à Valente* in exilium miſſos revocavit, & damna eis penſavit. *Valentinianus* verò etſi à matre inſtigatus *Valentis exemplo Arianis* favit, & ideo *Ambroſium* exagitavit: tamen à *Theodoſio* reſtitutus, mutavit.

Sym-

Symmachumque, pro Ethnicismi restauratione intercedentem, ex voto & suasu *Ambrosii* & *Prudentii* frustra esse jussit. *Theodosius* interea non modò *Catholicos* diligenter promovere studuit, sed & divortium, quod *Pneumatomachi* in Ecclesia fecerant, tollere, *Concilio Oecumenico Constantinopolin* indicto, voluit.

CAPUT VII.

De statu Ecclesiæ sub sexto sigillo.

SExtum *sigillum* inter irruptiones *Gothorum* & *Hunnorum* apertum est. Tum enim fuit *motus terræ, æstror solis, & reliquæ creaturæ perturbatio, quæ incolas terræ in speluncas & petras montium compellere poterat.* In *Italia Veneti*, motu imminentis *Attilæ*, locum in vicino mari occuparunt. Reliqui *Itali* de

patria deserenda consilia agitabant. In *Gallia* perfugium quæsitum est apud *Francos*. *Rex* enim *Merovæus* illorum in *Gallis* sedem stabilivit, & nomen primæ *Francicorum* in *Gallia* regum familiæ, quæ *Merovingorum* esse dicitur, dedit. *Britanni* verò à *Romanis* deserti, *Anglos*, *Saxoniæ* populum, contra *Scotos & Pictos* accersiverunt. Alii populi *alios montes & petras rogabant, ut super eos caderent, ac eos absconderent à conspectu ejus, qui tum vindictam exercebat, Domini.* Atque hæc perturbatio non solum prophanos homines, sed etiam Ecclesiæ antistites perculit. Itaque *Prosper* ejus ævi *Synchronus* in illis, quæ primo *Marciani* anno subnotavit, conqueritur, quod valdè miserabilis Reip. status tum apparuerit, & non modo ne una quidem absque barbaro cul-

cultore fuerit provincia, sed etiam nefanda *Arianorum* hæresis, quæ se nationibus miscuit, *Catholicæ* nomen fidei, toto orbe diffusa, præsumserit. In *Orientem* tamen descendit *Angelus ille, qui veros* DEI *cultores obsignavit.* Pax itaque civilis ibi tanta fuit, ut Ecclesiastici homines non possent ejus commoda æqua mente tolerare. Vnde *Chrysostomi* & *Epiphanii* discordiæ, illius propter *Eudoxiam* exilium, *Orientalis* Ecclesiæ cum *Occidentali* diffidia, *Pelagii* turbæ, *Nestorii* de *Communicatione idiomatum* errores, ejusdem tam in *Concilio Ephesino*, quam Congregatione *Chalcedonensi* condemnatio, *Eutychis* de *naturæ unitate* deliria, ejusdem in *Ephesina* II, ληστρικὴ dicta, absolutio, & in Concilio *Byzantino* condemnatio. Interim in hoc Concilio positum videtur

tur fundamentum infelicis illius dimicationis, quæ tandem in Ecclesiasticam tyrannidem, & ut Apocalypsis loquitur, in *ortum bestiæ septicipitis & decemcornis ex mari* erupit. Certè *Leo Pontifex Romanus, cum Flaviano, Constantinopolitano Episcopo*, secundas à se ibidem decretas fuisse videret, aliis *Concilii* actis probatis, hoc tamen caput ultimum, quod ei erat instar panni, purpuræ assuti, improbavit.

CAPUT VIII.

De statu Ecclesiæ sub sigillo septimo.

I*Ustino* imperium ineunte apertum est *Septimum sigillum*, & *silentium in cælo factum per semihorium*. Tum enim tanta felicitate fruebatur Ecclesia, quanta vix sub *Constantini* fuit

fuit imperio. Certè *Eutychiana* hæresis, Synodo *Constantinopoli* adversus eam celebrata, & *Severo*, illius promotore, *Antiochia* fugiente, imminui cœpit: *Arianis* tam angusti sunt præscripti cancelli, ut *Theodoricum Italiæ Regem* contra *Anastasium* & subditos illi *Catholicos* incitarent. *Occidentalis* Ecclesia rediit cum *Orientali* in communionem. In *Persia Manichæi* funditus deleti sunt; & vicinus *Colchorum Rex Iathus* sacra Christiana accepit. In *Aphrica Huldericus* post *Thrasymundi* mortem omnes Orthodoxos exules revocavit. In *Gallia Clodovæus*, cum in bello *Alemannico* summis premeretur angustiis, ad Christum confugit, & tandem, precibus *Clothildis Burgundæ* expugnatus, baptismi accipiendi consilium expediit. *Iustino* extincto impleta sunt sub *Iustinia-*

no,

no, *Tiberio* & primis *Mauritii* annis illa quæ de *thuribulo*, *altari*, *fumo & terramotu* adjiciuntur. *Iustinianus* enim instar summi sacerdotis Ecclesiæ, occupata *Africa*, devictis in *Italia Gothis*, pœnas à vetere & persecutrice *Roma*, tam innocentis sanguinis effusi, quam veritatis cælestis spretæ, sumsit, & sic piorum precibus & desiderio, qui *Gothorum & Vandalorum* jugo eximi petierunt, satisfecit. At quia ideo damnationem trium capitulorum (in Concilio *Constantinopolitano*, quod inter *Oecumenica* est quintum, actum est, cum de *Origenis* erroribus à Monachis ex *Ægypto* in *Palæstinam* effusis, renovatis, tum de *Theodoro Mopsvesteno*, & de *Theodoreto*, qui olim cum *Nestorio* senserat, & duodecim *Cyrilli* capitulis se opposuerat, & *Iba*, qui scripserat epistolam ad *Marin*

rin Persam hæreticum, pro *Nestorio*, & ideo propositio illius, trium capitulorum nomine, circumferebatur) tum per edicta, tum per *Vniversale Concilium*, toti Ecclesiæ obtrudere voluit; magno fervore *Constantinopolitanum Patriarcham* propugnavit; à *Vigilio P. R.*, ut primo loco sibi relicto, secundum *Constantinopolitano*, inter sacerdotes ab ejus prædecessoribus præfractè negatum, concederet, impetravit; ad *Aptartodocitas* descivit: ut illa re ignem de altari deturbasse, sic hoc secundi loci stabiliendi conatu tonitrua & fulgura immisisse videtur. Certè *Ioannes Menæ* successor, qui *Iejunator* à sobria vita est dictus, non contentus secundo loco, primum imo *Oecumenicum* primatum affectavit, nec vel à *Pelagio* II. vel *Gregorio M.* ejus successore, *Antichristi* præcur-

curſorem hac nota inſigniente, ab ea inſania abduci potuit.

CAPUT IX.

De ſtatu Eccleſiæ ſub prima tuba.

SEcunda Eccleſiæ periodus initium habuit ſub *Mauritio*, extenditque ſe uſque ad *Henrici* IV. tempora: & licet ſinguli ejus articuli tanquam claſſico indicentur, tamen minores plagas priore ſui parte complectitur potiùs, quam poſteriore. Ac ſub *Mauritio* quidem ad *clangorem primi Angeli & præcedentium tonitruum & fulgurum ſtrepitum, ſequi grando & ignis miſtus ſanguini capit.* Nam *Mauritius*, qui impediit quo minus *ſenioris Romæ* Epiſcopus Epiſcopum *novæ Romæ* deprimeret, cruente ſatis interfectus eſt à *Phoca*. Et *Phocas*, tantum abeſt ut

ut diras *Romani Episcopi* incurrerit, ut mutuis beneficiis inter se invicem certaverint. Vnde & *Cyriacus*, qui *Constantinopoli* post *Iohannem* sedit, titulumque *Oecumenici à Mauritio* concessum retinuit, in odio apud *Phocam* fuit, & *Bonifacius* titulum illum *à Phoca* nullo negocio impetravit. Cæterum quia, *Heraclio* à militibus imparato, *Persæ* in *Armenia*, *Cappadocia*, *Syria*, *Ægypto* & *Africa duodecennium* grassabantur, *Mahometusque Mecha* occupata novum regnum fundavit, & *Saraceni* successorum illius auspicio *Syriam* totam & *Palæstinam* sibi subjecerunt; videtur *tertia pars terræ*, *Asia* nimirum, *tum exusta fuisse*, & *non solum tertia pars arborum*, *sed etiam omne gramen viride*, *adeoque* pabulum & patrocinium Ecclesiæ in illis locis exustum esse.

CAPUT X.

De statu Ecclesiæ sub secunda & tertia tuba.

SEcunda tuba sub *Heraclii* familia clangente, *cecidit quasi mons ardens in mare, & fecit tertiam ejus partem sanguinem,* non tam sub *Constante*, cum ex ingenti illa in porta *Phœnice* clade, Christianorum sanguine ruberet, quam sub *Constantino*, cum Concilium, quod inter *Oecumenica* sextum, *Constantinopoli* in penetrali, quod *Trullus* dicebatur, celebraret. Quia enim tum *Cæsar*, immoderato in sedem *Romanam* ardore, correptus, non modo pecuniam pro confirmatione ab illa mitti solitam remisit, sed etiam in confirmatione *Benedicti* II. jus confirmationis à *Iustiniano* quondam ad Imperatoriam majestatem rela-

relatum, clero *Romano* indulſit; mare ſtatus Eccleſiaſtici in degenerem & ſanguineam naturam eſt mutatum, ac periere non *pauciores in eo naves & nautæ* ac in obſidione urbis & expeditione *Saracenorum* ſecunda, quæ fuit in initio imperii *Leonis*. Gratia tamen Deo, quod tertia tantum eorum pars ardore illo abuſa eſt. *Tertia tuba clanxit* eo tempore, quo *Leo* controverſiam de imaginibus à *Philippico* inchoatam repetivit. Quanquam enim illi earum demolitione nihil aliud niſi idololatriam deſtruere quærebant: tamen, ut ſolet, exceſſit medicina modum. Scilicet non tantum acrius in opponentes ſe animadverſum à *Leone* eſt; ſed etiam poſt prohibitum à *Conſtantino* in Concilio *Conſtantinopolitano* VII. omnem imaginum uſum atrox exſecutio in

repugnantes, & præcipue in *Monachos*, quorum cælibatus quoque periclitatus est, secuta fuit. Post vero in *Synodo Nicæna* II. rebus ita instructis, ut nemo disputare nedum turbare auderet, intra xx. dies debellatum est & pronuntiatum, sacras imagines *non ad usum tantum Historicum alicubi haberi posse, sed ex mandato divino in templis necessarias, imò venerandas, salutandas, osculandas, colendas, adorandas, suffitu, cereis, & similibus honorandas esse. Veri igitur stella illa è cœlo in flumina delapsa arsit velut fax, & nomen absinthii* habuit. Interim quantus amator in doctrinam publicam, & ejus antistites ex altera quoque parte sit ortus, quam *mortem ex talibus aquis homines biberint*, apparet ex scriptis *Ioannis Chrysorroæ Damasceni*, & ex subdivisione *imperii*

perii occidentalis nova aut certè evidentiore.

CAPUT XI.

De statu Ecclesiæ sub quarta & quinta tuba.

SEptimo post Synodum *Nicææ* ab *Irene* convocatam anno, convocavit aliam Synodum *Carolus* nondum *Imperator Francofurtum ad Mœnum*. ubi ccc. ferè Episcopi, præsentibus etiam *Adriani* legatis, mediam viam in *iconomachia* invenerunt. Nam & Synodum *Constantini*, quatenus abolitionem imaginum decrevit, & Synodum *Irenes* ex adverso adorationem earum statuentem damnaverunt, suo quodam honore imaginibus relicto. Tum igitur *clanxit quartus Angelus*, & *percussa ac obscurata sunt tertia sui parte luminaria in cœlo*

Ecclesiastico, tertiaque pars tam diei quam noctis fuit sine luce. Elapsis autem sub *Ludovico* II. LXX. ab hoc concilio annis, cœpit posterior semissis periodi secundæ Ecclesiasticæ. Neque enim tam Christiani persecutiones, Orthodoxi hæreses in posterum sibi metuendas habuerunt, quam *incolis terræ varii cruciatus* erant formidandi. Seculari quippe statui se eximere illi, qui stellarum in cœlo munere fungi debebant, ab eo tempore incæperunt, eumque deinceps sibi subjecerunt. *Platina* sanè author est, *Nicolaum* tentasse illud institutum, quod paulo post *Hadrianus* III. magno animo ursit, cum in initio sui *Pontificatus* statim ad *S. P. Q. R.* referret, ne in creando *Pontifice* Imperatoris authoritas expectaretur. *Hadrianus* quoque II. ex factione *Photii* *Patriar-*

triarcha arrepta occasione *Concilium* tale celebravit, quod non *Photii* solum *Laicismum*, sed omnium *Laicorum* etiam potentissimorum authoritatem deprimeret. *Iohannes vero* IX. Imperatores eligere sibi arrogavit. In *Formoso* denique qui post *Stephanum* V. *Adriano* III. successit, ait *Platina*, virtutem & integritatem *Pontificum*, æque ac *Imperatorum Caroli* posterorum defecisse. Verè ergo tunc *puteus abyssi est apertus à stella è cælo in terram cadente, & prodiit inde fumus qui peperit locustas, quæ læderent homines, signum* DEI *in frontibus suis non habentes*. Quis enim tam immune genus vitæ non apprehenderet?

CAPUT XII.

De statu Ecclesiæ sub sexta & septima tuba.

SEcundo *Theophylacti Patriarchæ Constantinopolitani* anno incidit initium *sexti Apocalyptici clangoris*, ad quem *solutis quatuor Angelis ad Euphratem vinctis*, *secuti sunt equites duum generum*, *alii nempe*, *quorum numerus tantum auditus est*, *alii ad quorum contemplationem peculiari quadam mentis intentione ac visione opus fuit*. Et certè tum *Theophylactus* ille, utpote filii *Imperatoris Romani* filius, imperatoris spiritu retento, non modo liberius vixit, sed & equos bis mille aluit quotidie: ita ut eo tempore non modo *Oriens* juxta ac *Occidens* à *Saracenicis*, *Russicis*, *Hungaricis* & *Sclavonicis* Equitibus nume-

numerosa multitudine vexatus sit: sed etiam ministri ejus domini, qui asino *Hierosolymam* invectus est cum summa gloria, equis invehi ac ferocire inceperint. Alias & in *Occidente* istum luxum fuisse, historia *Ottonis* III. præcipuè testatur. Sub initium imperii *Henrici* Sancti *clanxit* VII. *ex Apocalypsi Angelus*, & in *cœlo quidem lætitia fuit*, quod *duo Væ præterierunt*, *& quod tertia periodus jam immineret, in qua tandem ira Dei in hostibus Ecclesiæ debellandis, bonorumque & malorum retributione manifestanda* esset: sed *atrium templi*, ad dimidium illius periodi decursum usque, *occupatum est à gentibus*, *& urbs sancta est ab iisdem calcata.* Hinc *duo illi testes*, qui partim Ecclesiæ puritatem, partim ordini Politico suam majestatem sincere asserere conati sunt; in *templo*

interiori eoque mensurati latuerunt. & quamvis *instar olearum & candelabrorum* essent; quamvis item *magna potestate præditi, impunè non læderentur* : tamen *cæsi & inhumati jacentes in plateis Sodomæ & Ægypti, exhilaraverunt hostes sua morte.* Nimirum *mysterium quod* DEVS *prophetis suis revelavit, consummatum est in diebus Angeli septimi,* & imperium, quod *ex mari doctrinæ tantum huc usque emersit, in posterum ex terra potentiæ prodibit* ense potens gemino. Inter memoratos testes voluit *Berengarius* esse; sed *Nicolaus* II. cum palinodiam canere coëgit.

CA-

CAPVT XIII.

De statu Ecclesiæ sub prima & secunda phiala.

CIrca *Henrici* IV. mortem prædicavit *Archiepiscopus Florentinus*, natum esse *Antichristum*. *Baronius* quoque agnoscit, tum celebrem fuisse famam, fore, ut brevi *Antichristus* reveletur. Imo scriptores ejus seculi jam sub *Hildebrando* eum, si non verbis, at reapse venisse dicunt. Ante eum enim neminem ajunt hoc juris in Cæsarem aut subditos ejus sibi arrogasse, quod ille usurpavit. In hoc itaque tempus incidit tertiæ illius periodi initium, sub cujus decursum *septem phialæ excandescentiæ* DEI *in terram effundi debuerunt*. Certè eam *Henricus* IV, de quo abundè te docebit historia, sensit. Inprimis

vero illustris est in hoc seculo effusio *primæ phialæ in terram*, ex qua natum est *ulcus cacoëthes ac noxium adversus homines, qui habebant characterem bestiæ, & eos qui adorabant imaginem ejus*. Id enim non tantum *Henricus* pater, *Cunradus* & *Henricus* filii ostendere; sed & *Rudolphus*, *Principes Imperii*, *Saxones* & alii sequentibus temporibus. Neque enim plaga hæc tantum intra *Hildebrandum* se continuit; sed ut alias cupiditates frenari nequeunt, sic & hic ægrè sisti aut circumscribi potuerunt. *Suevorum* ævo effusa est *secunda phiala*, & *Mare* status Ecclesiastici seu doctrinæ *versum est in tabum*. Non ergo error unus aliquis leviter à natura puri maris degener, sed crassa quæpiam errorum farrago in illud seculum incidere debuit. Et haud scio an non illa confluges vario-

variorum mysteriorum, quæ tandem anno 1215. ab Innocentio III. stabilita est, à Spiritu Sancto respiciatur. Ab eodem certe tempore cœpit *Philosophia secularis* inutili sua curiositate *sacram Theologiam* fœdare, & postquam *Ioachimus Abbas Florentinus*, ob impugnatas *Petri Lombardi* sententias, damnatus est, nemo hiscere contra est ausus. Lacum *Transsubstantiationis* quoque tam *asphaltiten* esse posse, ut etiam *animæ vivæ ex eo pitissantes inficiantur*, vel moderna secula testantur.

CAPVT XIV.

De statu Ecclesiæ sub tertia & quarta phiala.

EX scholasticis primæ ætatis fuit quidam *Cyrillus*, *Monachus Carmelita*, qui ex veteri *Origenis* errore in *Epistolam*

ad

ad Romanos novum excudit *Euangelium*: quod non tantum vehementer est approbatum, utpote omnia dogmata Scholastica, & superstitiosos R. E. ritus, ex Apocalypsi deducens: sed & *Euangelium æternum* est nominatum. Verum hunc errorem non tantum *Iohannes Valdo* civis Lugdunensis, qui Euangelium *Iesu Christi* in *Gallicum* sermonem sibi fideliter verti curavit, confutavit: sed & *Albigenses*, quorum patronus erat *Raimundus*, Comes *Tholosanus*, & *Petrus Rex Arragoniæ*, se ei adjunxerunt. Sed quia *tres illi dies cum dimidio resuscitationi duorum testium destinati* nondum prӕterierunt; & decretum *Gratiani* nuper promulgatum, decretales à *Gregorio* I X. congestӕ; sententiӕ *Lombardi*, stigmata *Francisci*, prӕdicationes *Dominici* & tum magis

magis valebant, & à *Cistertiensibus Monachis*, duce *Dominico*, ita sævitum, ut novus prædicatorum ordo exsurgeret. Verè ergo tum *phiala tertia effusa est in fontes aquarum & flumina*: & quia ætas illa sanguinem piorum effundere non exhorruit, visum est vero & justo judici *sanguineas aquas illi* propinare. Tum etiam *Albertus Magnus* DEI verbo *Aristotelis* scripta comparavit, quasi hæc demonstrationibus nitantur, illud vero probabili potius ratione teneatur. *Iohanne Duns Scoto*, *Thoma* impugnante dictamina, accessit illa *plaga*, *quam homines senserunt, sed non resipuerunt*. Soli enim sacrosanctarum Scripturarum conjuncta tum est *canicula* sophismatũ & traditionum humanarum, ita, ut populus Christianus, qui hactenus Euangelica remissione peccatorum refocil-

focillatus, *calorem legis Mosaicæ* tolerare potuit, impofterum *æstuaret æstu magno*, quem temporarium, five in altero feculo effe fuftinendum fibi perfuaderi finebant. Et hic demum æftus, eft propria *quartæ phialæ*, his temporibus effufæ, *plaga*. Hujus *enim causa non modo non dabant gloriam* DEO, *ac fontem excandescentiæ ejus non obstruebant homines*, *sed etiam æstu illo correpti*, *blasphemias & unà eam intendebant & multiplicabant*. Alias tempore *tertiæ phialæ*, non tantum *Bonifacius* VIII. fraudem, ambitionem & arrogantiam fuorum anteceſſorum auxit; fed & *Romani Pontificis sedes* tranflata eft *Avenionem* in *Gallias* à *Clemente* V. manfitque illic LXX. annis.

CAPUT XV.

De statu Ecclesiæ sub quinta phiala.

ANtequam *phiala quinta effusa* est, nacti sunt temporibus *Ludovici* finem ter septuaginta & triginta quinque anni; sub quorum decursu inde à Tyrannide *Hildebrandina, duo illi testes latere in interiore templo debebant.* Nunc enim *resurrexisse* eos per *Spiritum excitatos*, testantur acta *Ludovici*, ac mascula illa in conventu *Francofurtano* libertatis tam *Ecclesiasticæ* quam *Politicæ* assertio. Testatur idem parrhesia plurimorum ejus seculi scriptorum, qui contra receptas tum tam in foro quam in choro opiniones, multa faciebant & scribebant. Ex hoc numero fuerunt *Marsilius Patavinus, Dantes Aligerius,*

Iohannes de *Polliaco*, *Martinus Patavinus*, *Iohannes* de *Gandavo*, *Michaël Cicerius*, *Guilielmus Occam*, *Scoti* discipulus, & alii multi. Testatur idem progressus hujus regenerationis, qui fuit partim à *Wiclefo*, partim ab *Husso*, ejus sive discipulo, sive scriptorum lectore sequentibus temporibus. Prius enim in *pedes erecti & stantes, timorem illis, qui eos spectaverunt, incutere debebant, quam in cælum vocati cum terræmotum ederent, ut decima pars urbis caderet, & multis interfectis reliqui terrerentur.* *Carolo* IV. imperante *effusa est phiala quinta in thronum illius animalis, quod antea tum ex mari, tum ex terra prodiit.* Neque enim tantum supra nominati testes veritatis vanitatem illius regni detexerunt, & detectam sub hoc *Carolo* magis ac magis patefecerunt: sed etiam per schisma sub

sub ejus successoribus tam crassæ tenebræ ei sunt offusæ, ut cum, an sit aliquis hujusmodi thronus, tum quis ille sit, & quis illius legitimus sessor per LXX. annos, dubitaretur. Et *dolebant quidem illi*, qui jam antiquitus ad se solos illam *Cathedram* attraxerunt, *ac mandebant linguas præ dolore*, ut patet ex illorum conatibus ac decretis: sed tamen quam nihil exinde resipiscentiæ hauserint, patet ex blasphemiis, quibus innocentes homines in Concilio non modò *Constantiensi*, sed etiam *Basileensi* partim sustulerunt. Scilicet difficile erat desuescere ab eo in Ecclesias & imperia imperio, cui tamdiu & tanto cum applausu assueverant.

CAPUT XVI.

De statu Ecclesiæ sub phiala sexta.

SExta phiala effusa siccatus est Euphrates seu *Hellespontus*, per quem *Orientales* quondam incedere amabant, quando pomœria ditionis suæ extra suum *Orientem* extendere cogitabant, ita, ut qui ab *Oriente* reges Ecclesiæ infensi erant, sicco pede in unam Imperii Christiani arcem & doctrinarum mirabilem sub multiplici confusione sedem, tempore belli cum *Vladislao Rege* habiti, irrumpere possent. Est autem id eo certius, quo major spes erat, cum à *Francisco Cardinali Veneto, classis Pontificiæ præfecto*, ita esse obsessum, ut nulla vi transmitti posset: & nonnisi conjecturis hodieque assequi licet, qua *Helle-*

sponti

sponti parte hostes transvecti sint. Sed *Franciscum* quod concernit, videtur is fuisse *Spiritus ex ore Pseudoprophetæ progressus*, qui cum *Iuliano*, *Sancti Angeli Cardinali*, *ex ore bestiæ prosilientes*, ac cum *Caramaniæ* principe, aut potius cum *Halibæo* Bassa ex Draconis rictu eructato, optimum illum *Iosiam* & horribilem *Necaanem* in *hoc Megiddo* congregavit. Et hic quidem deinceps *Euphratis* trajectum ad hæc usque tempora promptum retinuit: ille verò aliis *Iosiis* fuit exemplum, *beatos esse qui custodiendorum vestimentorum suorum causa vigilant*, *ne nudi cum pudore ambulent*, & illis fidei Laxatoribus aures nimis faciles præbeant. Cæterum ne quis putet istos tres solos fuisse ex illo deceptricium spirituum genere, ideò *Spiritus Sanctus in quodam quasi excursu*, *esse hoc triplex se-*

ductorum genus asseverat & describit. Ad hæc tam generatim locum, in quem seductos deducunt, exprimit, ut is non modò *Har Megiddo* bonis sinister, malis auspicatus, sed etiam *Hormageddom* bonis initio asper, tandem lætus, intelligi possit.

CAPVT VII.

De statu Ecclesiæ sub septima phiala.

IMperante *Maximiliano* primo, *effusa est septima phiala in aërem.* Nam & *terra & mare*, quæ ille æqualiter ambit, ita ævo eo sunt affecta & disposita, *ut ad novum & nunquam auditum terræ motum* fuerint idonea. *Asia* & *Africa* omnis est mota partim à *Turcis* partim à *Lusitanis*, *Europa* partim à bellis, partim à *disputatio-*

tionibus, *Colloquiis* & *Conciliis*. Nec novus orbis quietem, quam inde ab ultima hominum memoria habuit, conservare potuit. Et certè si per *urbem illam magnam* licet *Europam* intelligere, disrupta est illa in tres partes; ac aliis cum *Oriente*, aliis cum *novo orbe*, aliis *inter se* invicem fuit negotium. Immo intra *Europam* solam, & in negotio quidem tam *Ecclesiasticæ* quam *Civilis reformationis*, alii excessu, alii defectu laboraverunt, alii modum servaverunt. Est, inquam, modus servatus, & *venit magna illa Babylon in memoriam Dei, ut propinaret ei ex poculo indignationis iræ suæ*. Itaque etsi *Ludovicus* XII. nomen *Babylonis*, ut in nummo *Neapoli cuso* minabatur, non perdidit: tamen DEUS per alia & longè contemptibiliora organa, *vinum indignationis suæ* ei bibendum

dum tradidit. Mare deinc[e]
purum ab insulis, terra liber[a]
montium eminentia est reddit
Etsi verò *grandine illa in hom*
nes cadente lis *Sacramentar*
anno 1524. inchoata, & an[no]
sequente *furor rusticus* & *An*
baptisticus, ac secuta deinc[e]
quorundam *imaginosorum de*
ria, materiam blasphemandi
calumniandi præbuerunt hom
nibus, quibus *grando illa veh*
mentem incussit plagam: tam[en]
ab illo tempore cœpit damn[ata]
mulier illa Coccinea, & tres A
geli ruinam Babylonis indix
runt, ac videtur illud Halelu[ia]
esse cantatum.

FINIS.